

ماهنامه علمی، تحلیلی و خبری
سال چهارم - شماره چهارم
اردیبهشت ماه ۱۳۹۹
قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

Jahane Madan

جهان‌مدان

WWW.JAHANEMADAN.COM

با صدور حکمی از سوی رئیس جمهوری، مدرس خیابانی جانشین رحمانی شد

جابجایی با چاشنی غافل‌گیری

MIDHCO

شرکت ملادر تخصصی

توسعه معادن و صنایع معدنی خاور میانه (سهامی عام)

چرخه کامل تولید از معدن تا شمش فولاد

فولاد خام ۴/۲ میلیون تن
گندله سنگ آهن ۷/۵ میلیون تن
کنسانتره سنگ آهن ۸ میلیون تن
کک متالورژی ۱/۲ میلیون تن
کنسانتره زغال سنگ ۱/۱ میلیون تن

www.midhco.com

www.khorasansteel.ir
info@khorasansteel.ir

مجتمع فولاد خراسان
Khorasan steel complex Co.

استحکام پایدار آرامش ماندگار

شرکت «مجتمع فولاد خراسان» با بهره گیری از پیشرفته ترین تکنولوژی و استانداردهای ملی و بین المللی محصول و مدیریت در صنعت و نیز برخورداری از کادر فنی مجرب، در افق ۱۴۰۴، ظرفیت تولید خود را تا ۵ میلیون تن کنسانتره سنگ آهن، ۳.۴ میلیون تن گندله، ۳.۵ میلیون تن آهن اسفنجی، ۳.۵ میلیون تن شمش فولادی و ۱.۳ میلیون تن محصولات نوردی خواهد رساند.

مجتمع فولاد خراسان در حال حاضر دارای یک کارخانه گندله سازی به ظرفیت ۲.۵ میلیون تن در سال، دو کارخانه احیا مستقیم با ظرفیت تولید ۱.۶ میلیون تن احیا مستقیم، دو کارخانه فولادسازی با ظرفیت ۱.۴ میلیون تن شمش فولادی، یک کارخانه نورد با ظرفیت ۶۰۰ هزار تن انواع مقاطع سبک فولادهای ساختمانی می باشد.

شایان ذکر است به زودی این مجتمع با احداث کارخانه کنسانتره به ظرفیت ۵ میلیون تن در شهر سنگان، زنجیره تولید خود را در استان خراسان رضوی تکمیل خواهد نمود. این مجتمع به عنوان بزرگ ترین قطب صنعتی شرق کشور افتخار دستیابی به عناوین واحد نمونه صنعتی و معدنی، استاندارد، صادر کننده نمونه، صنعت سبز، مدیریت مالی، تعالی نگهداری و تعمیرات، مدیریت انرژی، مسئولیت های اجتماعی، مدیریت منابع انسانی، مدیریت بهره وری، تندیس بلورین جایزه ملی تعالی سازمانی و جزو صد شرکت برتر را در سطح کشور داشته و دستیابی به استانداردهایی نظیر (ISO-IEC 17025, ISO10015, OHSAS18001, ISO14001, ISO 9001, GOST, ISIRI 3132) ISO10004, ISO10002, ISO-50001 نیز در کارنامه مدیریتی خود دارد.

تولیدات: میلگرد های ساده و آجدار، نبشی، تسمه، ناودانی، چهارگوش، شش گوش، شمش (بیلت)، آهن اسفنجی و گندله

روابط عمومی: ۰۵۱-۴۲۴۵۳۲۲۳۵ و ۶۵ | فکس: ۰۵۱-۴۲۴۵۳۲۲۳۵

السلام لرحمن الرحيم

جهان معدن

Jahane Madan

ماهنامه علمی، تحلیلی و خبری

شماره چهارم / اردیبهشت ماه ۱۳۹۹

رئیس شورای سیاست گذاری و علمی:

مسلم دریه

صاحب امتیاز و مدیر مسئول:

نعمت اله شهبازی

مشاور مدیر مسئول:

نوید رضا احمدی

شورای مشورتی:

دکتر بهمن آرمان، عزیزاله عساری، شهناز نوایی، سعید صمدی
هوشنگ اسدی، مهدی رحمانپور، شهرام‌هاشمی

دبیر تحریریه:

معصومه صالحی

تحریریه:

میلاد اسماعیلی شوشتری، پریسا پورطاهریان، سحر خوشنویس،
علیرضا کریمی

امور هنری و گرافیک:

کاوه رحیمی

ویراستار:

ماهر مهرولی

امور مالی:

حمیدرضا درخشان

نشانی:

تهران، میدان هفت تیر خیابان قائم مقام، کوچه سام - پلاک.

تلفن: ۸۸۲۹۲۲۲ - ۸۶۰۷۳۶۶۲

پست الکترونیک: jahanemadanmonthly@gmail.com

وب سایت: www.jahanemadan.com

چاپ: خاتم نو

ناظر چاپ: حسین دشتی

اخبار معدن و صنایع معدنی را در سایت «جهان معدن» بخوانید

فعالان بخش معدن و صنایع معدنی می توانند اخبار مهم مرتبط با واحد متبوع خود را برای درج در سایت خبری جهان معدن ارسال کنند. علاقمندان می توانند اخبار و گزارش های خود را به آدرس تلگرامی @jahanemadanmonthly ارسال و در صورت لزوم برای کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۰۲۱۸۶۰۷۳۶۶۲ تماس بگیرند. آدرس سایت خبری جهان معدن WWW.JAHANEMADAN.COM است.

مدرس خیابانی تشریح کرد:

سرفصل
اولویت های
بخش معدن

از سوی بهارستان نشین ها صورت گرفت:

سومین «نه» مجلس
به تجزیه «صمت»

۱۴

دکتر زرنندی:

سیاست های مالیاتی اصلاح شود
شرکت های بیشتری وارد
بورس می شوند

۱۹

مدرس خیابانی سرپرست وزارت صنعت، معدن و تجارت شد:

وزیر صمت برکنار شد

۶

معاون توسعه بازار و معاملات اقتصادی
بورس کالای ایران تشریح کرد:

ضرورت ها و پیامدهای
گواهی سپرده کالایی

۲۶

محمدرضا بهرامن عنوان کرد:

ریسک های بنگاهداری
در ایران

۳۴

مدیرعامل ذوب آهن اصفهان تشریح کرد:

هدف گذاری های
ذوب آهن برای سال
«جهش تولید»

۴۱

دکتر همتی اعلام کرد:
**روند بازار ارز
 و موضوع تامین ارز
 برای واردات**

۱۶

ولی الله افخمی مطرح کرد:
**انتصاب جدید دولت
 پایان بحث
 انتزاع**

۱۱

دکتر سعدمحمدی خبر داد:
**آغاز بهره‌برداری از طرح‌های
 «جهش تولید» در صنعت مس**

۳۶

بازوی پژوهشی مجلس با بررسی تجارب سایر کشورها پیشنهاد داد:

۸ الگوی حمایت از تولید

۲۰

**بررسی بازار سنگ آهن
 در دوران اپیدمی کرونا**

۳۲

دستورالعمل جدید رفع تعهد ارزی
 صادر کنندگان از سوی بانک مرکزی
 اعلام شد:

**ضرب الاجل ۶۳ روزه
 برای رفع تعهد ارزی**

۲۰

مهندس عظیمیان مطرح کرد:

تداوم تامین نیاز ۳ هزار واحد تولیدی

۳۵

دکتر محمدی تشریح شد:
**قیمت‌گذاری در
 زنجیره فولاد مانعی
 برای «جهش تولید»**

۳۹

**بهبودهای مستمر
 فولاد خراسان در عرصه
 حفاظت از محیط زیست**

۴۰

نعمت‌اله شهبازی

مدیرمسئول

سکاندار وزارت صمت و دغدغه «جهش تولید»

این جهش را رقم بزند؛ حوزه معدن و صنایع معدنی است. در شرایطی که امسال از سوی مقام معظم رهبری به نام «جهش تولید» نامگذاری شده است و در شرایطی که به دلیل تحریم‌های ظالمانه و شیوع ویروس کرونا در جهان و به خصوص در ایران بخش تولید کشور با مشکلات متعددی دست‌وپنجه نرم می‌کند؛ امید است وزارت صمت به عنوان وزارتخانه کلیدی در بخش تولید و صادرات کشور، بتواند موانع و مشکلات موجود در این بخش را از میان برداشته و با سیاستگذاری و برنامه‌ریزی اصولی، شرایط را برای رونق و جهش تولید و صادرات غیرنفتی و تنوع‌بخشی به درآمدهای ارزی فراهم کند.

با توجه به سوابق مدیریتی که در کارنامه سرپرست جدید وزارت صمت وجود دارد؛ می‌توان امیدوار بود که در شرایط آشفته اقتصادی موجود وی این وزارتخانه گسترده را با انبوهی از ماموریت‌ها و رسالت‌های سنگینی که بر دوش دارد؛ در شرایط بحرانی اقتصادی کشور بتواند با اجرای برنامه‌های مناسب به خوبی مدیریت کند.

با توجه به برنامه‌های وزارت صمت، معدن و تجارت در سال «جهش تولید»، امید است الزامات و زیرساخت‌های لازم برای تحقق این اهداف و برنامه‌هایی که در نهایت منتج به تحقق «جهش تولید» می‌شود؛ فراهم شود. این برنامه‌ها در هفت محور و ۴۰ برنامه شامل توسعه و تعمیق ساخت‌داخل در راستای «جهش تولید» (۱۱ برنامه)، مدیریت واردات و توسعه صادرات غیرنفتی (پنج برنامه)، توسعه معادن و صنایع معدنی با اجرای نقشه راه (پنج برنامه)، توسعه فناوری و محصولات دانش‌بنیان (پنج برنامه)، مدیریت بازار و ساماندهی لجستیک تجاری (پنج برنامه)، بهبود فضای کسب‌وکار مرتبط با بخش صنعت، معدن و تجارت (پنج برنامه) و تأمین منابع مالی و توسعه سرمایه‌گذاری (چهار برنامه) تهیه و ابلاغ شده است.

در همین راستا راهکارهای رسیدن به «جهش تولید»، چالش‌های فراوری بخش صنعت در سال ۹۹، فرصت جهش‌های درون‌بخشی در سالجاری و هدف‌گذاری شاخص‌های تولید و تجارت در سال ۹۹ از مهمترین بخش‌های برنامه وزارت صمت، معدن و تجارت است؛ البته نکته حائز اهمیت در تحقق «جهش تولید» همراهی و هماهنگی همه بخش‌های اقتصادی و اجرایی کشور است که باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد.

از این رو انتظار می‌رود در این مسیر پر پیچ‌وخم تمامی ارکان نظام جمهوری اسلامی ایران اعم از قوای سه‌گانه، نهادها و تشکل‌های صنعتی و معدنی خصوصی و دولتی و فعالان و دست‌اندرکاران مربوطه در این مهم با عزمی راسخ سکاندار جدید را همراهی و یاری نموده تا جهش تولید همانگونه که مدنظر مسئولان و تصمیم‌گیران اقتصادی کشور است در سالی که به این نام مزین شده است تحقق یابد.

اواخر اردیبهشت ماه ۹۹ دکتر روحانی رئیس‌جمهوری با صدور حکمی مهندس حسین مدرس خیابانی را که پیش از این قائم‌مقام وزیر صنعت، معدن و تجارت در امور بازرگانی بود به عنوان سرپرست این وزارتخانه منصوب کرد. این در حالی است پیش از این رضا رحمانی سکاندار وزارت صمت بود.

دکتر روحانی در حکم صادره در خصوص انتصاب مدرس خیابانی به سرپرستی وزارت صمت آورده است: «نظر به ضرورت توجه ویژه به «جهش تولید» که در شرایط تحریم‌های ظالمانه موجب ارتقاء اقتدار و عزت ملی خواهد بود؛ ضمن افزایش هماهنگی درون سازمانی و تعامل مؤثر با دستگاه‌های ذیربط اعم از بخش دولتی و غیردولتی و صرف تمام توان و وقت خود را نیز با بهره‌گیری از ظرفیت مجموعه همکاران و آرای صاحب‌ظنران نسبت به مدیریت بازار و تأمین کالاهای اساسی، ساماندهی قیمت خودرو، رفع موانع تولید و تعمیق ساخت داخل، کمک به توسعه صادرات غیرنفتی و بهبود فضای کسب‌وکار اقدام کنید.»

گفته می‌شود آشفتنی بازار خودرو و برخی کالاهای اساسی و همچنین عدم همراهی وزیر صنعت، معدن و تجارت در به نتیجه رسیدن طرح تفکیک این وزارتخانه و قرار گرفتن در جبهه مخالفان تجزیه صمت، عمده عواملی است که موجب شد تا حکم برکناری رحمانی از سوی رئیس‌جمهور زده شود.

سرپرست وزارت صمت، معدن و تجارت در اولین اظهارات خویش در جلسه شورایی معادن با اشاره به دستورات رئیس‌جمهور مبنی بر توجه ویژه به معادن و صنایع معدنی در دوره جدید فعالیت وزارت صمت، این بخش را اولین اولویت وزارت صمت، معدن و تجارت کشور دانست و متذکر شد قابلیت‌های این بخش به اندازه‌ای زیاد است که اگر قرار باشد بعد از نفت، اقتصاد ایران را به صورت تک محصولی اداره کرد؛ حتماً معدن و صنایع معدنی از جمله بخش‌هایی است که می‌تواند بار سنگین این مسئولیت را به دوش بکشد. چراکه ظرفیت بی‌ظنیر ایران در ذخایر معدنی و تنوع عناصر معدنی موجود در خاک کشورمان این قابلیت را دارد که این بخش بتواند جای درآمدهای نفتی را در اداره کشور بگیرد؛ اما نکته حائز اهمیت آن است که به رغم این پتانسیل‌های بی‌ظنیری که در اختیار ایران به لحاظ ذخایر معدنی قرار دارد، اما اکتشافات صورت گرفته به نحوی است که همچنان بخش عمده‌ای از این ذخایر بلااستفاده باقی‌مانده است.

مدرس خیابانی معتقد است که شورایی معادن با توجه به نقش والای سیاستگذاری و مشارکت بخش خصوصی، انجمن‌ها، دستگاه‌های نظارتی و سیاستی می‌تواند نقش شتاب‌دهنده در جهش بخش معدن را ایفا کند. به نظر می‌رسد در سال «جهش تولید» یکی از بخش‌هایی که می‌تواند به شکل گسترده و عملیاتی

با صدور حکمی از سوی رئیس جمهوری، مدرس خیابانی جانشین رحمانی شد

پیدا و پنهان یک برکناری

مدرس خیابانی سرپرست وزارت صنعت، معدن و تجارت شد؛

وزیر صمت برکنار شد

رئیس جمهور با صدور حکمی، مهندس حسین مدرس خیابانی را به سرپرستی وزارت صنعت، معدن و تجارت منصوب کرد. پیش از این «رضا رحمانی» کرسی وزارت صمت را بر عهده داشت که صدور حکم سرپرستی برای فرد دیگری از سوی رئیس جمهور، معنایی جز برکناری او ندارد. گفته می‌شود، حتی معاونان وزیر از «برکناری او و تعیین سرپرست برای این وزارتخانه» توسط رئیس جمهور اطلاع نداشته‌اند. متن حکم حجت الاسلام والمسلمین دکتر حسن روحانی به این شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

جناب آقای مهندس حسین مدرس خیابانی
براساس اصل ۱۳۵ قانون اساسی و با عنایت به مراتب تعهد و سوابق مدیریتی ارزشمندتان در حوزه صنعت و بازرگانی، به موجب این حکم جناب عالی را به سرپرستی «وزارت صنعت، معدن و تجارت» منصوب می‌نمایم.
انتظار دارد نظر به ضرورت توجه ویژه به جهش تولید که در شرایط تحریم‌های ظالمانه موجب ارتقاء اقتدار و عزت ملی خواهد بود، ضمن افزایش هماهنگی درون سازمانی و تعامل مؤثر با دستگاه‌های ذیربط اعم از بخش دولتی و غیردولتی و صرف تمام توان و وقت خود را نیز با بهره‌گیری از ظرفیت مجموعه همکاران و آرای صاحب‌نظران نسبت به مدیریت بازار و تأمین کالاهای اساسی، ساماندهی قیمت خودرو، رفع موانع تولید و تعمیق ساخت داخل، کمک به توسعه صادرات غیرنفتی و بهبود فضای کسب و کار اقدام نمایید.

توفیق شما را در خدمت به ملت شریف ایران و نظام مقدس جمهوری اسلامی، با رعایت اصول قانون‌مداری، اعتدال‌گرایی و منشور اخلاقی دولت تدبیر و امید از خداوند متعال مسألت دارم.

حسن روحانی - رئیس جمهوری اسلامی ایران

سوابق مدرس خیابانی

مدرس خیابانی دانش آموخته دانشگاه علم و صنعت است. او حدود ۱۷ سال در وزارت بازرگانی در مسئولیت‌هایی، چون قائم‌مقام معاونت بازرگانی داخلی، مدیرکل برنامه‌ریزی وزارت بازرگانی، مدیرکل تأمین و توزیع کالا، مدیرکل دفتر تنظیم بازار، هیات مدیره شرکت بازرگانی دولتی ایران و همچنین نزدیک به ۱۰ سال بعنوان مدیرعامل و عضو هیات مدیره چند واحد تولیدی و صنعتی از جمله شرکت‌های سیمان زنجان، سیمان فیروزکوه، مجتمع فولاد خراسان، موتور سازان (تراکتورسازی ایران)، سیمان مازندران، سیمان غرب و شرکت توسعه صادرات حضور داشته است.

پیدا و پنهان یک برکناری

گرفته و تهدید کردند در صورت رای نیاوردن طرح تشکیل وزارت بازرگانی در مجلس شورای اسلامی شما برکنار خواهید شد و لازم است در این فرصت با لابی، نمایندگان خصوصا نمایندگان آذری‌زبان را قانع و برای این طرح رای بگیرید. بنده هم عرض کردم مجلس که زیر نظر بنده نیست و بنده مشکلی با موضوع ندارم. امروز ۱۳۹۹/۲/۲۲ اینجانب در جلسه توسعه صادرات دفتر معاون اول محترم حضور داشتم مجدداً جناب آقای واعظی تماس گرفتند و اعلام نمودند استعفا بدهم. به استحضار می‌رسانم اینجانب حجت شرعی برای استعفا نمی‌بینم و کماکان مثل ۱۹ ماه و سالیان گذشته با تمام توان آماده خدمتگزاری بوده و به‌ویژه در شرایط سخت کشور و تجربیات گرانبهایی که اندوخته‌ام کماکان آماده فداکاری و خدمتگزاری شبانه‌روزی به مردم عزیزمان هستم.

از اینکه در دوره حدود ۱۹ ماهه مسوولیت اینجانب علی‌رغم برنامه‌ریزی‌های دشمنان نظام و انقلاب برای تعطیلی تولید کشور به مدد الهی و تلاش شبانه‌روزی همکاران صدیقم نسبت به حفظ، افزایش و رونق تولید و تامین کالای اساسی و مایحتاج عمومی کشور به‌ویژه عبور از تحریم‌ها و حوادث مختلف و علی‌الخصوص بحران کرونا که مورد تاکید مقام معظم رهبری بوده است به خود می‌بالم و در تعجب هستم که چرا علی‌رغم حصول نتایج درخشان و قابل‌افتخار می‌بایست این‌گونه بنا به انگیزه‌های سیاسی تحت فشار قرار گیرم. در هر حال هر تصمیمی بگیرید برای اینجانب محترم است و کماکان خود را خدمتگزار کوچک و عاشق ملت بزرگ ایران و سرباز ولایت می‌دانم.

ماموریت به‌صورت خاص به بازار خودرو اختصاص یافته است. ماموریت‌های واگذاری به مدرس خیابانی شامل «مدیریت بازار و تامین کالاهای اساسی»، «ساماندهی قیمت خودرو»، «رفع موانع تولید و تعمیق ساخت داخل»، «کمک به توسعه صادرات غیرنفتی» و «بهبود فضای کسب‌وکار» است.

رحمانی کجا خبر عزل را شنید؟

پیش از صدور حکم رئیس‌جمهور زمزمه‌های استیضاح وزیر صنعت، معدن و تجارت در مجلس مطرح شده بود، در این خصوص احمد امیرآبادی فرهانی نماینده قم در توییتی اعلام کرد «مردم عزیز بدانند آقای روحانی به خاطر مشکلات شما یا قیمت خودرو آقای رحمانی وزیر صمت را برکنار نکرد، چهارشنبه به رحمانی ابلاغ شد اگر مجلس به وزارت بازرگانی رای ندهد باید استعفا دهید، وزیر هم استعفا را نپذیرفت و برکنار شد.»

خیابانی ۳۰ خردادماه سال ۹۸ به‌عنوان قائم‌مقام وزیر صمت در امور بازرگانی انتخاب شد و در آن زمان عنوان وزیر در سایه را به خود اختصاص داد، به گفته فعالان اقتصادی صدور حکم قائم‌مقامی برای خیابانی در زمانی صادر شد که احتمال تشکیل وزارت بازرگانی شدت گرفته بود و این انتخاب به منظور معرفی خیابانی به‌عنوان وزیر وزارتخانه جدید صورت گرفته بود.

نامه رحمانی به روحانی

ریاست محترم جمهوری اسلامی

با سلام و آرزوی قبولی طاعات و عبادات، حتماً مستحضرید در تاریخ ۱۳۹۹/۲/۱۷ جناب آقای واعظی با اینجانب تماس

رضا رحمانی با حکم حسن روحانی رئیس‌جمهور از وزارت صنعت، معدن و تجارت برکنار شد. شنیده‌ها حکایت از آن دارد که دو عامل دلیل برکناری رحمانی بوده است. اولین دلیل که بسیاری به آن استناد کرده‌اند به آشفتگی بازار خودرو و عدم کنترل قیمت خودرو در بازار بازمی‌گردد؛ دلیلی که می‌توان گفت پوششی برای دلیل اصلی است. براساس شنیده‌ها عدم همراهی وزیر صنعت، معدن و تجارت در به نتیجه رسیدن طرح تفکیک و قرار گرفتن در جبهه مخالفان تجزیه صمت، عمده عاملی است که موجب شد تا حکم برکناری رحمانی از سوی رئیس‌جمهور زده شود.

قائم‌مقام؛ جایگزین

اما جایگزین وزیر برکنار شده کیست؟ حسین مدرس خیابانی که قائم‌مقام وزیر صمت در امور بازرگانی محسوب می‌شد، جایگزینی است که رئیس‌جمهور به‌عنوان سرپرست وزارت صنعت، معدن و تجارت برگزیده است، مدرس خیابانی بوروکرات منضبطی است که تخصص اصلی او تنظیم بازار است. سیاستی که دولت در سال‌های اخیر به‌شدت به آن تمایل پیدا کرده و علاقه‌مند به کنترل قیمت از این مسیر است.

ماموریت‌های مدرس در صمت

رئیس‌جمهور در حکم صادره برای سرپرست جدید وزارت صنعت، معدن و تجارت پنج ماموریت را در نظر گرفته است که در این خصوص می‌توان گفت چهار ماموریت ابعاد کلان دارد و یک

پنج روایت جدید از عزل وزیر صمت

رضا رحمانی با حکم رییس‌جمهور برکنار شد. در ساعت‌های اولیه انتشار این خبر، دست‌کم دو عامل به عنوان دلیل اصلی عزل وزیر صمت مطرح شد: «یکی افزایش افسارگسیخته قیمت خودرو در روزهای اخیر و دیگری عدم همراهی رحمانی برای لابی با نمایندگان برای تصویب لایحه تشکیل وزارت بازرگانی.» اما هرچه از زمان عزل وزیر صمت می‌گذشت، روایت‌ها متفاوت‌تر و متناقض‌تر می‌شد. جدا از دو روایت قبلی که خیلی از رسانه‌ها آن را بازتاب دادند، موضوع سومی هست که از دو مورد قبلی مهم‌تر به نظر می‌رسد و آن اینکه ارتباط گسترده رحمانی با جناح‌های سیاسی مخالف روحانی، ظاهراً موجبات ناراحتی روحانی را فراهم کرده است. حتی بنابر اظهارات برخی منابع آگاه، در همین مدت یک‌سال و ۷ ماهی که وزیر معزول بر صندلی وزارت صمت تکیه زده بود، ناهماهنگی‌های زیادی بین او با تیم ریاست‌جمهوری در جریان بوده است. در روایت دیگری، عده‌ای از منتقدین رحمانی معتقدند از سال گذشته تاکنون نه تنها بهبودی در امور تولید و تجارت رخ نداده بلکه این وضعیت نیز در تنظیم بازار کالاها شرایط بدتری هم پیدا کرده، همین انتقادات سرانجام کار رحمانی را به عزل کشانده است. اما در روایتی متفاوت‌تر، رسانه‌های بیگانه علت برکناری رحمانی را ملاقات او با رییس قوه قضاییه و لابی وی با نمایندگان برای رد طرح تفکیک وزارت‌خانه عنوان کردند.

نیابردن طرح احیای وزارت بازرگانی ربط دادند. اولین فردی که این گمانه را مطرح کرد، احمد امیرآبادی‌فراهانی عضو هیات رییس‌مجلس بود که در پیامی در حساب توئیتری خود نوشت: «آقای روحانی به خاطر قیمت خودرو آقای رحمانی وزیرصنعت را برکنار نکرد.

«رضا رحمانی» که برای نخستین بار در دولت روحانی رقم خورد، منجر به راه افتادن یکسری حواشی در فضای رسانه‌ای در دو طیف حامیان و مخالفان دولت شد. و هر کدام روایت خودشان را از این عزل داشتند. در روایت نخست مخالفان برکناری این اقدام روحانی را به رای

روایت نخست

عصر روز دوشنبه ۲۲ اردیبهشت‌ماه ۹۹؛ خبر انتصاب حسین مدرس خیابانی به عنوان سرپرست جدید وزارت صمت روی خروجی پایگاه اطلاع‌رسانی نهاد ریاست‌جمهوری قرار گرفت. فحواً این نامه حاکی از عزل وزیر صمت داشت. برکناری

روایت دوم

اما در روایتی دیگر که بیشتر از سوی طیف نزدیک به دولت مطرح می‌شود، اینک «عزل وزیر صمت» به ماجرای آشفته‌گی بازار خودرو نسبت داده شده است. منابع مطلع می‌گویند گویا اثبات این مساله که مقصر بروز اشکال در بخش تولید خودرو و کنترل قیمت و بازار این محصول، وزیر صمت بوده است، رییس‌جمهور را مصمم کرده که رحمانی را عزل و قائم‌مقام این وزارتخانه را به عنوان سرپرست معرفی کند. حتی شنیده‌ها حاکی از این است که روزهای قبل از عزل با جهش قیمت خودروها انتقادات از وزیر صمت به اوج رسید. به طوری که برخی شنیده‌ها حاکی از این است که رحمانی تذکرات مختلفی درباره وضعیت رها شده بازار خودرو و قیمت‌های نجومی از رییس‌جمهور دریافت کرده بود. همین انتقادات و واکنش‌ها به بازار خودرو موجب شد تا روحانی غافلگیرانه وزیر صمت را به دلیل ناکارآمدی او در بحث مدیریت بازار خودرو برکنار کند.

روایت سوم

البته روایت‌های دیگری از ماجرای عزل رحمانی وجود دارد که در سایه دو روایت اصلی پنهان شده و کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند. روایتی در این بین وجود دارد که بر این گزاره تاکید می‌کند که رییس‌جمهور مدت‌ها است تمایلی به همکاری با رحمانی نداشته و حواشی و موضوعات کنونی، فرصت مناسبی برای اتخاذ این تصمیم در اختیارش قرار داده است. آنطور که مدیر موسسه دیدبان توسعه در گفت‌وگو با ایسنا خبر داده: ماجرای عزل آقای رحمانی را از دو منظر باید بررسی کرد. یکی از منظر سطح هماهنگی ایشان به عنوان یک وزیر با رییس‌دولت و دیگری از منظر عملکردی. بنابه اظهارات او، آقای روحانی، به ویژه از آغاز دولت دوم خود بنا بر ملاحظات تفکیک وزارتخانه صمت را در دستور کار داشته و آن

وزارت صمت صحبتی درباره مخالفت با انتزاع وزارت بازرگانی نداشت اما تلاشی نیز برای تصویب آن انجام نداد که این موضوع در تصمیم دولت، مبنی بر برکناری آقای رحمانی بی‌تأثیر نبوده است. «علیرضا سلیمی نماینده محلات در مجلس هم در نشست علنی روز گذشته مجلس در تذکر شفاهی گفت: «نحوه برکناری آقای رحمانی عجیب بود، اگر استیضاح مصلحت نیست، عزل وزیر صمت در شرایط کنونی چه مصلحتی داشت. او گفته بود که رییس‌جمهور باید به جای توبیخ آقای رحمانی به دلیل رایزنی نکردن ایشان برای موافقت نمایندگان با تفکیک وزارت بازرگانی، ایشان را به دلیل افزایش افسارگسیخته قیمت‌ها توبیخ می‌کرد.»

این اظهارات در حالی مطرح می‌شود که برخی منابع مطلع در این باره می‌گویند رحمانی خود یکی از مهم‌ترین مخالفان شکل‌گیری وزارت بازرگانی بوده و لابی‌های او یکی از موانع تشکیل وزارت بازرگانی بوده و به همین دلیل رییس‌جمهور او را عزل کرد تا یک وزارتخانه تخصصی برای بخش بازرگانی تشکیل شود. حال اگر فرض را بر این بگذاریم که علت‌العلل عزل وزیر صمت، کارشکنی رحمانی برای احیای وزارت بازرگانی و نگرفتن رای اعتماد از مجلس برای این طرح بوده، این نکته قابل طرح است که طرح احیای وزارت بازرگانی برای نخستین‌بار نیست که در صحن علنی مجلس با مخالفت نمایندگان روبه‌رو می‌شود و پیش‌تر هم در مجلس رد شده بود؛ براین اساس اگر مخالفتی از سوی وزیر صمت در مدت نزدیک به دو سال که این طرح در راهروهای مجلس در رفت و آمد بوده، صورت گرفته و قطعاً روحانی و تیم اقتصادی‌اش از آن بی‌خبر نبودند، باید زودتر اینها برکنار می‌شد. با نگاه به این موضوع اگر بخواهیم علت عزل روحانی را تنها به این عامل ربط بدهید، به بیراهه رفته‌ایم و البته پاسخ به این پرسش ادعای رحمانی را اثبات یا رد کند.

چهارشنبه به رحمانی ابلاغ شد اگر مجلس به وزارت بازرگانی رأی ندهد باید استعفا دهید وزیر هم استعفا را نپذیرفته و برکنار شد. «موضوعی که از سوی رحمانی و در نامه‌ای خطاب به روحانی باز نشر شد. رحمانی معتقد است محمود واعظی نقش اصلی را بازی کرده و نوشت: «واعظی به وی گفته است باید با نمایندگان، به خصوص نمایندگان آذری‌زبان لابی کند تا این لایحه رای بیاورد و چون رحمانی به این کار تن نداده، واعظی به او گفته است که استعفا بده. هرچند رحمانی زیر بار نرفته و در نهایت برکنار شده است.» نکته جالب در نامه سرگشاده رحمانی این بود هنگامی که خبر عزل او به گوشش می‌رسد، در جلسه‌ای رسمی با اسحاق جهانگیری معاون اول رییس‌جمهور حضور داشته و ظاهراً اسحاق جهانگیری نیز از این موضوع باخبر نبوده است. برخی این اقدام روحانی را به رفتار احمدی‌نژاد در ماجرای برکناری «منوچهر متکی» در سنگال تشبیه کردند. اما صحبت‌های رحمانی بی‌پاسخ نماند و کمتر از چند ساعت روابط عمومی دفتر واعظی در بیانیه‌ای مدعی شد که اظهارات رحمانی در راستای گمراه‌سازی و تشویش اذهان عمومی بیان شده و در تشریح علت عزل رحمانی آورده شد: «به هیچ‌وجه از جناب آقای رحمانی خواسته نشده از لایحه دولت حمایت کنند، بلکه تاکید شده از فعالیت‌ها و رایزنی‌های فشرده سه نفر از نزدیکان‌شان - که در صورت لزوم نام آنها اعلام خواهد شد - در مجلس و رسانه‌ها علیه لایحه دولت، ممانعت بعمل آورند؛ همچنین از طرف رییس‌جمهور به ایشان گوشزد شد که تداوم این روند تخلف است و قطعاً با این تخلف برخورد خواهد شد.»

واکنش‌ها به یک برکناری

در ادامه انتقادات وارده به عزل رحمانی، عبدالله رضیان عضو کمیسیون صنایع مجلس، در اظهاراتی گفته بود: «اگر چه

انتخاب رضا

رحمانی برای

وزارت صمت

از همان ابتدا

اشتباه بوده و

تحصیلات وی

به گواه

نامه وزارت

علوم، لیسانس

حقوق قضایی

است و در سابقه

ایشان هم

اموری مرتبط با

صنعت، معدن

و تجارت به

چشم نمی‌خورد.

انتخابی که در

همان زمان

واکنش‌های

زیادی به همراه

داشت و خیلی‌ها

به این انتخاب

روحانی انتقاد

داشتند و معتقد

بودند که او هم

مدت زیادی در

این وزارتخانه

نخواهد ماند

را برای مدیریت مطلوب کشور در شرایط تحریمی پس از خروج آمریکا از برجام ضروری دانسته است. همین امر سبب شد که در جریان مذاکرات اولیه برای انتخاب جایگزین آقای شریعتمداری، پذیرش و میزان همراهی گزینه‌ها با برنامه تفکیک، یکی از پیش‌شرط‌های اصلی در انتخاب گزینه نهایی باشد به رغم این مهم، به نظر می‌رسد آقای رحمانی از فردای تصدی پست وزارت، رویه‌ای متفاوت در پیش گرفت به طوری که گفته می‌شود لابی‌های مستمر ایشان و نزدیکانشان با برخی نمایندگان سبب شد که طی ۱۸ ماه گذشته، در چندین مرحله جلوی تفکیک گرفته شود. رضوی در عین حال برخی مفاد نامه منتشره از سوی وزیر معزول صمت را صحیح ندانسته و گفته است: «با عنایت به سوابق امر اینکه در آن نامه گفته شده که به ایشان تاکید شده در حمایت از تفکیک با نمایندگان لابی کند، قطعاً نمی‌تواند درست باشد.»

روایت چهارم

در روایتی دیگر برخی عنوان کردند که انتخاب رضا رحمانی برای وزارت صمت از همان ابتدا اشتباه بوده و تحصیلات وی به گواه نامه وزارت علوم، لیسانس حقوق قضایی است و در سابقه ایشان هم اموری مرتبط با صنعت، معدن و تجارت به چشم نمی‌خورد. انتخابی که در همان زمان واکنش‌های زیادی به همراه داشت و خیلی‌ها به این انتخاب روحانی انتقاد داشتند و معتقد بودند که او هم مدت زیادی در این وزارتخانه نخواهد ماند. به گمان آنها، تجربه یک‌سال و ۷ ماهه کاری وزیر صمت نیز تا حدی نشان از انتخاب اشتباه روحانی دارد. چرا که عده‌ای از منتقدین رحمانی معتقدند از سال گذشته تاکنون نه تنها بهبودی در امور تولید و تجارت رخ نداده بلکه این وضعیت نیز در برخی کالاها شرایط بدتری هم پیدا کرده

است. کارنامه تولید در سال ۹۷ که توسط خود وزارت صنعت منتشر شده نیز نشان می‌دهد تولید در بسیاری از صنایع منتخب نزولی بوده است. از سوی دیگر صنعت خودرو که افت تولید و افزایش قیمت را تجربه کرده، از دیگر چالش‌های وزیر صمت بود. هر چند بارها زمزمه جابه‌جایی رضا رحمانی مطرح بود، که هر بار به دلایل مختلف به تعویق می‌افتاد.

روایت نهایی در ماجرای عزل

برکناری «رضا رحمانی» بازتاب گسترده‌ای هم در رسانه‌های بیگانه به همراه داشت. اما آنها در روایتی متفاوت علت عزل وزیر صمت از سوی رییس‌جمهور را به ملاقات او با رییس قوه قضاییه و لابی رحمانی با نمایندگان برای رد طرح تفکیک وزارتخانه ربط دادند. به هر حال ماجرای عزل وزیر صمت، ناگفته هم کم ندارد. ناگفته‌هایی که با شکستن سکوت هر کدام از طرفین، زوایای پنهان این ماجرا را روشن‌تر خواهد کرد. البته باگذشت تقریباً بیش از یک‌روز از برکناری وزیر صمت، (تا لحظه تنظیم این گزارش) حسن روحانی هیچ واکنشی نسبت به این حواشی و روایت‌های متعدد مطرح شده، نشان نداده است، اما حسام الدین آشنا، مشاور رییس‌جمهور در صفحه شخصی خود در توئیتر نوشته است: «صنعت، معدن و تجارت هیچ یک نباید در سایه دیگری قرار بگیرد. وزارت صمت پس از سال‌ها هنوز هم نتوانسته به یکپارچگی برسد. مشکل از وزیران محترم نبوده است، مشکل از اقتصاد دولتی و عدم ظرفیت‌آفرینی در بخش غیردولتی است. تجربه این چند سال اخیر پر از تعارض‌های ساختاری و تعارض منافع است.» باهمه این روایت‌های ضدو نقیض، چیزی که در این بین قابل تامل است، اینکه سوء مدیریت در وزارت صمت تنها مربوط به اکنون نیست و در سال‌های اخیر این وزارتخانه استراتژی یا برنامه مشخصی در زمینه «حمایت از

تولید ملی، تنظیم واردات، افزایش صادرات و نیز تنظیم بازار» در دستور کار خود قرار نداده است.

تغییرات جدید در وزارت صمت

عصر روز دوشنبه که رییس‌جمهور با صدور حکمی «حسین مدرس خیابانی» قائم مقام پیشین وزارت صنعت را به عنوان سرپرست وزارت صمت منصوب کرد، این انتصاب مورد استقبال بخش خصوصی قرار گرفت. به گفته آنها، تعامل مدرس خیابانی با اتاق بازرگانی و تشکل‌های بخش خصوصی می‌تواند به وزارت صمت برای بهبود امور و همچنین کل جامعه کمک کند تا سطح تولید و مدیریت تقاضا و تنظیم بازار به خوبی انجام شود. آنها معتقدند که مدرس خیابانی تجربه و سابقه زیادی در حوزه‌های مختلف به خصوص بازرگانی داخلی و خارجی و تنظیم بازار دارد و قطعاً انتخاب او به عنوان وزیر صنعت نیز انتخاب موفق و شایسته‌ای است. از دیگر دلایلی که مدرس خیابانی را به صندلی وزارت نزدیک می‌کند اینکه این روزها سطح نقدینگی کشور و هجوم این نقدینگی بر بازارهای مختلف، پرداختن به بازار داخلی و تنظیم بازار و ارز کشور به امری دشوار تبدیل شده، اما تخصص و پختگی سرپرست جدید در این زمینه می‌تواند برای اداره کشور در چنین برهه زمانی مفید باشد. در همین حال، مدرس خیابانی هم که تنها یک روز از زدن حکمش به عنوان سرپرست وزارت صمت از سوی رییس‌جمهور می‌گذرد، دست به تغییراتی زده و سه انتصاب جدید در وزارت صمت را کلید زده است. مهم‌ترین حکم او انتخاب «صدرالله دولت» به عنوان سرپرست معاونت امور حقوقی، مجلس و استان‌ها است. او در احکامی دیگر، «محمدحسن صبوری دیلمی» را به عنوان مدیرکل دفتر وزارتی، و «مهدی اصفهانی» را به عنوان سرپرست توسعه مدیریت و منابع انسانی منصوب کرد.

مدرس خیابانی سرپرست وزارت صمت تشریح کرد:

سرفصل اولویت‌های بخش معدن

سرپرست وزارت صنعت، معدن و تجارت با بیان اینکه دستورات رئیس‌جمهور در حوزه فعال‌سازی معادن غیرفعال و توجه به معادن کوچک و متوسط، سرفصل اصلی فعالیت‌های بخش معدن است، گفت: تعداد معادن غیرفعال به کل معادن کشور به صورت مرتب در استان‌ها پایش خواهد شد.

حسین مدرس خیابانی در جلسه شورای عالی معدن با اشاره به دستورات رئیس‌جمهور مبنی بر توجه ویژه به معدن و صنایع معدنی در دوره جدید فعالیت وزارت صنعت، معدن و تجارت گفت: بخش معدن و صنایع معدنی، اولین اولویت وزارت صنعت، معدن و تجارت کشور است و به صراحت می‌توان گفت که قابلیت‌های این بخش به اندازه‌ای زیاد است که اگر قرار باشد بعد از نفت، اقتصاد ایران را به صورت تک‌محصولی اداره کرد، حتماً معدن و صنایع معدنی از جمله بخش‌هایی است که می‌تواند بار سنگین این مسوولیت را به دوش بکشد. سرپرست وزارت صنعت، معدن و تجارت افزود: ظرفیت بی‌نظیر ایران در ذخایر معدنی و تنوع عناصر معدنی موجود در خاک ایران، این

قابلیت را دارد که این بخش بتواند جای درآمدهای نفتی را در اداره کشور بگیرد؛ اما نکته حائز اهمیت آن است که به‌رغم این پتانسیل‌های بی‌نظیری که در اختیار ایران به لحاظ ذخایر معدنی قرار دارد، اما اکتشافات صورت گرفته به نحوی است که همچنان بخش عمده‌ای از این ذخایر، بلااستفاده باقی مانده است. وی افزود: برخی از افراد مجوزهایی را برای بهره‌برداری معادن از وزارت صنعت، معدن و تجارت اخذ کرده و بدون اینکه اقدام موثری بر روی آن معادن انجام دهند، کار را معطل نگه داشته‌اند که بر این اساس، معاونت معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت ماموریت یافته تا روند عملکرد معادن را یک‌بار دیگر بررسی و چنانچه بهره‌بردار از دلایل کافی برای عدم فعالیت معدن برخوردار نباشد، مجوز آن را ابطال کند. مدرس خیابانی معتقد است که شورای عالی معدن با توجه به نقش والای سیاست‌گذاری و مشارکت بخش خصوصی، انجمن‌ها، دستگاه‌های نظارتی و سیاستی می‌تواند نقش شتاب‌دهنده در جهش در بخش معدن را ایفا کند. وی همچنین از شورای عالی معدن درخواست کرد تا شاخص کارآمدی را برای معادن در استان‌ها طراحی و ابلاغ کند و با همکاری استان‌ها، به‌صورت هفتگی، عملکرد معادن را در سراسر کشور موردسنجش قرار دهد. مدرس خیابانی معتقد است که در سال جهش تولید، یکی از بخش‌هایی که می‌تواند به شکل گسترده و عملیاتی، جهش را رقم بزند، حوزه معدن و صنایع معدنی است و بر این اساس از شورای عالی معدن درخواست کرد که در بخش معدن، طرحی نو دراندازد.

ولی‌الله افخمی

معاون سابق وزارت صنایع و معادن

انتصاب جدید دولت پایان بحث انتزاع

جایگاه بازار واقف بوده و تردیدی در وابسته بودن تولید به توسعه بازار در فضای رقابتی ندارند. چنانچه ایجاد فضای رقابتی با پشتیبانی از نظام سازوکار بازار که بحق بر منطق علم اقتصاد منطبق است در اولویت سیاست‌های تجاری کشور قرار گیرد، بدون شک توسعه منطقی تولیدات کالا و خدمات داخلی را به همراه خواهد داشت و بخش صنعت و معدن را در سطوح مختلف مورد پشتیبانی منطقی قرار خواهد داد و نگرانی از ادغام وزارتخانه‌های موصوف را نه تنها مرتفع ساخته بلکه عاملی برای رونق هر چه بیشتر تولید کالا و خدمات صنعتی و معدنی کشور خواهد شد. صنعتگران و تولیدکنندگان کالا و خدمات تاکنون در جهت پشتیبانی از ادغام، همکاری لازم را انجام داده چون به خوبی می‌دانند تولید بدون تجارت فاقد برون‌داد است و تجارت به‌خصوص در بخش خارجی اعم از صادرات و واردات موتور محرک تولید و خدمات صنعتی و توسعه فناوری است.

نظر می‌رسد در شرایط آشفته اقتصادی فعلی برای ممانعت از اتخاذ تصمیمات نامطلوب، کفایت می‌کند. نکته سوم و مهم‌تر اینکه با انتصاب فردی از بدنه وزارت بازرگانی سابق و در اولویت قرار گرفتن تنظیم بازار، دیگر نمی‌توان گران شدن و کمبود کالا و خدمات را به دلیل نبود وزارت بازرگانی قلمداد کرد چراکه تمام امکانات موجود و آتی در بخش صنعت، معدن و تجارت به خدمت بخش بازرگانی گرفته خواهد شد. بنابراین امید است که موضوع انتزاع وزارت بازرگانی که حقیقتاً مضرات بسیاری برای اقتصاد کشور داشته و خواهد داشت به محاق رفته و برای همیشه منتفی شود. واقعیت این است که بخش تولید کالا و خدمات صنعتی و معدنی هیچ‌گاه گلابه‌ای از ادغام وزارتخانه‌های بازرگانی و صنایع و معادن نداشته و امید است در زمان سرپرست جدید نیز کماکان از ورود به این امر همچنان امتناع شود. تولیدکنندگان کالا و خدمات صنعتی و معدنی به خوبی به نقش و اهمیت

انتصاب سرپرست وزارت صنعت، معدن و تجارت با پیشینه فعالیت در بخش بازرگانی و تنظیم بازار را از این جهت که رویکرد دولت آقای روحانی در پیشبرد امور اقتصادی بیش از آنکه مبتنی بر سازوکار بازار باشد از نوع مداخله به منظور نظارت و کنترل بیشتر بر فعالیت‌های اقتصادی است را باید به فال نیک بگیریم. نخست اینکه در شرایط تحریم و محدودیت‌های موجود در تعامل تجاری با دیگر کشورها که ظاهراً شواهدی هم مبنی بر تغییر این رویکرد دیده نمی‌شود، دانسته‌ها و تجارب سرپرست جدید هم‌راستا با دیدگاه دولت بوده و از این جهت حداقل تا سال آتی و انتخابات ریاست‌جمهوری ان‌شاءالله تضاد و تعارضی بروز نخواهد کرد. دوم اینکه وجود سوابق مدیریتی در برخی واحدهای صنعتی در کارنامه سرپرست جدید، نوپددهنده آشنایی وی با مسائل و مشکلات واحدهای تولیدی چه در مرحله سرمایه‌گذاری و چه در دوران بهره‌برداری و استمرار تولید است که به

شورای رقابت دوباره قیمت گذار شد؛

تعویض «داور» بازار خودرو

پشت پرده باز گرداندن شورای رقابت

درباب بازگشت یا به عبارت بهتر بازگرداندن شورای رقابت به پروسه قیمت گذاری خودرو دو سناریوی کلی مطرح است. نخست اینکه با توجه به نتیجه ندادن سیاست های دستوری این وزارتخانه در بازار خودرو، وزارت صنعت، معدن و تجارت به نوعی خواسته تا خود را از زیر بار مسوولیت سنگین قیمت گذاری و فشارهای وارده از سوی خودروسازان و مشتریان و کارشناسان و نمایندگان مجلس شورای اسلامی خلاص و آن را به گردن شورای رقابت بیندازد. سناریوی بعدی نیز این می تواند باشد که دستور بازگشت شورای رقابت به قیمت گذاری خودرو به اصطلاح از «بالا» و به دلیل ضعف وزارت صمت در اتخاذ یک تصمیم پایدار (در ماجرای قیمت خودرو) صادر شده باشد.

در این بین، سناریوی نخست محتمل تر به نظر می رسد و بنابراین اگر آن را ملاک قرار دهیم، شورای رقابت عملاً در چاله وزارت صمت افتاده است. دولت و وزارت صمت در حال حاضر هم از سوی مشتریان و خودروسازان و هم از جانب کارشناسان و نمایندگان مجلس و به نوعی قوه قضائیه بابت التهاب بازار و بلاتکلیفی قیمت ها تحت فشار قرار گرفته و پاسخ قانع کننده ای هم ندارند. از بهمن ۹۷ تا به امروز، قیمت گذاری خودرو در دست دولت یعنی سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان و ستاد تنظیم بازار قرار گرفته و در این مدت نه رضایت مشتریان

کرده، در جلسه اخیر با وزیر صنعت، معدن و تجارت، مقرر شده شورای رقابت دستورالعمل قیمت گذاری خودروهای داخلی را به ستاد تنظیم بازار ارسال کند. همچنین رئیس سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان نیز تاکید کرده تا ابلاغ قیمت های جدید مدنظر شورای رقابت، همان قیمت های قبلی ملاک فروش خواهند بود.

شهریور ۹۷ بود که محمد شریعتمداری وزیر صنعت، معدن و تجارت وقت اعلام کرد طبق مصوبه شورای هماهنگی سران سه قوه، شورای رقابت از قیمت گذاری خودرو کنار گذاشته شده است. در این مدت، مسوولان شورای رقابت به ویژه رضا شیوا رئیس آن همواره تاکید داشتند برداشت شریعتمداری از مصوبه موردنظر اشتباه بوده و شورای رقابت همچنان می تواند مرجع قیمت گذار خودروهای داخلی باشد. با این حال سه ماه پس از اعلام حذف شورای رقابت، رضا رحمانی وزیر صنعت، معدن و تجارت اعلام کرد تعیین قیمت خودرو برعهده سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان و ستاد تنظیم بازار است. پس از آن نیز بازار خودرو دوباره مانند دوران حضور شورای رقابت، درگیر قیمت گذاری دستوری شد و این سیاست تا به امروز ادامه داشته است. حالا هم که شورای رقابت بازگشته و خودروسازان و مشتریان باید خود را برای سیاست های دستوری این شورا در پروسه قیمت گذاری آماده کنند.

پس از ۲۰ ماه غیبت و با تصمیم وزارت صمت، شورای رقابت دوباره افسار قیمت گذاری خودرو را در دست گرفت. این شورا اواخر شهریور ۹۷ و با تصمیم شورای هماهنگی اقتصادی سران قوا از قیمت گذاری خودرو کنار گذاشته شد و در این مدت، سازمان حمایت و ستاد تنظیم بازار قیمت ها را تعیین می کردند. حالا اما با توجه به التهاب قیمتی، شورای رقابت مأمور آرام کردن بازار خودرو شده است. این در حالی است که برخی کارشناسان معتقدند نسخه شفاف بخش بازار خودرو بازگشت به اصول اصیل اقتصادی به ویژه پرهیز از قیمت گذاری دستوری است.

شورای رقابت بار دیگر به قیمت گذاری خودرو بازگشت، آن هم در حالی که مشتریان و خودروسازان چشم انتظار اعلام قیمت های جدید از سوی ستاد تنظیم بازار بودند. در شرایطی که از زمستان ۹۷ (سه ماه پس از اعلام حذف شورای رقابت از پروسه تعیین قیمت خودرو) و با اعلام وزارت صنعت، معدن و تجارت، قیمت گذاری خودرو به سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان و ستاد تنظیم بازار سپرده شد، حالا در میان بهت افکار عمومی، شورای رقابت دوباره بازگشت تا اختیار قیمت گذاری را پس از حدوداً ۲۰ ماه غیبت به دست بگیرد. آن طور که رئیس شورای رقابت عنوان

حاصل شده و نه خودروسازان. اوضاع بازار هم که نیازی به توضیح ندارد و پراید ۸۰ تا ۹۰ میلیونی (به عنوان کف قیمت در بازار خودرو) خود گویای آشفتگی و التهاب آن است. در چنین شرایطی، وزارت صمت یا باید نسبت به اجرای مصوبه دو سال پیش خود یعنی قیمت گذاری خودرو در حاشیه بازار، اقدام می کرد یا مجوز رشد چند ده درصدی قیمت را می داد تا خودروسازان و مشتریان از بلا تکلیفی قیمتی خارج شوند. طی حدودا یک ماه گذشته اخبار مختلفی مبنی بر رشد قیمت خودروهای داخلی (از ۳۰ درصد تا ۶۰ درصد) و حتی اجرای مصوبه قیمت گذاری در حاشیه بازار منتشر شد که همه آنها به نوبه خود واکنش های منفی و مثبتی را به دنبال داشتند. وقتی صحبت از رشد ۶۰ درصدی قیمت و قیمت گذاری در حاشیه بازار شد، صدای مشتریان درآمد و وقتی صحبت از افزایش قیمت هایی کمتر شد، خودروسازان شاکی شدند. در نهایت نیز وزارت صمت نتوانست تصمیمی در این مورد بگیرد و ترجیح داد توپ را به زمین شورای رقابت بیندازد. آن طور که رضا شیوا رئیس شورای رقابت در گفت و گویی عنوان کرد، در جلسه ای با وزیر صنعت، معدن و تجارت، قرار شده دستورالعمل قیمت گذاری خودرو توسط شورای رقابت تدوین شود و در اختیار ستاد تنظیم بازار قرار گیرد. وی تاکید کرد: دستورالعمل شورای رقابت با آنچه سازمان حمایت پیشنهاد کرده بود فرق اساسی دارد؛ پیشنهاد سازمان حمایت تعیین قیمت خودرو بر اساس هزینه تمام شده است، اما دستورالعمل ما بر اساس سقف قیمت ها، تورم بخشی صنعت خودرو و بهره وری کیفیت تولید خواهد بود. رئیس شورای رقابت توضیح داد: زمانی روش سازمان حمایت باید ملاک قیمت گذاری باشد که هزینه ها کاملا شفاف و سرمایه گذاری ها به بخش تولید خودرو مربوط شوند، نه اینکه در بخش های دیگری پول صرف شده باشد. به گفته وی در حال حاضر هزینه تمام شده تولید خودروسازان بسیار پیچیده است؛ زیرا شرکت های وابسته زیادی دارند.

شیوا با بیان اینکه بانک مرکزی تورم بخشی صنعت خودرو را برای امسال به شورای رقابت ارائه کرده، گفت: با ارائه دستورالعمل شورا به ستاد تنظیم بازار، قیمت نهایی خودروها توسط این ستاد تعیین و اعلام خواهد شد. معنی این حرف شیوا در واقع این است که به جای سازمان حمایت، شورای رقابت دستورالعمل قیمت خودرو را تدوین و برای تایید به ستاد تنظیم بازار ارسال می کند. این در حالی است که طبق اعلام وزارت صمت در دی ماه ۹۷، قیمت گذاری خودرو به سازمان حمایت و ستاد تنظیم بازار سپرده شده و ستاد مورد نظر قیمت های تدوینی توسط سازمان را بررسی و در صورت تایید، ابلاغ می کند. حالا گویا شورای رقابت جایگزین سازمان حمایت شده تا تعویضی صوری در مرجع قیمت گذاری خودرو صورت گیرد. این صوری بودن از آن جهت است که در اصل

ماجرای یعنی قیمت گذاری دستوری خودرو تغییری ایجاد نشده و یک سیاست گذار دولتی رفته و سیاست گذاری افروهای جای آن را گرفته است. در این مورد اما کارشناسان معتقدند بازگشت شورای رقابت به قیمت گذاری، سیاست وزارت صمت برای رها شدن از زیر این بار سنگین بوده است. آن طور که فرید زاوه می گوید، به نظر می رسد وزارت صمت عملا تعیین قیمت خودروها را به گردن شورای رقابت انداخته تا خود را از این ماجرا خلاص کند. نظر حسن کریمی سنجری دیگر کارشناس خودروی کشور نیز همین است و او هم اعتقاد دارد وزارت صمت توپ قیمت گذاری خودرو را در زمین شورای رقابت انداخته است. وی می گوید: وزارت صمت از زمستان ۹۷ (پس از اعلام شیوه جدید قیمت گذاری خودرو) سیاست های به اصطلاح پوپولیستی را در ماجرای قیمت گذاری خودروهای داخلی در پیش گرفته و حالا که این سیاست ها جواب نداده اند، می خواهد شورای رقابت را به میدان بکشاند. کریمی سنجری با بیان اینکه وزارت صمت قصد داشت بازار خودرو را به واسطه سپردن قیمت گذاری به سازمان حمایت و ستاد تنظیم بازار کنترل کند، اما موفق نشد، تاکید می کند: آنها قصد داشتند قیمت هایی عادلانه و منصفانه به نحوی که رضایت توامان تولیدکننده و مصرف کننده را در پی داشته باشد، تعیین کنند؛ اما موفق نشدند و حالا وزارت صمت و زیرمجموعه هایش در نوک پیکان انتقادات درباره التهاب قیمت خودرو قرار گرفته اند. بنابراین وزارت صمت صلاح را در این دیده که با سپردن قیمت گذاری به شورای رقابت، خود را از ورطه فشارها و انتقادات خلاص کند. وی البته یک احتمال دیگر را نیز مطرح می کند و آن، صدور دستور از «بالا» برای بازگرداندن شورای رقابت است. کریمی در توضیح این احتمال می گوید: ممکن است به وزارت صمت گفته باشند حالا که توان اتخاذ یک تصمیم قاطع درباره قیمت گذاری خودروها را ندارد و مردد عمل می کند، بهتر است کار را به شورای رقابت بسپارد تا خودروسازان و مشتریان حداقل از بلا تکلیفی خارج شوند.

بازگشت به سر خط

بازگرداندن شورای رقابت به قیمت گذاری خودرو اما پرسش های مهمی را برای افکار عمومی و کارشناسان ایجاد کرده، از جمله اینکه «حضور قبلی شورا چه آورده مثبتی برای صنعت و بازار خودرو داشت که حالا قرار است دوباره تکرار شود؟» در این مورد زاوه می گوید: سوال من از دولت این است اگر حضور شورای رقابت در پروسه قیمت گذاری و روش هایش درست بود، پس چرا قیمت خودروها اینقدر رشد کرد؟ وی می افزاید: کاری به قیمت های فعلی ندارم؛ اما در دوران حضور شورای رقابت نیز قیمت خودروهای داخلی در بازار بالا رفت و اختلاف فاحشی با کارخانه پیدا کرد؛ این ماجرا حالا هم رخ داده و با بازگشت شورای رقابت نیز تکرار خواهد

شد. وی با بیان اینکه مساله اصلی در ماجرای قیمت، «بازار خودرو» است، تاکید می کند: وقتی عرضه به بازار کم است و نمی تواند با تقاضای موجود هماهنگ شود، شورای رقابت یا هر نهاد قیمت گذار دیگری چگونه می تواند در این فضا با سیاست های دستوری و سرکوبگر (در حوزه قیمت) و با وجود تورم انتظاری، بازار را از التهاب نجات دهد؟ اگر سیاست های دستوری جواب می داد، خوب الان شهروندان ایرانی نباید مثلا گوشت را کیلویی ۱۲۰ هزار تومان بخرند.

زاوه می گوید: کشور ما با تورم عمومی افسارگسیخته و تورم انتظاری بالا روبه رو است و در چنین شرایطی، نمی توان با دستور و سرکوب قیمت، از التهابات بازار کاست. این کارشناس اما پیشنهاد می دهد بازار خودرو در فضایی بسته و بدون هیچ اظهارنظر و انتقادی از سوی رسانه ها و کارشناسان، به مدت شش ماه با سیاست های امثال شورای رقابت و وزارت صمت اداره شود؛ اما اگر جواب نداد و مشکلات حل نشد، آنها بپذیرند که این روش ها منسوخ شده و دست از سر قیمت گذاری بردارند. این کارشناس تاکید می کند: بهترین روش برای کاهش التهاب بازار خودرو، آزادسازی است، نه فقط قیمت که تولید و واردات نیز جزو آن به شمار می روند؛ البته در کنار اینها انضباط مالی خودروسازان و بهبود عرضه نیز ملاک است. زاوه این را هم می گوید که برای عرضه پایدار، حتی می توان واردات خودروهای دست دوم را نیز آزاد کرد تا تعادل بیشتر و قوی تری میان عرضه و تقاضا ایجاد شود. کریمی سنجری نیز معتقد است با بازگشت شورای رقابت به قیمت گذاری خودرو، داستان های قبلی تکرار خواهند شد؛ بی آنکه چالشی برای خودروسازان و مصرف کنندگان واقعی حل شود. وی با بیان اینکه قیمت خودروهای داخلی از بهمن ۹۷ تقریبا فریز شده است، می گوید: افزایش قیمت های رخ داده مختص به بازار هستند، حال آنکه خودروسازان نتوانسته اند نرخ محصولات خود را در این حدودا ۱۷ ماه گذشته چندان افزایش دهند.

این کارشناس تاکید می کند: چنین سیاستی، تحمیل زیان به خودروسازان است و این وسط، دلان و واسطه گران نفع می برند؛ اما چیزی دست مصرف کننده واقعی را نمی گیرد. کریمی با انتقاد از اینکه وزارت صمت از تجربه های قبلی قیمت گذاری دستوری درس نگرفته و پای شورای رقابت را دوباره به بازار خودرو باز کرده است، تاکید می کند: در نتیجه چنین سیاست هایی خودروسازان زبان های هنگفتی را متحمل شدند و در شمول شرکت های ورشکسته قرار گرفتند و حاشیه بازار نیز شکل گرفت؛ در حال حاضر نیز با بازگشت شورای رقابت، نه تنها حاشیه بازار (اختلاف قیمت کارخانه و بازار خودروها) از بین نخواهد رفت، بلکه مشتریان باید منتظر شوک های قیمتی دوباره نیز باشند؛ ضمن آنکه ورشکستگی دوباره خودروسازان نیز در راه است.

شورای رقابت

بار دیگر به

قیمت گذاری

خودرو بازگشت،

آن هم در حالی

که مشتریان و

خودروسازان

چشم انتظار

اعلام قیمت های

جدید از سوی

ستاد تنظیم

بازار بودند. در

شرایطی که از

زمستان ۹۷ (سه

ماه پس از اعلام

حذف شورای

رقابت از پروسه

تعیین قیمت

خودرو) و با اعلام

وزارت صنعت،

معدن و تجارت،

قیمت گذاری

خودرو به

سازمان حمایت

مصرف کنندگان

و تولیدکنندگان و

ستاد تنظیم بازار

سپرده شد

از سوی بهارستان نشین ها صورت گرفت؛

سومین «نه» مجلس به تجزیه «صمت»

که دولت دوباره پرونده جدایی بازرگانی از صمت را به جریان انداخت؟ واکنش نمایندگان، شورای نگهبان و طیف‌هایی چون «گروه‌های کارشناسی»، «تشکل‌ها و صنوف»، «گروه‌های تحلیلگر تخصصی» و «کمیسیون‌های تخصصی مجلس» به طرح این سیاست تکراری چه بود؟

سه پرده مخالفت‌ها

پرده اول: پرونده تفکیک وزارت صمت که از خرداد ۹۶ با اصرار دولتی‌ها در مجلس به جریان افتاد، مخالفان و موافقان بسیاری داشت. این لایحه با دو فوریت به مجلس راه یافت، اما در آن زمان نتوانست نظر موافق بهارستان نشین‌ها را جلب کند و ترکیب وزارتخانه‌ها هم‌زمان با شروع به کار دولت دوازدهم تغییر نکرد و فرآیند انتخاب وزرا بر اساس ساختار دولت یازدهم پیش رفت. از همان روزها این تصمیم از دیدگاه «گروه‌های کارشناسی»، «تشکل‌ها و صنوف»، «گروه‌های تحلیلگر تخصصی» و «کمیسیون‌های تخصصی مجلس» با چارچوب سیاست‌های اقتصادی کشور ناهماهنگ بود. همچنین در کنار نمایندگان مجلس، مرکز پژوهش‌های مجلس نیز همان زمان اعلام کرد در شرایط فعلی مهم‌ترین مأموریت دولت، رفع اشکالات کارکردی و فرآیندی موجود در وزارت صنعت، معدن و تجارت است، نه جدایی صنعت از تجارت. این در حالی بود که در همان روزها که با این طرح مخالفت شده بود، حسینعلی امیری، معاون پارلمانی رئیس‌جمهوری در گفت‌وگو با «ایلنا» اعلام کرد نمایندگان مجلس طرحی را برای تفکیک این وزارتخانه امضا کردند که بالغ بر ۱۰۰ رای برای آن جمع‌آوری شده است. او همچنین گفت این طرح باید به‌زودی در مجلس اعلام وصول شود و در دستور کار قرار گیرد. بالاخره این طرح دوباره به صحن راه یافت و بدین ترتیب فصل دوم تصمیم درمورد تجزیه صمت شروع شد.

پرده دوم: اما هفتم مردادماه ۱۳۹۷ نمایندگان مجلس با یک فوریت طرح تفکیک وزارت صنعت، معدن و تجارت به دو وزارتخانه «صنعت و معدن» و «توسعه و بازرگانی» مخالفت کردند. به این ترتیب دوباره پروژه دولت در تفکیک وزارتخانه‌ها به نتیجه نرسید. علی لاریجانی پس از دو بار رای‌گیری درباره فوریت‌های این طرح اعلام کرد: «معلوم است مجلس در این شرایط با تغییر تشکیلات موافق نیست. دولت مسیر دیگری را طی کند؛ این بار دوم است که مجلس نظر خود را اعلام می‌کند.» پس از رای منفی مجلس به فوریت تفکیک صمت، خبرگزاری فارس گزارش داد که دولت از ارسال لایحه تفکیک وزارت صمت به مجلس منصرف شده‌است.

سال ۱۳۰۸ تاکنون، در مدت ۵۷ سال، حوزه بازرگانی و صنعت در دو وزارت مجزا بوده و در سال‌های دیگر در یک وزارتخانه ادغام شده‌اند. تاریخچه ساختار بوروکراتیک این حوزه‌ها بعد از سال ۵۲ را می‌توان به ۳ دوره تقسیم کرد؛ در دوره اول به مدت ۳۸ سال سازمان‌ها منفک بودند؛ از سال ۱۳۵۲ تا سال ۹۰، بخش بازرگانی و بخش صنعت و معدن جدا از یکدیگر مدیریت می‌شدند. اما در دوره دوم که از سال ۱۳۹۰ تاکنون ادامه داشته، سازمان‌های مذکور ذیل وزارتخانه «صمت» به صورت متمرکز مدیریت شده‌اند. مرحله سوم نیز تلاش دولت و مجلس برای تفکیک مجدد این سازمان‌ها از سال ۱۳۹۶ است که روز گذشته با رای منفی نمایندگان مجلس دوباره با در بسته مواجه شد. اما داستان لایحه پرمناقشه تجزیه صمت از کجا آغاز شد؟ در سال ۱۳۹۶ لایحه پیشنهادی دولت مبنی بر بازطراحی ساختار سه وزارتخانه در دستور کار صحن علنی مجلس قرار گرفت. در بین وزارتخانه‌های مطرح شده در لایحه تفکیک که دولت اعتقاد داشت با هدف ایجاد رونق اقتصادی آن را تهیه کرده است، نام وزارت صنعت، معدن و تجارت هم دیده می‌شد؛ وزارتخانه‌ای که سال ۹۰ با ادغام وزارتخانه‌های «صنعت و معدن» و «بازرگانی» تشکیل شده بود. اما چه شد

پرونده یکی از جنجالی‌ترین طرح‌های سال گذشته برای سومین بار در مجلس بسته شد. در نیمه دوم اردیبهشت ماه نمایندگان مجلس به تشکیل وزارت بازرگانی «نه» مجدد گفتند. پیش از این بهارستان نشین‌ها در تابستان‌های سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ با جدایی «صنعت» از «بازرگانی» مخالفت کردند. اما بررسی‌ها نشان می‌دهد دلایل رای منفی دو دوره گذشته مجلس به تجزیه صمت با پرده سوم این مخالفت تفاوت‌هایی دارد. ماهنامه جهان معدن با بررسی سه فصل مخالفت مجلس با تشکیل وزارت بازرگانی، دلایل اصرار دولت بر تشکیل وزارت بازرگانی و استدلال طیف وسیع مخالفان این طرح را ارزیابی کرده است.

در آخرین روزهای کاری مجلس دهم، طرح تجزیه «صمت» برای چندمین بار از دستور کار مجلس خارج شد. سابقه دیرینه تفکیک و ادغام حوزه‌های «صنایع و معادن» و «بازرگانی و تجارت» به سال‌های بسیار دور بازمی‌گردد. در سال‌های ۱۳۱۶، ۱۳۲۰، ۱۳۳۴، ۱۳۴۱، ۱۳۵۲ و ۱۳۹۰ بخش‌های مذکور دستخوش تغییر و تحولاتی در جهت ادغام یا تفکیک شدند. بررسی سیر تحولات ساختاری حوزه صنایع و بازرگانی نشان می‌دهد از زمان تشکیل وزارت اقتصاد ملی از

بوده است. اما فارغ از اینکه درست است که دولت اصرار به تجزیه صمت دارد یا خیر، باید دید استدلال سیاست‌گذار برای این تفکیک چیست و در آن سو مخالفان چه نظری دارند؟

مخالفت مجلس در دوره اول و دوم ورود لایحه تشکیل وزارت بازرگانی به این دلیل بود که آنها اعتقاد داشتند مهم‌ترین مأموریت دولت، رفع اشکالات کارکردی و فرآیندی موجود در وزارت صنعت، معدن و تجارت است، نه جدایی صنعت از تجارت. به اعتقاد آنها مخالفان این طرح معتقدند تشکیل مجدد وزارت بازرگانی نه تنها کمکی به تولید کشور نمی‌کند، بلکه منجر به تقویت واردات و از بین رفتن تولید و اشتغال در کشور خواهد شد. همچنین برخی نمایندگان مجلس در این دوران معتقد بودند تفکیک وزارت صمت، مستلزم ایجاد تشکیلات جدید و اقداماتی است که منجر به افزایش هزینه‌ها می‌شود و از این جهت با اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی مغایر است. همچنین اعلام شد که تفکیک بخش تجارت و بازرگانی از وظایف و اختیارات وزارت جهاد کشاورزی، نه تنها کمکی به حل مسائل موجود در این بخش‌ها نمی‌کند، بلکه باعث به خطر افتادن دستاوردها در زمینه تولید نیز خواهد شد.

اما دور سوم مخالفت مجلس روی دیگری داشت. در جلسه علنی روز گذشته مجلس، صرفاً ۸۹ نفر از مجموع ۲۱۸ نماینده حاضر در جلسه به گزارش کمیسیون اجتماعی درباره این موضوع رای مثبت دادند. این موضوع به اعتقاد برخی از رسانه‌ها نشان می‌دهد اراده‌ای برای دستور کار قرار دادن این طرح در کار بوده است، چرا که چندی پیش علیرضا محجوب، عضو کمیسیون اجتماعی مجلس با تاکید بر اینکه اخیراً هیچ جلسه‌ای در این کمیسیون برای بررسی طرح تشکیل وزارت بازرگانی تشکیل نشده است، گفت: در سالی که جهش تولید نام‌گذاری شده، واقعا جای تعجب و تامل است که چرا دولت و هیأت رئیسه مجلس به دنبال تشکیل «وزارت واردات» هستند. او ادامه داد: متعجب شدیم از اینکه چرا هیأت رئیسه مجلس، مجدداً طرح تشکیل وزارت بازرگانی را در دستور صحن علنی یکشنبه ۲۱ اردیبهشت قرار داده است. حتی اگر قرار بر بررسی دوباره طرح مذکور و تعیین تکلیف آن بود، ابتدا باید در کمیسیون اجتماعی مجلس به‌عنوان کمیسیون اصلی جلسه‌ای تشکیل می‌شد. همچنین عباس پاپی‌زاده، عضو کمیسیون کشاورزی مجلس هم بعد از اتمام جلسه به خبرگزاری فارس با اشاره به اینکه ملاک رای‌گیری برای این طرح، باید دو سوم آرا می‌بود، اضافه کرد: با این وجود، هیأت رئیسه مجلس در جلسه علنی تخلف آیین‌نامه‌ای داشت و مجدداً رای نصف به علاوه یک را ملاک تصویب این طرح قرار داده بود. به گفته او با توجه به اینکه تشکیل وزارتخانه جدید بار مالی به همراه دارد، نمی‌تواند در قالب طرح مطرح شود؛ مگر اینکه هیأت رئیسه مجلس آینده مشابه هیأت رئیسه مجلس فعلی، با دور زدن آیین‌نامه این امکان را به‌طور غیرقانونی فراهم آورند.

موجود بخش بازرگانی است؟ پرونده تجزیه صمت در حالی همچنان باز است و فرصت رسیدگی در شورای نگهبان را به دست نیآورده که در تازه‌ترین خبرها، جمعی از نمایندگان مجلس در نامه‌ای به اعضای شورای نگهبان دلایل مخالفت خود با تشکیل وزارت بازرگانی را عنوان کردند. این دومین نامه اعتراضی در رابطه با تشکیل وزارت بازرگانی است که از سوی بدنه خود مجلس به شورای نگهبان نوشته شده است. در نامه دوم که روز گذشته در برخی خبرگزاری‌ها منتشر شد، ۶۵ نماینده درباره مصوبه تشکیل وزارت تجارت و خدمات بازرگانی، خواستار عودت این مصوبه مجلس به دلیل عدم رعایت اصل ۶۵ قانون اساسی در جریان تصویب آن شدند. این مخالفت‌ها در حالی همچنان ادامه داشت که قرار بر این بود که طرح تشکیل وزارت تجارت و خدمات بازرگانی در شورای نگهبان به بحث و بررسی گذاشته شود. ۱۰ مهرماه تاریخ بررسی این طرح در شورای نگهبان بود؛ اما در جلسه آن‌روز شورای نگهبان، طرح تشکیل وزارت بازرگانی بررسی نشد. اما ۲۱ مهرماه شورای نگهبان طرح تشکیل وزارت تجارت و خدمات بازرگانی را تایید نکرد. سخنگوی شورای نگهبان دلیل عدم تایید را مغایرت تبصره یک این طرح با اصول ۸۵ و ۱۳۳ قانون اساسی عنوان کرد. به گفته کدخدایی، وظایف وزارتخانه‌ها یک امر تقنینی و برعهده مجلس است. اما در تبصره یک طرح تشکیل بازرگانی تعیین این حدود حسب مورد به دولت واگذار شده است که مغایر این دو اصل قانون اساسی است. به نظر سخنگو، با توجه به اینکه این لایحه مخالفتی با برنامه بالادستی ندارد و بار مالی آن را دولت برعهده گرفته، در صورت اصلاح تبصره یک، امکان تایید در شورای نگهبان را دارد. شیوع کرونا و تعطیلات نوروز بررسی این لایحه جنجالی را به اردیبهشت ماه موکول کرد. روز گذشته بالاخره پرده آخر داستان تشکیل وزارت بازرگانی رقم خورد. به این ترتیب نمایندگان مجلس در ۲۱ اردیبهشت امسال برای سومین بار با تجزیه صمت مخالفت کردند. طبق روایت خبرنگاران صحن مجلس، طرح تشکیل وزارت تجارت و خدمات بازرگانی اعاده‌شده از شورای نگهبان در دستور کار قرار گرفت. اما به محض اینکه این طرح در دستور کار مجلس قرار گرفت، برخی از نمایندگان با فریاد «۲-۲» مخالفت خود را با بررسی مجدد این طرح در مجلس اعلام و به آن رأی ندادند. طبق بررسی‌ها یکی از ایرادات شورای نگهبان به تبصره یک ماده واحده این طرح بود که طبق شنیده‌ها نمایندگان مصوبه کمیسیون اجتماعی برای رفع این ایراد را تصویب نکردند. همچنین در ادامه این جلسه، امیرحسین قاضی‌زاده هاشمی عضو هیأت رئیسه مجلس شورای اسلامی، گفته است: تاکنون چند بار ایرادات شورای نگهبان به این طرح در مجلس بررسی شده و رای نیآورده و بر این اساس بهتر است که دیگر از این دستور کار بگذریم.

تفاوت مخالفت‌ها

برخی از رسانه‌ها و نمایندگان معتقدند مخالفت با طرح تشکیل وزارت بازرگانی با حاشیه‌هایی همراه

برده سوم: اما فصل سوم این سریال دنباله‌دار از اسفندماه سال ۹۷ آغاز شد. در اواخر سال ۹۷ دوباره سیاست‌گذاران با اصرار طرح جداسازی صنعت و تجارت را در مجلس مطرح کردند. بالاخره اصرار دولت دوازدهم منجر به صدور رای مثبت کمیسیون اجتماعی مجلس به تفکیک وزارت صنعت، معدن و تجارت شد. این رای مثبت دوباره پرونده تفکیک این وزارتخانه را به جریان انداخت. پس از ارسال سیگنال مثبت کمیسیون اجتماعی مجلس نسبت به تفکیک این وزارتخانه، این بار نوبت به کمیسیون صنایع و معادن مجلس رسید تا موافقت خود را نسبت به تفکیک این وزارتخانه اعلام کند. اما صف مخالفان مجلسی هم در راه بودند. ۳۰ اردیبهشت ۹۸، کمیته اقتصاد مقاومتی کمیسیون اقتصادی مجلس، به دنبال اعلام مخالفت دو کمیسیون تخصصی «حمایت از تولید ملی» و «کشاورزی»، سومین مخالفت نسبت به تفکیک وزارت صمت از جبهه بهارستان نشین‌ها را اعلام کرد. به اعتقاد آنها سیاست‌گذار به جای تشکیل یک وزارتخانه جدید، «اصلاح ساختارهای عریض و طویل وزارت صمت»، «تکمیل ادغام به جای تشکیل وزارت بازرگانی»، «کوچک‌سازی و چابک‌سازی با ادغام وزارتخانه‌ها» و «یکپارچه‌سازی حوزه‌های تولید و تجارت» را در دستور کار قرار دهد. پیش از این، شکل‌های صنعتی و تجاری، یکی پس از دیگری انتقادهایی را نسبت به این طرح مطرح و تشکیل مجدد وزارت بازرگانی به بهانه بهبود وضعیت تنظیم بازار را با ظهور آثار و تبعات متعدد برشمردند. سومین روز مهرماه پارسال، سرانجام بعد از کش و قوس‌های فراوان و به‌رغم مخالفت شدید صاحب‌نظران و اندیشمندان، طرح تشکیل وزارت تجارت و خدمات بازرگانی در جلسه علنی مجلس رای آورد. اما پس از تصویب این طرح، صدای مخالفت برخی طیف‌ها به گوش رسید. ن خستین فرکانس اعتراضی نسبت به تصویب طرح تشکیل وزارت بازرگانی از بدنه خود مجلس مخابره شد. برخی نمایندگان مجلس در نامه‌ای خطاب به اعضای شورای نگهبان، طرح تشکیل وزارت بازرگانی را مغایر با قانون اساسی دانستند. به اعتقاد ۶۰ نماینده مجلس، تشکیل این وزارتخانه به‌ویژه در شرایط تحریم موجب آسیب جدی به اقتصاد کشور خواهد شد. درست یک‌روز بعد از انتشار این نامه، طرح تشکیل وزارت بازرگانی که قرار بود در جلسه شورای نگهبان بررسی شود، وقت رسیدگی پیدا نکرد. اما در جریان این کش و قوس‌ها، دومین نامه انتقادی نسبت به طرح تجزیه صمت نوشته شد. جمعی از استادان دانشگاه در نامه‌ای به دبیر شورای نگهبان دلایل مخالفت خود را با تشکیل وزارت بازرگانی اعلام کردند. به اعتقاد اقتصاددانان، اگرچه طرح تشکیل وزارت تجارت و خدمات بازرگانی در مجلس تصویب شده، اما در مورد این طرح ابهام و سئوال‌های زیادی وجود دارد که دولت و نمایندگان مجلس باید در مورد آنها شفاف‌سازی کنند. مهم‌ترین سوال این است که براساس کدام گزارش کارشناسی و علمی ثابت شده که اختلال‌های مقطعی موجود در مورد توزیع و قیمت برخی از کالاها، ناشی از ساختار

دکتر همتی رئیس کل بانک مرکزی اعلام کرد:

روند بازار ارز و موضوع تامین ارز برای واردات

باز توسط بانک مرکزی است که طی ۶۰ سال گذشته بی سابقه است. دکتر همتی با تأکید بر اینکه بانک مرکزی در زمینه سیاست‌های پولی ابزار قوی و مناسبی در اختیار دارد، گفت: بازار باز مکانیزمی است که بانک مرکزی برای مدیریت بازار پول از آن به خوبی بهره گرفته است و خوشبختانه بانکها و مؤسسات اعتباری نیز بدون فشار و ابزار دستوری؛ همراهی مناسب و مطلوبی با سیاست‌های بانک مرکزی در این زمینه داشته‌اند که جای تقدیر و تشکر دارد. رئیس شورای پول و اعتبار در ادامه با تأکید بر اینکه بانک محور بودن اقتصاد باید اصلاح شود، تصریح کرد: در حال حاضر مانده تسهیلات بانکی دو هزار میلیارد تومان است که نزدیک به ۹۰ درصد تامین مالی کشور به حساب می‌آید. خوشبختانه اقبال خوبی به بازار سرمایه شده است و جا دارد که نقش بازار سرمایه در تامین مالی افزایش یابد.

تسهیلات به شرکت‌های پیشران، بنگاه‌های کوچک و متوسط و شرکت‌های دانش بنیان در راستای حمایت از این بخش برداشته که در همین راستا نیز به تامین سرمایه بنگاه‌ها و زنجیره تولید نگاه و حمایت ویژه‌ای شده است. دکتر همتی در ادامه به دستاوردهای حوزه سیاست‌های پولی بانک مرکزی پرداخت و گفت: مهمترین سیاست پولی مهار تورم و کنترل روند آن بوده است که این دستاورد علیرغم شرایط تحریم و وضعیت خاص فروش و قیمت نفت به دست آمده است. وی در خصوص تصمیمات و سیاست‌های اتخاذ شده به منظور تامین صحیح کسری بودجه بدون تأثیر در نرخ تورم افزود: برای تامین کسری بودجه؛ تصمیمات و برنامه‌های خوب و مناسبی اندیشیده و در حال اجراست که نمونه آن تصمیم به فروش اوراق بدهی برای تامین کسری بودجه و استفاده از مکانیزم بازار

دکتر عبدالناصر همتی در جلسه «نظام بانکی و جهش تولید» که با حضور معاون اول رئیس جمهوری، مدیران عامل بانکها و اعضای هیات عامل در بانک مرکزی برگزار شد؛ اقدامات و دستاوردهای بانک مرکزی در حوزه‌های «سیاست پولی»، «اعتباری»، «ارزی» و «نظام‌های پرداخت» را تشریح کرد و گفت: این دستاوردها با تلاش و کوشش مجموعه نظام بانکی و در سایه سیاستگذاری صحیح بانک مرکزی به دست آمده است و در صورتی که از نظام بانکی حمایت شود؛ دستاوردهای سترگ‌تری در آینده شاهد خواهیم بود.

رئیس شورای پول و اعتبار در خصوص سیاست‌های اعتباری بانک مرکزی با تأکید بر اینکه بر اساس این سیاستگذاری به موضوع تولید توجه ویژه‌ای شده است، گفت: بانک مرکزی گام‌های موثری از جمله اعطای

وی در ادامه افزود: البته در بازار سرمایه مسئولان باید اقدامات احتیاطی لازم را در نظر بگیرند تا با مدیریت مناسب شاهد رشد مطمئن و منطقی آن باشیم.

رئیس کل بانک مرکزی در حوزه ارزی تصریح کرد: علیرغم کاهش درآمدهای نفتی تحت تاثیر تحریم‌های ظالمانه و کاهش شدید قیمت نفت، وضعیت ذخایر اسکناس ارزی مناسب و در تاریخ کشور بی‌سابقه است؛ ضمن آنکه برای تامین کالاهای اساسی تمهیدات لازم پیش‌بینی شده و مشکلی وجود ندارد.

رئیس کل بانک مرکزی به دستاوردهای حوزه فناوری‌های نوین پرداخت و گفت: در حوزه نظام‌های پرداخت اقدامات مناسبی انجام شده است که مهمترین آن کنترل جدی بر گردش پول ملی و جلوگیری جدی از پولشویی و اقدامات سفته‌بازانه در بازارهای مختلف به ویژه بازار ارز است و در مقابل این گردش پول در خدمت فعالیت‌های مولد اقتصادی قرار گرفته است.

دکتر همتی در خصوص حمایت‌های بانک مرکزی از فضای کسب‌وکار در پی شیوع ویروس کرونا تاکید کرد: در مبارزه با آثار اقتصادی و معیشتی شیوع ویروس کرونا؛ سیستم بانکی در خط مقدم قرار دارد و علیرغم شرایط سخت اقتصادی با برنامه‌ریزی‌های لازم تسهیلات حمایتی از محل اعتبار ۷۵ هزار میلیارد تومانی در اختیار اقشار آسیب‌دیده قرار گرفته است که با برنامه‌ریزی‌های انجام شده این تسهیلات به فعالان حوزه کسب‌وکار و تولید پرداخت می‌شود و دستورالعمل مربوط به وام بنگاه‌ها نیز صادر شده است.

شرایط سخت اقتصادی قابل مدیریت است رئیس کل بانک مرکزی همچنین در یادداشتی ضمن قابل مدیریت خواندن شرایط سخت اقتصادی کشور؛ «بازار سرمایه» را امکان خوبی برای بهبود شرایط تأمین مالی دانست و بر استفاده دولت از آن تأکید کرد.

دکتر همتی نوشت: تلاش‌های بانک مرکزی و کمک‌های دولت به همراه تلاش بانک‌ها در بهبود وضعیت ترازنامه‌های خود؛ شرایط پولی و ارزی کشور را در وضعیت مناسب‌تری نسبت به دو سال پیش قرار داده است. امروز شرایط بازار سرمایه امکان خوبی برای بهبود شرایط تأمین مالی در کنار تأمین کسری بودجه از راه عرضه

سهام بنگاه‌ها و اموال مازاد و مهمتر از همه انتشار هدفمند و مدیریت شده اوراق بدهی که هر دو ضد تورمی هستند؛ فراهم کرده که امید است دولت از آن استفاده کند.

وی در ادامه نوشت: با توجه به گزارش‌هایی که از فعالیت‌های بخش‌های کشاورزی، صنعت و معدن و خدمات به خصوص خدمات مدرن و مبتنی بر دانش و فناوری‌های نوین می‌رسد؛ قطعاً امسال شاهد تحولات قابل توجهی در عرصه تولید ملی خواهیم بود. البته باید اذعان کرد که اقتصاد کشورمان روزهای سخت و در عین حال تعیین‌کننده‌ای را می‌گذراند. اطمینان دارم این شرایط سخت قابل مدیریت است. شرایط فشار حداکثری و محدودیت‌های تحریمی بیش از حد تصور است که شاید بتوان آن را در زمره جنایت علیه بشریت نامید. ملت ایران از گردنه سخت تلاطمات گذشته و آنچه بدخواهان از تنش در بازار ارز، تلاطم در نظام بانکی و کمبود کالاهای اساسی دنبال می‌کردند، نه تنها حاصل نشده؛ بلکه وضعیت ایران امروزه و در حین عبور از بحران کرونا از بسیاری از کشورها مطمئن‌تر و آرام‌تر است. یقیناً ملت بزرگ ایران با قدرت مشکلات باقیمانده را نیز با موفقیت پشت سر خواهد گذاشت.

روند ادغام بانک‌های وابسته

به نیروهای مسلح در بانک سپه

دکتر همتی در خصوص روند ادغام بانک‌های وابسته به نیروهای مسلح در بانک سپه نیز در اینستاگرام خود نوشت: این پروژه یکی از پیچیده‌ترین و سخت‌ترین پروژه‌های بانکی است که با تدبیر مقام‌معم‌رهبری، به یاری خدا با همت همکارانم در حوزه نظارت و با همراهی خوب وزارت اقتصاد، ستاد مشترک نیروهای مسلح و بانک سپه به نحو مطلوبی پیشرفته و به مراحل پایانی خود نزدیک است.

در طول ماه‌های گذشته و در جریان ادغام با نظارت بانک مرکزی و تدبیر و راهبری خوب مدیریت بانک سپه؛ اصلاحات خوبی به خصوص در منابع و مصارف بانک‌های ادغام‌شونده انجام و به آرامش فعلی بازار پول کمک خوبی شده است. با تصمیماتی که در جلسه اتخاذ شد انشاء... به زودی مجامع ادغام این بانک‌ها برگزار و پرونده مهمترین ادغام بانکی بسته خواهد شد.

دکتر همتی در خصوص بازار ارز نیز اعلام کرد: با وجود مشکلات ناشی از شیوع

کرونا و اقدامات پیشگیرانه کشورهای همسایه و بسته‌شدن بیشتر پایانه‌های مرزی و نیز تعطیلی بسیاری از صرافی‌ها و مراکز جابه‌جایی ارز؛ در طول ۵۰ روز گذشته بیش از ۲/۵ میلیارد دلار از طریق بانک مرکزی و صادرکنندگان غیرنفتی تأمین شده که حدود ۵۰ درصد آن عرضه از طریق سامانه نیما بوده است.

وی افزود: با احیاء مجدد و تدریجی روند صادرات غیرنفتی و نفتی پیش‌بینی بانک مرکزی از برگشت وضعیت طبیعی صادرات غیرنفتی و عرضه ارز به روال گذشته حکایت می‌کند. در کنار همه این موارد موضوع دسترسی به منابع بانک مرکزی در خارج از کشور نیز روند مثبتی پیدا کرده است.

دکتر همتی تاکید کرد: جو روانی و تبلیغاتی ایجاد شده در مورد میزان تورم انتظاری و شرایط آتی ارزی کشور؛ دور از پیش‌بینی بر مبنای واقعیت‌ها و اطلاعات در دسترس بوده و عمدتاً توسط ذینفعان مطرح می‌شود. مردم این حق را دارند که منابع و دارایی خود را در بخش‌های مختلف نظیر بورس، بانک، املاک و ارز و طلا سرمایه‌گذاری کنند، اما این وظیفه را دارم که ریسک سرمایه‌گذاری در ارز را مجدداً گوشزد کنم. وضعیت امروز بازارها سخت‌تر از تابستان ۹۷ نیست

رئیس کل بانک مرکزی درباره شرایط بازارهای مختلف اقتصادی نیز خاطرنشان کرد: وضعیت امروز بازارها در اقتصاد کشورمان حتماً سخت‌تر از مرداد و شهریور ۹۷ نیست. آن روزها با شروع و تشدید تحریم‌های آمریکا بازارهای ارز، سکه و سایر دارایی‌ها به شدت بهم ریخت و نرخ دلار در بازار به رقم‌های بسیار بالایی رسید، اما با مدیریت بازارها و تدابیری که به کار گرفته شد؛ علیرغم تمامی مشکلات طی مدت دو سال گذشته ثبات نسبی بازارها در نرخ‌های بسیار پایین‌تر ارز برقرار و رشد اقتصاد غیرنفتی در اواخر سال ۹۸ مثبت شد.

وی افزود: این روزها نیز به علت تداوم فشار حداکثری شیوع کرونا و تعطیلی سه ماهه بسیاری از فعالیت‌ها و کاهش قیمت نفت و سایر فرآورده‌های نفتی، تهدیدات جدید آمریکا و ... انتظارات تورمی را بالا برده است. در روزهای آتی پیش‌بینی‌های بانک مرکزی از تورم یکسال آتی و «تورم هدف» اعلام خواهد شد. محاسبات و

بانک مرکزی

گام‌های موثری

از جمله اعطای

تسهیلات به

شرکت‌های

پیشران،

بنگاه‌های

کوچک و متوسط

و شرکت‌های

دانش‌بنیان در

راستای حمایت

از این بخش

برداشته که در

همین راستا نیز

به تأمین سرمایه

بنگاه‌ها و زنجیره

تولید نگاه و

حمایت ویژه‌ای

شده است

دکتر همتی در اجلاس وزرای دارایی و رؤسای کل بانک مرکزی منطقه منا خطاب به رئیس صندوق بین المللی پول:

اگر بی طرفی صندوق بین المللی پول لطمه ببیند ترمیم آن کاری دشوار خواهد بود

دشوار خواهد بود.

رئیس کل بانک مرکزی همچنین تاکید کرد: ما در پرونده خودمان داده‌ها و اطلاعاتی که درخواست شده بود را در شرایط کاملاً متفاوت داخلی و بین المللی فراهم کردیم. ما از آقای آزر و تیم‌شان به خاطر همکاری نزدیک با ما در طول این دوره دشوار قدردانی می‌کنیم. اینجانب از شما سرکار خانم مدیر کل درخواست می‌کنم تا تقاضای RFI ما بلافاصله در هیات مدیره مطرح شود و اجازه دهید هیات مدیره درباره آن تصمیم‌گیری کند. همچنین ما روی پشتیبانی اعضای هیات مدیره به ویژه کسانی که نماینده کشورهای منطقه ما هستند؛ حساب می‌کنیم.

دکتر همتی تاکید کرد: ما بر این باور هستیم که بعد انسانی این بحران باید اصل هدایت‌کننده ما باشد. منابع حاصل از RFI برای تامین مالی خرید دارو و تجهیزات پزشکی توسط ایران - که به شدت برای نجات زندگی مردم و جلوگیری از گسترش ویروس کرونا در منطقه مورد نیاز است - مورد استفاده قرار می‌گیرد. اینستکس (INSTEX) و شتا (SHTA) ابزارهایی در دسترس هستند که سازوکارهای پایش و ایمنی در آنها تعبیه شده تا هر گونه نگرانی را بر طرف سازد.

رئیس کل بانک مرکزی خطاب به رئیس صندوق بین المللی پول تاکید کرد: این یک بحران جهانی است و نیاز به همکاری جهانی هیچگاه تا این اندازه شدید نبوده است. هیچ کشوری در امان نیست؛ مگر اینکه تمام کشورها در امان باشند.

اجلاس وزرای دارایی و رؤسای کل منطقه منا (MENA) با رئیس صندوق بین المللی پول از طریق ویدئو کنفرانس برگزار شد.

در این اجلاس دکتر همتی رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با تشکر از اقدام صندوق برای تامین مالی کشورهای درگیر ویروس کرونا گفت: جمهوری اسلامی ایران یکی از کشورهایی است که بیشترین آسیب را در منطقه منا دید. همچنین ایران یکی از اولین کشورهایی بود که تحت برنامه RFI منابع اضطراری درخواست کرد. ما با کارکنان صندوق همکاری کردیم تا میزان نیاز در تراز پرداخت‌ها به خاطر این واگیری جهانی را ارزیابی کنیم.

دکتر همتی افزود: از دیدگاه ما صندوق بین المللی پول یک نهاد بین المللی مستقل و غیرسیاسی است و ما امیدواریم وضعیت به همین شکل باقی بماند. صندوق بین المللی پول همانند یک آتش نشان بین المللی است و ما همه در آن مشارکت داریم تا هرگاه خانه ما آتش گرفت؛ بتوانیم با آن تماس بگیریم و درخواست کمک کنیم. مردم از ما در مقابل صندوق و همچنین بانک جهانی درخواست پاسخگویی دارند. این امر می‌طلبد که صندوق بین المللی پول در زمان پاسخگویی به درخواست‌ها بی طرف، جدی، چابک و سریع عمل کند. ملت ما انتظار دارد که صندوق بین المللی پول در کنار آنها باشد؛ نه اینکه در پاسخ به درخواست‌های ما وزنی برای محاسبات سیاسی قائل شود. اگر بی طرفی صندوق بین المللی پول لطمه ببیند؛ ترمیم آن کاری بسیار

برآوردهای اداره بررسی‌های اقتصادی بانک بسیار کمتر از آن چیزی است که در فضای تبلیغاتی مطرح می‌شود. همانطور که قبلاً گفتیم؛ شرایط دشوار است، اما روند در حال بهبود بوده و قابل مدیریت و ثبات نیز قابل اعاده است.

دکتر همتی تاکید کرد: در روزهای اول حضورم در بانک مرکزی اعلام کردم همه داشته‌های علمی و تجربی خود را برای کنترل اوضاع به کار خواهیم بست. امروز نیز با تجربیاتی به مراتب بیشتر از آن روز اعلام می‌کنم که با تلاش جدی همکارانم در بانک مرکزی، سیستم بانکی و نیز سایر بخش‌های مختلف اقتصادی ثبات لازم در بازارها برقرار خواهد شد. همراهی مردم و فعالان اقتصادی در بخش‌های تولید و صادرات اینبار نیز پشتیبان اصلی تلاش خدمتگزاران‌شان خواهد بود.

اقدامات احتیاطی مرتبط با روند

سود سپرده‌ها و سود بین بانکی

رئیس کل بانک مرکزی همچنین در خصوص اقدامات احتیاطی مرتبط با روند سود سپرده‌ها و سود بین بانکی یادداشتی نوشت: آنچه امروز در بازار پول در خصوص روند سود سپرده‌ها و سود بین بانکی مشاهده می‌شود؛ در کنار برخی تحولات اقتصادی عمدتاً نتیجه تأثیر اقدامات احتیاطی در کمتر از دو سال گذشته است. به برخی از آن اقدامات اشاره می‌کنم:

۱- نظارت جدی و مدیریت شده بانک مرکزی بر بانک‌ها و مؤسسات مالی ناتراز و مشکل‌دار بر اساس اختیارات کسب شده از سران قوا.

۲- تجدیدنظر در صلاحیت فنی مدیران بانک‌هایی که عملاً ناقض مقررات مصوب بوده‌اند و تداوم اعمال مقررات.

۳- جلوگیری قاطع از اضافه برداشت بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و کاهش تدریجی و رساندن آن به حداقل ممکن.

۴- اقدام عملی بانک‌های وابسته به نیروهای مسلح و طی تشریفات اداری آن در چند هفته آینده.

۵- آغاز به کار عملیات بازار باز و تلاش برای توسعه آن که در کنار سایر اقدامات به تعدیل قیمت غیردستوری و تدریجی نرخ سود بین بانکی، سود بانکی و اوراق خزانه کمک کرده است.

۶- شفاف‌سازی تراکنش‌های بانکی و اعمال مقررات شدید در نقل و انتقال پول برای مبارزه با پولشویی.

امید است با تعمیم اقدامات احتیاطی کلان به سایر بازارها؛ شاهد تقویت هرچه بیشتر ثبات اقتصاد کلان باشیم.

دکتر زرندی معاون طرح و برنامه وزیر صنعت، معدن و تجارت:

سیاست‌های مالیاتی اصلاح شود شرکت‌های بیشتری وارد بورس می‌شوند

معاون طرح و برنامه وزیر صنعت، معدن و تجارت با اشاره به شرایط ویژه ایجاد شده ناشی از شیوع بیماری کرونا گفت: کشورهای مختلف متناسب با توان خود حمایت‌هایی را انجام دادند و در کشور ما هم چند تصمیم گرفته شده که از جمله آنها ارائه تسهیلات ۷۵ هزار میلیارد تومانی برای جبران برخی از آسیب‌های ناشی از شیوع ویروس کروناست.

دکتر سعید زرندی در ادامه افزود: دولت حمایت‌های مختلفی از جمله حمایت‌های مالیاتی، ارائه تسهیلات بیمه تامین اجتماعی و امثال بانکی را در نظر گرفته است. تسهیلات از منابع بودجه عمومی نبوده؛ بلکه ۵۰ هزار میلیارد تومان تسهیلات از منابع داخلی بانکها تکلیف شده است تا در اختیار واحدهای تولیدی قرار گیرد و بخشی هم از کاهش ذخیره قانونی بانکها نزد بانک مرکزی تامین شده است.

دکتر زرندی گفت: ۲۶ هزار میلیارد تومان از تسهیلات به سمت خریدهای اعتباری خانوارها برای افزایش تقاضا هدایت می‌شود و از ۴۹ هزار میلیارد تومان تسهیلات؛ ۴۴ هزار میلیارد تومان برای کسب و کارها و ۵ هزار میلیارد تومان هم برای بنگاه‌های بزرگ‌تر اختصاص داده می‌شود. معاون طرح و برنامه وزارت صنعت، معدن و تجارت با بیان اینکه شرکت‌های بزرگ از ظرفیت‌های جدید به ویژه بازار سرمایه برای تأمین مالی خود استفاده کنند، گفت: سال گذشته پنج شرکت بخش تولید در بورس، ۱۱ شرکت در فرابورس و پنج محصول در بورس کالا وارد شد که مجموع ۲۱ شرکت و محصول نشان می‌دهد که هنوز ظرفیت خالی زیادی در این میسر وجود دارد. دکتر زرندی افزود: سوق دادن شرکت‌های تولیدی به استفاده از ابزارهای نوین مالی یکی از مهمترین سیاست‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت است. وی با یادآوری اینکه در سال ۹۹ سرمایه در گردش مورد نیاز بخش صنعت حدود ۵۰۰ هزار میلیارد تومان برآورد شده است، بیان داشت: برای سرمایه‌گذاری ثابت نیز نیاز این بخش نزدیک به ۸۵ هزار میلیارد تومان خواهد بود.

معاون طرح و برنامه وزارت صنعت، معدن و تجارت اضافه کرد: این حجم منابع مالی در سیستم بانکی قابل تأمین نیست؛ بر همین اساس از شرکت‌های بزرگ خواسته‌ایم تا از ظرفیت‌های جدید به ویژه بازار سرمایه برای تأمین مالی خود اقدام کنند.

دکتر زرندی اظهار داشت: سال گذشته دفتری مستقل در ساختار وزارت صنعت با عنوان دفتر سرمایه‌گذاری و تأمین منابع مالی ایجاد شد تا شرکت‌های تولیدی

بیشتری علاقه‌مند به ورود به بورس خواهند بود. وی همچنین گفت: لازمه حضور شرکت‌ها در بازار سرمایه؛ شفافیت مالی است و این موضوع باید مدنظر بنگاه‌های صنعتی باشد.

معاون طرح و برنامه وزارت صمت همچنین تأکید کرد: استفاده از ابزارهای نوین برای تأمین مالی بخش تولید؛ سیاست وزارت صنعت، معدن و تجارت است و لازمه تحقق آن تغییر نگاه هم در فعالان اقتصادی، صنعتی و معدنی است و هم در متولیان و دست‌اندرکاران بازار پول و بازار سرمایه.

وی گفت: در محورهای اصلی برنامه‌های وزارت صمت برای سال «جهش تولید» به کارگیری ابزارهای نوین تأمین مالی با هدف جذب نقدینگی سرگردان به سمت تولید را هدف‌گذاری کرده‌ایم. معاون طرح و برنامه وزارت صنعت، معدن و تجارت همچنین افزود: انتشار انواع اوراق، ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری خصوصی (PE)، صندوق جسورانه، تأمین مالی جمعی، لیزینگ و تأمین مالی زنجیره تأمین از جمله این ابزارها برای تأمین مالی بخش تولید خواهد بود که امیدواریم با همکاری بازارهای مالی و مدیران بنگاه‌ها محقق شود. دکتر زرندی در پایان تصریح کرد: دفتر سرمایه‌گذاری و تأمین منابع مالی معاونت طرح و برنامه که سال گذشته در ساختار وزارتخانه ایجاد شد؛ آمادگی مشاوره و هماهنگی برای شرکت‌های تولیدی جهت حضور در بازار سرمایه و استفاده از ابزارهای نوین تأمین مالی را دارد.

را به سوی استفاده از ابزارهای جدید مالی سوق دهد. وی خاطر نشان کرد: سال گذشته در مجموع بیش از دو هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان از ابزارهایی مثل اوراق بدهی، لیزینگ، صکوک و گام در بخش تولید استفاده شده است که باید تغییر نگاه در این موضوع هم در بین فعالان صنعتی و معدنی و هم متولیان این امر انجام شود. دکتر زرندی گفت: در تلاشیم موانعی که در این زمینه وجود دارد؛ تسهیل شود تا روند استفاده شرکت‌های تولیدی از این ابزارها سرعت بیشتری گیرد.

معاون طرح و برنامه وزارت صنعت، معدن و تجارت گفت: در صورت رفع برخی موانع مالیاتی و اصلاح سیاست‌ها؛ بنگاه‌های تولیدی بیشتری وارد بازار سرمایه خواهند شد. دکتر زرندی افزود: از سال گذشته اقداماتی را برای ترغیب بنگاه‌های صنعتی و معدنی برای ورود به بورس انجام داده‌ایم. در همین راستا برخی موانع و مشکلات پیش‌رو واحدهای تولیدی برای حضور در بازار سرمایه وجود دارد. معاون طرح و برنامه وزارت صنعت، معدن و تجارت توضیح داد: یکی از دغدغه‌های شرکت‌های تولیدی از ورود به بورس؛ بررسی صورت‌های مالی سال‌های گذشته آنهاست که این موضوع منجر به تردید یا عدم رغبت بنگاه‌ها برای ورود به بازار سرمایه می‌شود.

دکتر زرندی تأکید کرد: اگر سیاست‌ها و مقررات مالیاتی کشور در این موضوع همراهی کند و پس از پذیرش شرکت‌ها در بورس سازمان مالیاتی به صورت‌های مالی سال‌های گذشته آنها ورود پیدا نکند؛ شرکت‌های

بازوی پژوهشی مجلس با بررسی تجارب سایر کشورها پیشنهاد داد؛

۸ الگوی حمایت از تولید

و تسهیلات، طی دهه‌های اخیر، سهم سرمایه‌گذاری از تولید ناخالص داخلی ایران هم شاهد نوسانات شدیدی بوده و هم کیفیت الزام برای تحقق نرخ‌های رشد بالا (هدف برنامه‌های توسعه) را نداشته است. به نظر می‌رسد در حمایت از تولید و ایجاد جهش در آن، نقایص سیاستی وجود دارد که موجب می‌شود نه رشد اقتصادی و نه اشتغال بالا، محقق نشوند. در این بین بسیاری از محصولات صنعتی و تولیدی ایران، امکان رقابت در بازارهای جهانی ندارند و تولیدکنندگان ایران نیز با وجود حمایت‌های متنوع و طولانی، شدیداً گلايه دارند. اما دلیل آن چیست؟

گزارش حاضر جمع‌بندی بیش از ۲۰ گزارش پژوهشی تهیه شده توسط مرکز پژوهش‌های مجلس در پاسخ به این سوال است که دولت و مجلس چگونه می‌توانند به تولید کمک کنند؟

تجارب حمایت از تولید واقعیت‌های قابل مشاهده از تولید و سرمایه‌گذاری در ایران: با وجود حجم قابل توجه احکام قانونی مصوب در ۱۰ سال اخیر برای حمایت از تولید و تخصیص منابع مالی با هدف حمایت از تولید، اما فعالان تولید و سرمایه‌گذاری در ایران معمولاً

سیاست‌های اعلام شده ۴۰ سال اخیر در کشور بوده و صدها حکم و مقرر قانونی، صرفاً با هدف حمایت از تولید در ایران به تصویب رسیده است. پرداخت انواع تسهیلات ریالی و ارزی، اعطای انواع یارانه، ارائه زمین و انرژی ارزان، خریدهای اجباری بخش خصوصی و دولتی از تولیدات داخلی و وضع تعرفه‌های وارداتی از آن جمله‌اند. اگر نتیجه حمایت از تولید را رشد اقتصادی بدانیم، آمار صندوق بین‌المللی پول از تولید ناخالص داخلی کشورهای منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا نشان می‌دهد در حال حاضر تولید ناخالص داخلی ایران به‌عنوان سومین اقتصاد منطقه با کشور دوم یعنی عربستان سعودی بیش از ۱/۸ برابر و با کشور اول یعنی ترکیه، بیش از ۲/۴ برابر فاصله دارد. با وجود رشد کم و منفی، برخی از حمایت‌های دولتی از تولید، واجد دستاوردهای بزرگی هم بوده است، نظیر ساخت زیرساخت‌های نسبتاً مناسب حمل‌ونقل زمینی، هوایی، راه‌آهن، برق و مخابرات، همچنین بخشی از این حمایت‌ها ساخت واحدهای تولید بزرگی برای تامین فولاد، سیمان و محصولات پتروشیمی بوده است. اما با وجود همه این حمایت‌ها

صاحب‌نظران روش‌های فعلی حمایت از تولید در قوانین و مقررات را به «پول‌پاشی» یا «رانت‌پاشی» تعبیر می‌کنند اما چرا؟ آسیب‌شناسی‌ها نشان می‌دهد با وجود ده‌ها سال تجربه حمایت‌های دولتی از تولید و سرمایه‌گذاری، اثربخشی این حمایت‌ها تا حد مطلوب فاصله زیادی دارد و بخشی از این حمایت‌ها به هدف اصابت نمی‌کند. «بازوی پژوهشی مجلس» با ارائه هشت الگوی حمایتی، ایجاد جهش تولید در کشور بدون رفع چالش‌های مربوط به محیط کسب‌وکار و همچنین کاهش انگیزه در فعالیتهای سوداگرانه رقیب تولید از طریق «تخاذ سیاست‌های مالیاتی مناسب» و «تعیین و معرفی اولویت‌های توسعه صنعتی» را ممکن نمی‌داند. همچنین داده‌های این پژوهش حاکی است، حمایت‌های تعرفه‌ای، بانکی و یارانه‌ای، بدون تامین این الزامات، اثری جز توزیع رانت‌های غیر اثربخش ندارد و اهداف جهش تولید را محقق نخواهد ساخت.

حمایت از تولید و سرمایه‌گذاری همواره یکی از

از شرایط تولید و کسب‌وکار احساس نارضایتی می‌کنند. ۴۰ گزارش فصلی پایش محیط کسب‌وکار سال‌های اخیر نیز نشان می‌دهند تشکلهای فعالان اقتصادی سراسر کشور در همه این فصول ارزیابی نامطلوبی از محیط کسب‌وکار در ایران داشته‌اند. در ارزیابی‌های بین‌المللی از سهولت کسب‌وکار هم، رقابت‌پذیری و حقوق مالکیت نه فقط در ایران جایگاه نامطلوبی دارد، بلکه تلاش‌های دولت برای بهبود این جایگاه نیز عمدتاً موثر نبوده و عمده ارتقای رتبه‌ها متأثر از تغییر در تعاریف شاخص‌ها و روش‌های محاسبه بوده است.

علاوه بر ارزیابی‌های کمی داخلی و خارجی، گزارش‌های مستند از نظر فعالان اقتصادی در ایران نیز نشان می‌دهد از منظر آنها، قوانین و مقررات ناظر به تولید و سرمایه‌گذاری در ایران هم بی‌ثبات هستند هم غیرقابل پیش‌بینی و هم با ضمانت اجرای اندک؛ به‌طوری‌که برای شهروندان و فعالان اقتصادی، امکان‌شانه خالی کردن از اجرای تعهدات خود، چندان دشوار و پرهزینه نیست. به تعبیر حقوقی، ضعف حاکمیت قانون احساس می‌شود. علاوه بر این، حمایت‌های مالی، مالیاتی، بانکی و تعرفه‌ای نسبتاً زیاد و پراکنده‌ای وجود دارد اما این حمایت‌ها در فقدان راهبرد حمایت از تولید و بدون سازوکار اصابت، بدون نظارت و حتی بدون ارزیابی تأثیر و در برخی مواقع در تناقض با سایر سیاست‌ها و تصمیمات صورت می‌گیرند و از اثربخشی آنها نیز اطلاعات روشنی در دست نیست.

شواهدی نیز وجود دارند که این حمایت‌ها گاهی در جهت معکوس عمل می‌کنند و رشد تولید را کند می‌کنند نظیر استفاده بیش از حد کود شیمیایی ارزان نگه داشته شده در مزارع و نیز مانند واردات برخی نهاده‌های ارزان تولیدی با نرخ ارز ترجیحی (به تعبیر مشهور از سال ۱۳۹۷ با دلار ۴۲۰۰ تومانی و در سال ۱۳۹۱ با دلار ۱۲۲۶ تومانی) و غیراقتصادی شدن خطوط تولید به دلیل سود کلان فروش مواد اولیه ارزان و رانتی در بازار آزاد یا صادرات آنها به کشورهای همسایه.

برای کارآفرینی به معنی تاسیس نوآورانه بنگاه و رشد سریع و خلاقانه آن، مصادیق چندانی در ایران یافت نمی‌شود و کمتر کارآفرین یا تولیدکننده ایرانی را می‌توان یافت که از مقیاس کوچک شروع کرده و به تدریج به حد دستیابی به فناوری و صادرات بزرگ رسیده باشد و کمتر برسد ایرانی را می‌توان در بازارهای جهانی یا حتی فروشگاه‌های کشورهای منطقه پیدا کرد. متأسفانه غالباً از منظر بسیاری از مردم، برند

«ساخت ایران» جزو برندهای نامرغوب در جهان شناخته می‌شود.

در ایران مشاهده می‌شود (به جز برخی حوزه‌ها نظیر صنایع غذایی و محصولات نانو و...) اغلب محصولات ایرانی از نظر کیفیت و قیمت، توان رقابت با محصولات مشابه اروپایی و آسیای شرقی را ندارند.

کمتر دیده می‌شود یک کارخانه یا بنگاه اقتصادی، واحد تحقیق و توسعه داشته باشد یا فناوری مورد نیاز خود را به نهاد پژوهشی سفارش دهد. بسیاری از واحدهای تولیدی، راه دستیابی به فناوری را خرید لیسانس و انتقال فناوری می‌دانند و به مونتاز کالاهای خارجی با فناوری‌های رو به کهنه شدن، تحت لیسانس شرکت‌های خارجی عادت دارند. در نتیجه محصولات اکثر تولیدکنندگان مونتاز کار ایرانی، از نظر فناوری، حداقل یک گام از شرکت‌های صاحب فناوری در بازار ایران و جهان عقب‌تر هستند.

به لحاظ فرهنگی و اجتماعی در ایران، از سال‌های دور و از دید برخی افراد، کار کردن، ضد ارزش تلقی شده و گاهی از زیر کار در رفتن، زرتگی و تیزهوشی تلقی می‌شود. همچنین مشاهده می‌شود بسیاری از مردم هنگام خرید در بازار، با وجود تلاش‌های حکومت برای فرهنگ‌سازی، کالای خارجی را صرفاً به دلیل خارجی بودن به کالای ایرانی ترجیح می‌دهند. تغییر نامگذاری نشان‌های تجاری و بسته‌بندی آنها با نام‌های خارجی در سال‌های اخیر به جای استفاده از نام‌های ایرانی و نیز عرضه بسیاری از محصولات پوشاک باکیفیت تولید ایران با نام خارجی، شاهدهی بر این موضوع است.

تجربه حمایت از تولید در کشورهای منتخب موفق در رشد اقتصادی: مرور تجربه حمایت از تولید و سرمایه‌گذاری در کشورهای منتخب موفق در رشد اقتصادی شامل ژاپن، کره جنوبی، چین، ترکیه، آلمان، آمریکا و برزیل نشان می‌دهد در فرآیند صنعتی شدن و شکل‌گیری زیرساخت‌های تولیدی و تولد بنگاه‌های بزرگ، تقریباً در همه کشورهای، دولت‌ها نقش برجسته‌ای داشته‌اند و در هیچ‌یک از این کشورها حمایت از تولید به سازوکار بازار سپرده نشده است.

همچنین در اغلب این کشورها، حمایت‌های مالی، اعتباری، تعرفه‌ای دولت از تولید، به همراه سازوکارهایی به‌منظور تضمین بیشترین تأثیر در رشد اقتصادی، طراحی شده است. مواردی نظیر سازوکار اصابت، پاسخگویی، هدفتند و مقید بودن و زمان‌بندی حمایت‌ها در اکثر موارد لحاظ شده است.

از سوی دیگر تقریباً همه این کشورها راهبرد

توسعه صنعتی مشخص و اعلام شده داشته‌اند و به آن مقید بوده‌اند. همچنین فرهنگ و بستر فرهنگی برای تولید و سرمایه‌گذاری در این کشورها وجود داشته یا تقویت و حراست شده است؛ نظیر فرهنگ کار، پس‌انداز و مصرف. زمینه‌های ویژه‌خواری (رانت‌جویی)، راحت‌طلبی و درآمدهایی از مسیرهای خارج از کار و ابتکار هم حداقل در دهه‌های اخیر، با بازارهای مالیاتی کنترل و مدیریت می‌شود. سازوکار تامین مالی از نوع هدایت اعتبار (ایجاد نظام انگیزشی بانک‌ها برای پرداخت اعتبار و تسهیلات به پروژه‌ها یا واحدهای تولیدی پیش‌ران رشد) هم در اکثر این کشورها به اقتضای شرایط داخلی و با حدود مشخص وجود داشته است. علاوه بر این مسائل، رشد اقتصادی و زیرساخت‌های تولید و سرمایه‌گذاری در این کشورها عموماً از زمانی آغاز شده که نهادهای اجرایی حکومت، امنیت سرمایه‌گذاری را برقرار و حقوق مالکیت را تضمین کرده‌اند. از سوی دیگر دولت این کشورها رانت مولد (ارزش‌افزا و شتاب‌دهنده رشد بلندمدت) را از رانت بد متمایز کرده و رانت‌های بد را حذف و رانت‌های مولد را در راستای «راهبرد توسعه صنعتی» هدفتند و عملیاتی کرده است. در عین حال سیاست‌های مالی و مالیاتی نیز پشتیبان راهبرد توسعه صنعتی بوده و با آن تنظیم شده است.

آسیب‌شناسی قوانین و رویکردها در حمایت از سرمایه‌گذاری و تولید: بیشترین حمایت‌های قانونی از تولید در قوانین برنامه پنج‌ساله توسعه و نیز قوانین بودجه سالانه، تدوین و تصویب می‌شود. تحلیل محتوای احکام ۶ قانون برنامه پنج‌ساله (از ۱۳۶۸ تا ۱۴۰۱) درباره حمایت از تولید و سرمایه‌گذاری، می‌تواند رویکرد و نگاه قانون‌گذاران ایرانی بعد از انقلاب به حمایت از تولید و سرمایه‌گذاری را نشان دهد. ارزیابی‌ها نشان می‌دهد از سال ۱۳۶۸ تاکنون ۲۰ نوع حمایت از واحدهای تولیدی در این قوانین تصویب شده که عبارتند از حمایت‌های ارزی، بیمه‌ای، تامین مالی، ترجیحی، تشکیلاتی، تضمین خرید محصولات، تعرفه‌ای، دسترسی به بازار، دیپلماتیک، رسانه‌ای - تبلیغاتی، رقابت و تسهیل ورود، زیرساختی، فنی و آموزشی، قضایی، کلی، مالکیت معنوی، مالیاتی، مقرراتی، منطق‌های و یارانه نهاده‌ها. ضمن اینکه تعداد و سهم احکام قانونی مربوط به حمایت از تولید از برنامه اول توسعه تا برنامه ششم توسعه به تدریج اضافه شده است. این حمایت‌ها همه از یک نکته مشترک برخوردارند؛ مستقیم یا غیرمستقیم حاوی رانت هستند. به عبارت دیگر، تعداد داوطلبان دریافت آنها، معمولاً از تعداد و ظرفیت

عرضه این حمایت‌ها بیشتر است؛ اما برای انتخاب مستحق‌ترین داوطلب‌ها، از میان انبوه داوطلبان صف کشیده برای دریافت این حمایت‌های رانتی، معمولاً شاخص یا شروط شفاف و متمایزکننده‌ای ذکر نمی‌شود. در نتیجه کسی که به منبع رانت یا مسوول توزیع‌کننده حمایت، دسترسی نزدیک‌تر داشته باشد و بتواند نظر او را جلب کند، معمولاً در دریافت حمایت‌ها از سایر داوطلبان جلو می‌افتد که این مسأله، رانت و حمایت تخصیصی را به فساد آلوده می‌کند.

انگیزشی لازم بوده است. به‌طور کلی در دهه‌های اخیر، مجلس و دولت برای حمایت از تولید، عمدتاً بر توزیع کمک‌های رانتی از مدعیان سرمایه‌گذاری و تولید و متقاضی حمایت دولتی متمرکز بوده است. این توزیع رانت، معمولاً بدون معیار مشخصی برای انتخاب مستحق‌ترین کسب و کارهای داوطلب دریافت این کمک‌های رانتی، عواقبی پدید آورده است.

بینش‌های نادرست حمایتی

مطالعات در سال‌های اخیر نشان می‌دهد موانع سرمایه‌گذاری و تولید در ایران را می‌توان به ۶ محور دسته‌بندی کرد. فقدان راهبرد توسعه صنعتی و جهت‌گیری در حمایت‌ها، ایجاد انحصار و محدودیت صدور مجوز به کسب‌وکارهای جدید، وجود مسیرهای فعالیت نامولد رقیب تولید، امنیت سرمایه‌گذاری اندک، فقدان یادگیری و تسلط بر فناوری و محیط کسب‌وکار نامطلوب و اقتصاد غیررسمی محورهایی هستند که می‌توان به‌عنوان موانع سرمایه‌گذاری و تولید به آنها اشاره کرد. اما در این میان برخی انگاره‌ها و بینش‌های نادرست در حمایت از تولید برای این بخش استراتژیک در دسرساز بوده است که به نظر می‌رسد برای جهش تولید در ایران باید این ذهنیت‌ها و رویکردها را متحول کرد. نمونه‌ای از این اندیشه‌های غلط شامل «راه حمایت از تولید، تخصیص بودجه و تزریق پول و رانت میان مدعیان کارآفرینی است»، «بنگاه‌های تولیدی باید در ساینز بزرگ متولد شوند»، «مشکل اصل تولید در ایران، کمبود زیربناها (جاده، نیروگاه، سد، فرودگاه، بندر و...) است»، «هر شهروند برای شروع هر کسب‌وکاری باید از دولت مجوز بگیرد»، «با وجود تعداد کافی واحد تولیدی، آن فعالیت اشباع شده و نباید به داوطلبان جدید، مجوز فعالیت داد»، «مبارزه با فساد، باعث فرار سرمایه‌ها می‌شود»، «راه حمایت از تولید، تصویب قوانین و مقررات جدید است»، «بهبود محیط کسب‌وکار یعنی کاهش رتبه ایران در گزارش انجام کسب‌وکار بانک جهانی»، «با خرید فناوری، می‌توان صاحب فناوری شد»، «علت اصلی افزایش قیمت‌ها، ضعف نظارت بر قیمت‌گذاری و نبود تعزیرات است»، «به‌منظور توسعه روابط اقتصادی خارجی - که لازمه جهش تولید است - تغییر بنیادی در مناسبات سیاسی با غرب به‌ویژه آمریکا ضروری است» و «دستفروشی، شغلی کاذب، ضدتولیدی و ضدفرهنگی است و باید جلوی آن را گرفت» هستند.

راهبردهای حمایت از تولید

براساس مطالعات موجود، برآیند آسیب‌شناسی

بررسی حمایت‌های موجود از تولید در قوانین، دو سؤال ایجاد می‌کند. نخست اینکه معیار و نحوه انتخاب داوطلبان مستحق دریافت حمایت‌های رانتی محدود، چگونه باید باشد؟ به بیان دیگر، حکومت، منابع رانتی محدود را چگونه میان درخواست‌های نامحدود تقسیم کند؟ و چگونه تشخیص دهد کدام داوطلب دریافت این تسهیلات، کارآفرین واقعی است و این منابع را صرف تولید می‌کند؟ دومین سؤال این است که بر فرض اینکه بتوانیم صداقت داوطلب دریافت این تسهیلات رانتی را که مدعی استفاده از این حمایت‌ها در تولید هستند، درست تشخیص دهیم، از کجا معلوم این مدعی صادق، بهترین کارآفرین برای هزینه‌بینه این تسهیلات در جهت اهداف رشد و اشتغال‌زایی باشد؟ و از کجا معلوم گیرنده صادق تسهیلات، به‌دلیل بی‌مبالاتی، منابع رانتی را هدر ندهد؟ تجربه نشان داده مسوولان اجرایی برای توزیع تسهیلات و رانت‌های حمایتی میان داوطلبان دریافت این حمایت‌ها، نتوانسته‌اند به‌طور دقیق به دو سؤال فوق پاسخ دهند. در فقدان معیار روشن برای انتخاب مستحق‌ترین و شایسته‌ترین شخص یا پروژه داوطلب دریافت این کمک‌ها، مسوولان اجرایی یا براساس ادراک شخصی این تسهیلات رانتی را توزیع می‌کنند یا با روش‌های نه‌چندان دقیق. علاوه بر این، توزیع‌کنندگان این کمک‌های رانتی، ممکن است در معرض انحرافات مالی یا سفارش برای پارتی‌بازی قرار گیرند. درخصوص تامین مالی بنگاه‌ها که بخش زیادی از احکام قانونی را به خود اختصاص داده و البته کماکان به‌عنوان یکی از مهم‌ترین چالش‌های بخش تولید نیز محسوب می‌شود، می‌توان بیان کرد که قوانین مربوط به کمیته و کیفیت تخصیص منابع بانکی به بخش‌ها و بنگاه‌های اقتصادی ایرادهای فراوانی داشته است. این قوانین برآمده از یک رویه و الگوی مناسب جهت قاعده‌مند کردن تخصیص اعتبارات بانکی بین بنگاه‌ها و بخش‌های اقتصادی نبوده و عموماً مشتمل بر تکالیف پراکنده و غیرمنسجم و فاقد هدف، بسستر اجرا و سازوکارهای نظارتی و

حمایت‌های صورت گرفته از تولید در ایران، تجربیات خارجی، نیازها و ضرورت‌های سهولت تولید در ایران، راهبردهای حمایت از تولید در ایران را به‌عنوان چارچوبی برای ایجاد جهش تولید در کشور می‌توان در هشت سرفصل اصلی ارائه کرد. تدوین راهبرد توسعه صنعتی و انتخاب پیش‌سازان‌ها: ایران در تولید برخی کالاها و خدمات، ظرفیت یا مزیت نسبی یا راهبردی دارد.

برخی فعالیت‌های صنعتی هم به دلایل و رویکردهای گوناگون برای کشور ضروری تشخیص داده می‌شود (مانند امنیت غذایی، دستیابی به فناوری‌های پیش‌ساز یا آینده، اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی یا ماندن جمعیت در نزدیکی مرزهای کشور). برای تحقق این ضرورت‌ها و استفاده از مزیت‌های کشور، لازم است راهبرد توسعه صنعتی (یا تولید) در ایران تدوین و ابلاغ شود. به این ترتیب، در برخی صنایع که کشور در آنها مزیت کمتری دارد کاهش انواع حمایت‌ها، بنگاه‌های کوچک و فاقد توجه، حذف شوند و در حوزه‌های واجد مزیت یا واجد ضرورت، حمایت‌های موثر و زمان‌دار وضع شود. طبعاً حمایت‌های مالی و تسهیلات ارزان‌قیمت دولتی فقط براساس راهبرد توسعه صنعتی و به‌صورت «رانت‌های مولد و ارزش‌افزا» به شکلی شفاف و روشن و با ضریب اصابت حداکثری توزیع شود. تجربه کشورهای موفق تازه صنعتی شده جهان هم نشان می‌دهد یکی از اصلی‌ترین اقدامات این کشورها، اتخاذ راهبرد توسعه صنعتی است. این در حالی است که کشور ما همچنان از فقدان استراتژی توسعه صنعتی رنج می‌برد.

شفافیت، رقابت و تسهیل ورود به کسب‌وکارها و اداره بنگاه‌ها: در هر جامعه‌ای، برخی انسان‌ها دارای شرم کارآفرینی (توان تشخیص فرصت‌ها،

نظام وثیقه‌گیری و توسعه وثایق مورد تایید نظام مالی، ایجاد ساختار انگیزشی برای بانک‌ها جهت تامین مالی بخش‌های اولویت‌دار و ایجاد ساختار انگیزشی برای حضور شرکت‌ها در بازار سرمایه. ثبات و پیش‌بینی‌پذیری بازار ارز و حفظ رقابت‌پذیری تولید داخل: لازم است تمرکز سیاست‌گذاران اقتصادی بر ثبات نرخ ارز حقیقی باشد نه نرخ ارز اسمی. اگرچه افزایش نرخ ارز در سال ۱۳۹۷ کسب‌وکارهایی را که در سال‌های قبل به نرخ ارز ارزان‌تر عادت کرده بودند و به واردات وابسته شده بودند را تحت فشار قرار داد، ولی به‌علت افزایش رقابت‌پذیری تولیدات داخلی، منجر به شکوفایی و توسعه تولید داخل و کسب‌وکارهای صادرات‌محور شد. در صورتی که سیاست‌گذار اقتصادی مانند دوره‌های قبل مجدداً ثبات نرخ ارز اسمی را هدف گذاری کند، این بخش از تولید کشور با از دست دادن رقابت‌پذیری در سال آینده، مجدداً تضعیف خواهد شد. موضوع مهم دیگر در سال ۱۳۹۹، محدودیت منابع ارزی کشور به‌دلیل استمرار تحریم‌های نفتی، کاهش قیمت و نیز تشدید تحریم صادرات غیرنفتی است. این واقعیت، ضرورت تخصیص بهینه منابع ارزی محدود را در جهت تقویت بنیان‌های تولیدی کشور بیش از پیش نشان می‌دهد.

دستیابی به فناوری‌های برتر و تجاری‌سازی آنها: برای تحقق این هدف، اولاً دولت باید واحدهای صنعتی را به تولید تحت لیسانس تشویق نکند و مثلاً شرط داشتن لیسانس خارجی برای خرید محصول از مناقصه‌های دولتی حذف شود؛ ثانياً هرگونه هزینه از بودجه‌های دولتی برای تحقیقات و رساله‌های دانشگاهی حتماً به سفارش واحدهای تولیدی برای دستیابی به فناوری‌های کاربردی یا جدید باشد.

رسمی شدن کسب‌وکارها و کاهش بخش غیررسمی در اقتصاد: فعالان اقتصادی در صورت فعالیت زیرزمینی، امکان دریافت تسهیلات، شرکت در نمایشگاه‌ها، انعقاد قراردادهای رسمی، جلب شریک یا سرمایه‌گذار و... را نخواهند داشت. بنابراین ضرورت دارد برای سهولت اداره و رشد واحدهای تولیدی، همه سیاست‌ها و رویکردها به‌گونه‌ای اصلاح و تدوین شوند تا بنگاه‌های زیرزمینی را به خروج از اقتصاد غیررسمی و فعالیت در محیط رسمی سوق دهند. به‌عنوان مثال، افزایش پایه‌های مالیاتی با هدف کاهش سود سفته‌بازی و سوداگری در بخش‌های غیررسمی به همراه کاهش نرخ مالیات بر عملکرد بنگاه‌ها و شرکت‌های رسمی، تسهیل در مقررات پرداخت بیمه‌های تامین اجتماعی و... می‌تواند در افزایش انگیزه برای رسمی شدن کسب و کارها موثر باشد.

طراحی چنین سازوکاری، تصویب و اجرای مالیات بر عایدی سرمایه و مالیات بر مجموع درآمد است.

تامین امنیت سرمایه‌گذاری و کاهش هزینه‌های مبادله: قوانین، سیاست‌ها و رویه‌های اجرایی کشور باید به‌گونه‌ای اصلاح شوند که هزینه مبادله برای فعالان اقتصادی به حداقل ممکن برسند. مشهورترین و کم‌هزینه‌ترین راه برای کاهش هزینه مبادله، شفافیت اطلاعات، خوشه‌سازی، امکان بهره‌برداری از بازدهی به مقیاس و همسوسازی بازاریابی و صادرات است. از سوی دیگر، تا وقتی امنیت سرمایه‌گذاری در کشور پایین باشد و فعالان اقتصادی نگران ایفا نشدن تعهدات مالی و کاری طرف‌های قراردادها باشند و در صورت مواجهه با کلاهبرداری و بدقولی و دیگر انواع تجاوز به حقوق مالکیت، از کارآمدی و اثربخشی نیروی انتظامی و دادگاه‌های کشور اطمینان لازم را نداشته باشند، طبعاً نمی‌توان انتظار داشت حمایت از تولید و سرمایه‌گذاری به نتایج چشمگیری برسد. مرکز پژوهش‌های مجلس سال‌هاست به دولت و مجلس توصیه می‌کند در هنگام تخصیص بودجه‌های سالانه، تامین امنیت نسبت به تامین زیرساخت‌ها در اولویت قرار گیرد؛ چراکه اگر امنیت سرمایه‌گذاری برقرار شود و کارآفرینان به کارآمدی سازوکار تامین امنیت اقتصادی دلگرم باشند، توسعه کسب‌وکارها و نیز زیرساخت‌ها، از نتایج آن خواهد بود. برای حمایت موثر از تولید، بهتر است حکومت به‌جای انواع هزینه‌های غیرضروری و حمایت‌های غیرهدفمند از تعداد محدودی مدعی کارآفرینی، نیروی انتظامی و دادگاه‌ها را تجهیز و تقویت کند تا امنیت اقتصادی تقویت و منفعت آن به همه کارآفرینان بالقوه و بالفعل برسد. بدون تامین امنیت، هر حمایت دیگری از تولید و سرمایه‌گذاری بی‌فایده و هدر دادن منابع است.

توسعه و ارتقای تامین مالی تولید: برخی از اقدام‌هایی که برای بهبود وضعیت تامین مالی تولید باید صورت گیرد، بیرون از نظام مالی است از جمله بهبود محیط کسب‌وکار یا اصلاح سیگنال‌دهی غلط نظام مالیاتی. اما بسیاری از اصلاحات ناظر به درون نظام مالی است، از جمله: اصلاح و بازسازی سرمایه‌شبه بانکی (رفع ناترازی موجود در دارایی‌ها و بدهی‌های شبکه بانکی) و تعیین تکلیف بانک‌ها و موسسات اعتباری ناسالم، نظارت بر اعطای تسهیلات به‌ویژه تسهیلات کلان و تسهیلات اعطایی به اشخاص مرتبط، بهبود نظام اعتبارسنجی و رتبه‌بندی و استفاده از آن در نظام مالی برای اعطای تسهیلات و قبول تعهدات و ضمانت، اصلاح

تحمل خطر ورود به کسب‌وکارهای جدید و سرمایه‌گذاری و تاسیس واحد تولیدی) بالاتری نسبت به بقیه هستند. اگر فضای سرمایه‌گذاری و محیط کسب‌وکار مناسب باشد، ظرفیت‌های کارآفرینی این افراد از حالت بالقوه به بالفعل تبدیل می‌شوند و به نسبت شم اقتصادی و روحیه کارآفرینی خود، به ایجاد یا توسعه کسب‌وکار اقدام می‌کنند. به عبارت دیگر، در فضای سرمایه‌گذاری و محیط کسب‌وکار مطلوب، بنگاه‌ها به راحتی متولد و اداره می‌شوند و رشد می‌کنند. امری که در کشور ما با دشواری‌های زیادی همراه است. مصادیق بهبود محیط کسب‌وکار عبارتند از: شفافیت اطلاعات مورد نیاز واحدهای تولیدی، سهولت دریافت مجوزهای کسب‌وکار، ثبات مقررات و رویه‌های اجرایی، تضمین حقوق مالکیت با نیروی انتظامی و دادسراهای مجهز و کارآمد و به‌طور خلاصه، تولید خدمات عمومی برای فعالیت‌های اقتصادی که منفعت آن به همه می‌رسد و زمینه را برای ظهور و فعالیت کارآفرینان مهیا می‌کند.

کاهش هزینه فرصت تولید از طریق هزینه‌دار کردن فعالیت‌های نامولد رقیب تولید: افزایش هزینه فعالیت‌های سفته‌بازانه و سوداگرانه همانند سرمایه‌گذاری در ارز، سکه، املاک و... از طریق تعریف پایه‌های مالیاتی جدید، به‌نحوی که به‌طور موثر مزیت خود را از دست بدهند، یکی از راهبردهای مهم این حوزه است که موجب می‌شود به‌طور طبیعی منابع و سرمایه‌های موجود به سمت سرمایه‌گذاری‌های مولد سرازیر شود. تا زمانی که عایدی سوداگری‌های نامولد بیشتر از عایدی تولید باشد، حمایت از تولید، بی‌نتیجه است. در واقع برای موثر شدن حمایت از تولید، باید با وضع و اجرای قوانین و مقررات، نظام اقتصادی را طوری طراحی کرد که سوداگری‌های نامولد، مقرون به صرفه نباشد. ابزار لازم برای

دستور العمل جدید رفع تعهد ارزی صادر کنندگان از سوی بانک مرکزی اعلام شد؛

ضرب الاجل ۶۳ روزه برای رفع تعهد ارزی

تعهد ارزی صادر کنندگان باید به صورت صد درصد صورت گیرد، اما چنانچه ۷۰ درصد از ارز صادراتی نیز بازگردانده شود؛ می توانند از معافیت های مالیاتی بهره مند شوند. در بخشنامه مزبور صرفاً بر سقف زمانی برای رفع تعهد ارزی صادر کنندگان تاکید شده است، اما در خصوص میزان درصدی که صادر کنندگان باید ارز خود را به کشور بازگردانند؛ نکته ای مطرح نشده است. پیش از این فعالان صادراتی بر این موضوع اصرار داشتند که به دلیل هزینه های جانبی می توانند حداکثر ۸۰ درصد از ارز حاصل از صادرات خود را به چرخه اقتصادی بازگردانند. در واقع درخواست بخش خصوصی این بود که بازگشت ۸۰ درصدی ارز ملاک رفع تعهد ارزی قرار گیرد؛ این در حالی است که بانک مرکزی بر این اعتقاد بود که صادر کنندگان باید ۱۰۰

بازگشت ارز حاصل از صادرات صحبت به میان آمده که همان سیاست های تنبیهی بخشنامه فروردین ۹۷ است. بر اساس این بخشنامه تعلیق کارت بازرگانی، عدم امکان واردات، عدم اجازه ترخیص کالا از گمرکات، عدم اعمال معافیت های مالیاتی صادرات، بستن مسیرهای تسهیلات، عدم استرداد مالیات ارزش افزوده، عدم اعطای مشوق های صادراتی و در نهایت معرفی صادر کنندگان متخلف به قوه قضائیه از مهمترین سیاست های تنبیهی برای عدم رفع تعهد ارزی صادر کنندگان است. البته محمد لاهوتی رئیس کنفدراسیون صادرات عنوان می کند که این سیاست ها تا امروز برای صادر کنندگانی اعمال شده که حتی یک دلار هم ارز صادراتی خود را به کشور باز نگردانده اند. به گفته وی رفع

دستور العمل جدیدی برای رفع تعهد ارزی صادر کنندگان از سوی بانک مرکزی اعلام شد. بر اساس ضرب الاجل اعلامی از سوی سیاستگذار پولی؛ فعالان صادراتی تا پایان تیرماه سال ۹۹ فرصت دارند نسبت به ایفاء تعهدات ارزی خود که مربوط به سال ۹۸ می شود، اقدام کنند؛ در غیر این صورت مشمول محدودیت هایی می شوند که در بسته سیاستی بازگشت ارز حاصل از صادرات و نحوه رفع تعهد ارزی تعیین شده است. در بخشنامه فروردین ۹۷ در خصوص رفع تعهد ارزی سیاست های تنبیهی نیز برای صادر کنندگانی که نسبت به بازگشت ارز صادراتی به کشور اقدام نکرده اند؛ در نظر گرفته شده بود. حال در بخشنامه جدید بانک مرکزی از محدودیت های مندرج در بسته سیاستی

درصد ارز حاصل از صادرات خود را به چرخه اقتصاد کشور بازگردانند تا رفع تعهد ارزی برای آنها منظور شود. اکنون در بخشنامه جدید بندی در مورد میزان بازگشت ارز حاصل از صادرات وجود ندارد و تنها سقف زمانی برای بازگرداندن ارز تعیین شده است؛ به طوری که تا پایان تیرماه امسال ۶۳ روز به صادرکنندگان مهلت داده شده است تا رفع تعهد ارزی خود را انجام دهند. در صورتی که صادرکنندگان در این بازه زمانی تعهد قانونی خود را انجام ندهند؛ مشمول محدودیت‌هایی خواهند شد که قانونگذار در بسته سیاستی بازگشت ارز حاصل از صادرات معین کرده است.

این بخشنامه در حالی از طرف سیاستگذار پولی منتشر شده است که جدیدترین نشست کمیسیون تسهیل تجارت و توسعه صادرات اتاق تهران هم به فرصتی برای طرح دغدغه‌های تجاری این روزها از جمله موضوع رفع تعهد ارزی صادرکنندگان کشور تبدیل شد. چکیده اظهارات فعالان حول این محور بود که در شرایط فعلی که آسیب‌های ناشی از کرونا فضای تجارت خارجی کشور را بیش از گذشته متاثر کرده است؛ سیاستگذار باید به سمتی گام بردارد که بتواند از موانع خودساخته تجاری به ویژه موانع صادراتی عبور کند.

نمایندگان بخش خصوصی بر این امر تاکید کردند که تصور سیاستگذار نسبت به فعالان صادراتی باید تغییر کند و آنها را کسانی نبینند که صرفاً به دنبال منافع شخصی خود هستند. با این وجود بخشنامه جدید بانک مرکزی تاکید می‌کند که با توجه به تکلیف تمامی صادرکنندگان به بازگشت ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی کشور از تاریخ ۲۲ فروردین ماه سال ۹۷ طبق مصوبات هیات وزیران و شورایی عالی هماهنگی اقتصادی و به منظور بهره‌مندی از مشوق‌ها و خدمات دستگاه‌های اجرایی؛ صادرکنندگان باید تا پایان تیرماه سال ۹۹ نسبت به ایفاء تعهدات ارزی صادراتی سال ۹۸ خود اقدام کنند؛ در غیر این صورت مشمول محدودیت‌های قانونی خواهند شد.

اما شانزدهمین نشست کمیسیون تسهیل تجارت و توسعه صادرات اتاق تهران به منظور بررسی مقررات رفع تعهد ارزی سال‌های ۹۸ و ۹۹ و همچنین الزامات «جهش تولید» در سال پیش‌رو برگزار شد. در این جلسه که به صورت ویدئو کنفرانس برپا شد؛ جملگی اعضاء نسبت به رفع موانع صادرات و کاهش فشارها بر صادرکنندگان تاکید کردند.

در آغاز این نشست رئیس کمیسیون تسهیل تجارت و توسعه صادرات اتاق تهران با اشاره به اینکه پس از کش و قوس‌های فراوان سرانجام بانک مرکزی اخیراً پیش دستورالعمل رفع تعهد ارزی سال‌های ۹۸ و ۹۹ را ابلاغ کرد، توضیح داد: به رغم آنکه در جلسات و توافقات مقرر شده بود که ضوابط رفع تعهد ارزی سال‌های ۹۸ و ۹۹ مانند سال ۹۷ در نظر گرفته شود، اما در آخرین لحظات این تصمیم تغییر کرده است.

چنانکه مطابق شیوه سال ۹۷ اگر صادرکننده‌ای پس از کسر ۲۰ درصد از کل صادرات ۵۶ درصد از ارز حاصل از صادرات خود را به روش‌های مورد تأیید بانک مرکزی به چرخه اقتصادی بازمی‌گرداند؛ می‌توانست از معافیت‌های مالیاتی بهره‌مند شود، اما در بخشنامه جدید این ۲۰ درصد حذف شده و میزان ۵۶ درصد به ۷۰ درصد افزایش پیدا کرده است. یعنی اگر صادرکننده‌ای ۱۰۰ واحد صادرات داشته باشد؛ تنها در صورتی که ۷۰ واحد آن را بازگرداند؛ می‌تواند مشمول معافیت‌ها شود.

محمد لاهوتی ادامه داد: پس از ابلاغ این دستورالعمل جلسات متعددی با مقامات بانک مرکزی برگزار کردیم و استدلال آنها این است که صادرکنندگان با تعدیل پایه‌های صادراتی از طریق گمرک مشکلات خود را حل کنند. وی با اشاره به اینکه در بخشنامه جدید بانک مرکزی هزینه‌های ناشی از تحریم و هزینه‌های نامتعارفی که صرفاً بر صادرکنندگان ایرانی تحمیل می‌شود نادیده انگاشته شده است، گفت: در تعیین آن ۲۰ درصد در دستورالعمل رفع تعهد ارزی سال ۹۷ تنها موضوع تعدیل پایه‌های صادراتی مطرح

نبود. چه آنکه در زمان تعدیل پایه‌های صادراتی نرخ ارز نیمه ۸۷۰۰ تومان بود و اکنون این نرخ به حدود ۱۳ هزار تومان رسیده است.

لاهوتهی افزود: این مسائل را در شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی و در حضور وزیر امور اقتصاد و دارایی مطرح کردیم. وزیر اقتصاد گفتند که در مورد تعدیل پایه‌های صادراتی نهایت همکاری را کرده‌ایم و نرخ‌ها حدود ۳۰ درصد تعدیل شده است. در نهایت از اعضای جلسه نظرخواهی صورت گرفت و مقرر شد در مورد رفع تعهد ارزی فرمول بینابینی به وزارت اقتصاد پیشنهاد شود.

رئیس کمیسیون تسهیل تجارت و توسعه صادرات اتاق تهران همچنین از آغاز استرداد مالیات ارزش افزوده سال ۹۸ صادرکنندگان از ابتدای خردادماه سال جاری خبر داد و گفت: امیدواریم منابع بلوکه شده صادرکنندگان با این اقدام عودت داده شود.

در ادامه این جلسه محمد مهدی طباطبایی مشاور کنفدراسیون صادرات ایران به این نکته اشاره کرد که چنانچه نرخ سنا به جای نرخ نیما در تعیین نرخ پایه گمرکی مینا قرار گیرد؛ نرخ‌های پایه گمرکی ۱۰ تا ۱۵ درصد تعدیل می‌شود که این بخشی از مشکلات صادرکنندگان را برطرف می‌کند. لاهوتی در این خصوص توضیح داد: تعیین نرخ‌های پایه صادراتی در زمان صادرات انجام نمی‌گیرد. چنانکه اگر امروز نرخ‌ها ۳۰ درصد کاهش یافته؛ این مربوط به صادرات سال گذشته است. البته اینکه گمرک برای به روزرسانی قیمت پایه کالاهای صادراتی هر روز تشکیل جلسه دهد؛ امکان‌پذیر نیست. اما آنچه که معمولاً از ناحیه مقامات دولتی مغفول می‌ماند؛ این است که بیش از ۸۰ درصد صادرات بر اساس قیمت‌های جهانی است. آنچه ما در مورد واقعی‌سازی نرخ‌ها و توجه به هزینه‌های صادرات مطرح می‌کنیم؛ بیشتر شامل محصولات کشاورزی و صنعتی است که ارزش کل صادرات آن شاید حدود ۱۰ میلیارد دلار باشد و درخواست ما تنها برای این بخش سایر کالاهاست و کل صادرات غیرنفتی را شامل نمی‌شود.

رئیس

کنفدراسیون

صادرات عنوان

می‌کند که این

سیاست‌ها تا

امروز برای

صادرکنندگانی

اعمال شده که

حتی یک دلار

هم ارز صادراتی

خود را به کشور

باز نگردانده‌اند.

به گفته وی

رفع تعهد ارزی

صادرکنندگان

باید به صورت

صد درصد صورت

گیرد، اما چنانچه

۷۰ درصد از

ارز صادراتی

نیز بازگردانده

شود؛ می‌توانند

از معافیت‌های

مالیاتی بهره‌مند

شوند

معاون توسعه بازار و معاملات اقتصادی بورس کالای ایران تشریح کرد؛

ضرورت ها و پیامدهای گواهی سپرده کالایی

هستیم که معاملات بر گواهی سپرده کالایی تمرکز دارد. همان گونه که عنوان شد گواهی سپرده کالایی یکی از مهم ترین ابزارهایی است که از طرف کارشناسان مورد توجه قرار گرفته است. در صورت به کارگیری همه جانبه این گواهی برای عموم کالاهای مورد معامله در بورس کالا، نه تنها می توان از ریسک ناشی از کمبود نقدینگی و مواد اولیه جلوگیری کرد بلکه می توان ابزارهای بیشتری بر بستر آن راه اندازی کرد. از این رو در گفت و گو با علیرضا ناصرپور، معاون توسعه بازار و مطالعات اقتصادی بورس کالای ایران، به کار کردها و موانع پیش روی راه اندازی اوراق گواهی سپرده کالایی، پرداختیم. دکتر علیرضا ناصرپور در ارائه مفهومی ساده از گواهی سپرده کالایی بیان کرد: گواهی سپرده کالایی، اوراق بهادار مبتنی بر کالای موجود در انبار است که به پشتوانه قبض انباری که برای آن کالا صادر شده، منتشر می شود. به ازای گواهی سپرده کالایی، در انبار، دارایی نگهداری می شود.

بورس کالا به عنوان نقطه عطف پوشش ریسک ناشی از نوسان قیمت ها، مسیری هموار برای عملی کردن این راهکار است که تاکنون موفق به طراحی ابزارهای گوناگونی با تاثیرات مثبت شده است. اما برخی چالش ها برای مدت زمان زیادی است که حرکت به سمت توسعه و بسط هر چه بیشتر این ابزارهای مالی را با مشکل مواجه کرده است. به طوری که در حال حاضر عموم داد و ستدهای انجام شده در بورس کالا، از کانال بازار فیزیکی انجام می شود. این موضوع به وضوح گواه آن است که با وجود تلاش بورس کالا برای استفاده حداکثری از ظرفیت ابزارهای مالی نوین، موانعی بر سر این راه وجود دارد که عزم جدی برای رفع آن را می طلبد. به صورت دقیق تر تمرکز معاملات بر بازار فیزیکی به جای رونق داد و ستد همین کالاها در چارچوب گواهی سپرده کالایی یک نقیصه جدی در این بازار به شمار می رود. این در حالی است که در بازار محصولات کشاورزی همچون زعفران به دلیل ویژگی های فنی آن شاهد

این روزها صحبت از بی ثباتی نرخ ها در عموم بازارهای کالایی بر سر زبان ها است. این بی ثباتی که به دنبال تاثیر وحشتناک و بیروسی کوچک در دنیا اتفاق افتاده، همچون تلنگری برای بازبینی چگونگی رفتار بازارها در آینده، عمل کرده است. بی درنگ راهکارهایی که بتواند اثرات ملتهب رخدادهای این چنینی را بر بدنه بازارها کم رنگ کند، به ذهن می رسد. در ادبیات بازار سرمایه تلاش در جهت تعمیق بازارها یکی از موثرترین راهکارها در نظر گرفته می شود؛ زیرا هرچه ژرفای بازار بیشتر باشد، بسیار کمتر از تکانه های قیمتی تاثیر می پذیرد. به عبارت ساده تر هرچه عمق بازارهای مالی - کالایی بیشتر باشد، شوک های قیمتی دامنه اثر کمتری بر بازار خواهند داشت. بنابراین طراحی و توسعه ابزارهای مالی گوناگون به تولیدکنندگان و خریداران کمک می کند که در طول دوره های بحران، آسیب کمتری را متحمل شوند.

بنابراین پایه و اساس گواهی سپرده مساله انبار و انبارداری است. وی ادامه داد: برای آنکه بتوان گواهی سپرده را در خصوص هر دارایی راه‌اندازی کرد لازم است که در ابتدا انبارهای مرتبط با دارایی توسط بورس کالا پذیرش شود.

گواهی سپرده کالایی، ابزار مالی قدرتمندی است که در این روزهای آشفته کرونایی که بازارهای کالایی با مشکلات عدیده‌ای همچون نوسان قیمت‌ها و کمبود مواد اولیه مواجه هستند، می‌تواند پرتحرک‌تر از قبل به میدان بیاید و جو حاکم را به آرامش نسبی دعوت کند. اما راه‌اندازی بازار گواهی سپرده برای عموم محصولاتی که در بورس کالا عرضه می‌شوند در کنار مزیت‌های بسیاری که خواهد داشت، با چالش‌هایی همراه است. دکتر ناصرپور چالش‌های استفاده از این ابزار کارآمد در بورس کالا را محدودیت‌های تجاری و مالیاتی مربوط به هر کالا دانست و ادامه داد: شروع استفاده از اوراق گواهی سپرده کالایی با محصولات کشاورزی بوده است اما این اوراق قابلیت این را دارد که برای محصولات دیگر نظیر محصولات پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی و محصولات صنعتی و معدنی هم راه‌اندازی شود. بسط این ابزار مالی به عموم محصولات عرضه‌شده در بورس کالا، با مسائل مهمی مواجه است؛ موضوع اول مربوط به بحث قطع زنجیره اعتبار مالیات ارزش افزوده در خصوص کالاهای مشمول مالیات ارزش افزوده است. در حال حاضر کالاهای مربوط به بخش کشاورزی و سکه طلا از طریق گواهی سپرده کالایی مورد داد و ستد قرار می‌گیرند. این کالاها قبل از تبدیل شدن به گواهی سپرده کالایی معاف از مالیات ارزش افزوده هستند. بنابراین تحت این گواهی قابلیت معامله داشته و اکنون در بورس کالا از طریق گواهی سپرده کالایی قابل معامله هستند.

اما در خصوص کالاهایی که مشمول مالیات ارزش افزوده هستند، معاملات انجام شده در قالب گواهی سپرده کالایی، مشمول مالیات ارزش افزوده نمی‌شود. از این جهت مساله‌ای متوجه این ابزار مالی نیست، زیرا مطابق قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی، ابزارهایی که ذیل بند ۲۴ ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار تعریف می‌شوند، معاف از مالیات هستند. اما موضوع اصلی این است که این کالا قبل از تبدیل به گواهی، در بازار خارج از بورس مورد معامله قرار گرفته و مشمول مالیات ارزش افزوده است. لذا کسی که این کالا را در انبار سپرده می‌کند دارای اعتبار

مالیاتی است. برای جلوگیری از قطع زنجیره مالیات ارزش افزوده، این اعتبار باید از کالا به گواهی سپرده منتقل شود تا زمانی که کالا از انبار تحویل گرفته می‌شود و از حالت گواهی خارج می‌شود، این اعتبار به تحویل‌گیرنده کالا منتقل شود.

استفاده از اوراق گواهی سپرده کالا، در زمینه محصولات پالایشی، پتروشیمی و محصولات صنعتی و معدنی، به‌رغم اینکه بارها در بورس کالا مورد توجه قرار گرفته و در حال حاضر نیز تصمیم بر راه‌اندازی آن همواره پابرجاست، متأسفانه تاکنون امکان‌پذیر نشده است. این کالاها پیش از آنکه تبدیل به اوراق گواهی سپرده کالایی شوند، مشمول ارزش افزوده هستند. هنگامی که وارد انبارهای مورد پذیرش بورس کالا شده و تبدیل به گواهی سپرده کالایی می‌شوند، زنجیره اعتبار مالیات ارزش افزوده قطع خواهد شد. این گسستگی تا زمان خروج کالا از انبار و تبدیل دوباره آن از اوراق گواهی سپرده کالایی به کالای قابل معامله تداوم می‌یابد. در این مرحله مجدداً بحث مالیات ارزش افزوده روی کالای مورد نظر مطرح می‌شود که باید پرداخت شود. به این ترتیب در حوزه کالاهایی که مشمول مالیات ارزش افزوده می‌شوند، بازار گواهی سپرده کالایی به‌دلیل وجود این ابهام مالیاتی تاکنون نتوانسته شکل بگیرد. دکتر ناصرپور عنوان کرد با وجود بررسی‌ها و جلسات مکرر که از سال ۹۶ بین بورس کالا و سازمان امور مالیاتی برگزار شد، سازمان امور مالیاتی هنوز به جمع‌بندی نرسیده و بخشنامه‌ای از سوی این سازمان مبنی بر مرتفع شدن این موضوع ابلاغ نشده است، تا با استناد بر آن بتوانیم به راه‌اندازی گواهی سپرده کالایی برای سایر محصولات اقدام کنیم.

علیرضا ناصرپور درخصوص مدل پیشنهادی بورس کالا برای حل این مساله اظهار کرد، می‌توان راهکاری اندیشید که از طریق آن اعتبار مالیاتی کالا که قبل از تبدیل به گواهی سپرده روی کالا وجود دارد، به نماد معاملاتی گواهی سپرده منتقل شود و در زمان خروج کالا از انبار، این اعتبار مالیاتی به کالا اختصاص یابد. براین اساس اکنون اعتبار مالیاتی متوجه دارنده کالا است و با توجه به آن می‌تواند اقدام به فروش کالا کند و در پرداخت‌ها و دریافت‌های گزارش‌های فصلی این اعتبار را لحاظ کند. در حال حاضر این بسته پیشنهادی در دست بررسی است و امیدواریم که به نتیجه مورد قبول برسد. معاون توسعه بازار و مطالعات اقتصادی بورس

کالای ایران، معتقد است که گواهی سپرده کالایی در حوزه محصولات کشاورزی، عمدتاً در مورد کالاهایی راه‌اندازی شده که در سطح کشور با مازاد عرضه قابل توجه همراه بوده است. مانند زعفران، پسته و زیره. صادرات این کالاها به شکل وسیع انجام می‌شود و از این رو، بحث مازاد تقاضا و قیمت‌ها چندان ایجاد مشکل نمی‌کند.

اما در مورد سایر کالاها علاوه بر بحث مالیات ارزش افزوده، ملاحظات دیگری نیز وجود دارد که باید مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند. به‌طور خاص محصولات پتروشیمیایی، از طریق سهمیه‌های بهین‌یاب که توسط وزارت صمت تعیین می‌شود، در بورس کالا معامله می‌شوند. در صورتی که برای راه‌اندازی گواهی سپرده کالایی، این موضوع باید به‌طور جدی مدنظر قرار گیرد که در راستای به‌کارگیری این ابزار مالی، این مدل سهمیه‌بندی کنار گذاشته می‌شود یا اینکه بر مبنای سهمیه بهین‌یاب، گواهی سپرده تعریف می‌شود. به‌طور کلی این موضوعات در حیطه مسائل تجاری و عملیاتی قرار می‌گیرند که باید کالا به کالا مورد بررسی قرار گیرد. حل آن نیز نیازمند یک اجماع نظر بین مسوولان متولی و بورس کالا است تا به راه‌اندازی بازار گواهی سپرده کالا برای اکثر کالاهای عرضه شده در بورس کالا بینجامد.

علیرضا ناصرپور در پایان گفت: اوراق گواهی سپرده کالایی این پتانسیل را دارد که ابزارهای دیگری به پشتوانه آن تعریف شود. صندوق‌های کالایی که امروزه مورد بحث بسیاری از اهالی فن هستند، مبتنی بر اوراق بهادار کالایی است. در این مدل، سازوکار به گونه‌ای است که خود کالا در صندوق، خرید و نگهداری نمی‌شود؛ بلکه اوراق بهادار کالایی مورد معامله قرار می‌گیرد.

براساس نوع کالا و ابزار طراحی شده روی آن، اوراق بهادار مبتنی بر کالا قابل تعریف هستند. از جمله این اوراق، گواهی سپرده کالا، قراردادهای آتی و قراردادهای آپشن هستند. مهم‌ترین اوراق بهادار مبتنی بر کالایی که صندوق در آن سرمایه‌گذاری می‌کند، گواهی سپرده کالایی است. در حال حاضر صندوق‌های طلا در بورس کالا فعالیت می‌کنند و مجوزهای راه‌اندازی اولین صندوق کالای کشاورزی نیز توسط سازمان بورس و اوراق بهادار صادر شده است. امیدواریم با راه‌اندازی گواهی سپرده کالا برای سایر محصولات، صندوق‌های مرتبط با آن محصولات نیز راه‌اندازی شود.

گواهی سپرده

کالایی، ابزار

مالی قدرتمندی

است که در این

روزهای آشفته

کرونایی که

بازارهای کالایی

با مشکلات

عدیده‌ای

همچون نوسان

قیمت‌ها و کمبود

مواد اولیه مواجه

هستند، می‌تواند

پرتحرک‌تر از

قبل به میدان

بیاید و جو

حاکم را به

آرامش نسبی

دعوت کند. اما

راه‌اندازی بازار

گواهی سپرده

برای عموم

محصولاتی

که در بورس

کالا عرضه

می‌شوند در

کنار مزیت‌های

بسیاری که

خواهد داشت،

با چالش‌هایی

همراه است

تاثیر ویروس کرونا بر بازار بورس؛

شرکت‌های معدنی تعادل «اوراق بهادار» را حفظ کردند

طرح بخش معدن و صنایع معدنی در سال ۹۹ خبر داد. دکتر غریب‌پور گفت: ایمیدرو و شرکت‌های تابعه تا پایان امسال ۳۱ طرح با سرمایه‌گذاری ۲ میلیارد و ۲۷۶ میلیون دلار در حوزه‌های فولاد، مس، طلا، آنتیموان، نفلین‌سینیت، فسفات، زیرساختی و ... افتتاح می‌کند. وی در ادامه افزود: میزان «اشتغال مستقیم» این طرح‌ها ۴ هزار و ۱۱۳ نفر و «اشتغال غیرمستقیم» ۲۳ هزار و ۲۸۰ نفر خواهد بود. رئیس هیات‌عامل ایمیدرو با اشاره به افتتاح یک میلیارد و ۹۳ میلیون دلار طرح توسط بخش خصوصی با حمایت ایمیدرو در سال ۹۹ تصریح کرد: این طرح‌ها شامل تولید آب‌شیرین‌کن با ظرفیت ۵۵ هزار متر مکعب

تومان سود انباشته شرکت‌های بورسی؛ بیش از ۱۶ هزار میلیارد تومان متعلق به بخش معدن و صنایع معدنی بوده است.

افتتاح ۳۱ طرح معدنی

با سرمایه‌گذاری ۲.۲ میلیارد دلاری

رئیس هیات‌عامل ایمیدرو همچنین از برنامه‌ریزی برای افتتاح ۲.۲ میلیارد دلار

جداول آماری ۷۲ شرکت حوزه معدن و صنایع معدنی در بورس تهران گویای آن است که این شرکت‌ها سال گذشته بیش از ۱۵۶ هزار میلیارد تومان فروش داشته‌اند که نسبت به سال ۹۷ رشد ۶۰ درصدی را نشان می‌دهد. شرکت ملی صنایع مس ایران با ۲۲.۷ هزار میلیارد تومان افزایش ۱۲۵ درصدی فروش را در مقایسه با سال ۹۷ به دست آورد. شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر نیز در سال ۹۸ به فروش ۱۳ هزار میلیارد تومانی رسید که در مقایسه با سال ۹۷ بالغ بر ۴۶ درصد رشد داشته است. دکتر خداداد غریب‌پور رئیس هیات‌عامل ایمیدرو در این خصوص اعلام کرد که از ۳۴ هزار میلیارد

در روز (شرکت فولادکاوہ جنوب کیش)، فاز ۲ احداث کارخانه تولید بیلت به ظرفیت ۱.۲ میلیون تن (فولادکاوہ جنوب کیش) و فولادسازی زرنند با ظرفیت تولید سالانه ۱.۷ میلیون تن شمش است. وی ادامه داد: با راه‌اندازی این طرح‌ها برای ۴۷۹۰ نفر به طور «مستقیم» اشتغال ایجاد می‌شود.

صمت برای بررسی وضعیت بورس در شرایط فعلی و تاثیر ویروس کرونا بر آن گزارشی تهیه کرده که در زیر می‌خوانید:

سود معدنی‌ها در بورس

امیربیزن یثربی برگزیده بنیادملی‌نخبگان در علوم‌زمین درباره تاثیر ویروس کرونا بر بورس گفت: برای بررسی اوضاع بورس همیشه باید روند تحولات جهانی را بررسی کنیم. آنچه امروز در دنیا اهمیت ویژه‌ای پیدا کرده؛ شیوع ویروس کروناست. بر اساس اعلام اولیه صندوق بین‌المللی پول این ویروس ۵ درصد اقتصاد دنیا را تحت‌تاثیر خود قرار داده است، اما در شرایط حاضر تاثیر آن افزایش یافته و به نوعی منجر به یک فاجعه شده است. بر اساس اعلام این سازمان اگر شیوع ویروس کرونا با همین شتابی که در اروپا و آمریکای شمالی ادامه پیدا کند ممکن است تا یکسال دیگر افزون بر یک میلیارد نفر شغل خود را از دست بدهند. در دنیایی که جمعیت آن حدود ۸ میلیارد نفر است؛ از دست رفتن این تعداد شغل فاجعه‌ای است که دنیا تا امروز به خود ندیده است.

برگزیده بنیادملی‌نخبگان در علوم‌زمین درباره تاثیر کرونا بر شرکت‌های معدنی که سهام‌شان در بورس اوراق بهادار دادوستد می‌شود، گفت: یک قاعده کلی وجود دارد که هر گاه صف خرید به وجود می‌آید؛ شاخص بورس رشد می‌کند و هر گاه صف فروش به وجود

می‌آید؛ شاخص بورس افت می‌کند. وقتی کشوری با بحران اقتصادی روبه‌رو شود؛ از بودجه عمرانی آن کاسته و به بودجه جاری افزوده می‌شود. وقتی بودجه عمرانی کاهش پیدا کند، ساخت‌وسازها و پروژه‌های توسعه‌ای کاهش می‌یابد؛ در نتیجه تقاضا برای موادمعدنی نیز سیر نزولی پیدا می‌کند. وقتی با کاهش تقاضا روبه‌رو شویم؛ از قیمت موادمعدنی کاسته می‌شود و در نتیجه سهام شرکت‌هایی که فعالیت معدنی می‌کنند و در بورس‌های معتبر خارجی عرضه می‌شوند نیز افت شدیدی پیدا می‌کند. به طور مثال یکی از موادمعدنی که می‌تواند تحت تاثیر بحران‌های اقتصادی قرار گیرد؛ سنگ‌آهن است. یثربی با بیان اینکه بورس در ایران با دنیا متفاوت است، اظهار کرد: با توجه به تحریم‌ها؛ صادرات موادمعدنی کاهش چشمگیری داشته است. از طرف دیگر ما با کاهش شدید قیمت نفت روبه‌رو شده‌ایم؛ به نحوی که نفت به کالایی بی‌ارزش تبدیل شده است. در نتیجه امسال ما با کسری بودجه روبه‌رو می‌شویم و به ناچار باید به قانون بودجه متمم‌هایی اضافه و یا کم کنیم. وی ادامه داد: دولت ایران یکی از دولت‌هایی است که بالاترین بودجه جاری را دارد؛ در نتیجه با کاهش پروژه‌های عمرانی روبه‌رو می‌شود و این مهم بر شرکت‌هایی که در حوزه معدن فعال هستند هم تاثیر می‌گذارد.

برگزیده بنیادملی‌نخبگان در علوم‌زمین با بیان اینکه بورس اوراق بهادار ایران به طور نسبی به تعادل رسیده و خود را حفظ می‌کند، ادامه داد: به دلیل کاهش تقاضا برای موادمعدنی ما شاهد رشد قیمت نخواهیم بود، اما از آنجایی که حقوقی‌ها شروع به خرید می‌کنند؛ تعادل بازار حفظ می‌شود. به عبارتی بار اصلی

بر دوش حقوقی‌هاست؛ در نتیجه ما بر خلاف سایر بورس‌های دنیا شاهد افت شدید بورس اوراق بهادار نخواهیم بود. وی ادامه داد: بر اساس گفته بسیاری از کارشناسان کرونا تا ۲ سال مهمان مردم دنیا خواهد بود و بعد از آن دوباره شاهد رشد اقتصادی در دنیا خواهیم بود. در این شرایط حقوقی‌هایی که سهام حقیقی‌ها را خریده‌اند؛ به طور طبیعی رشد می‌کنند. یثربی در پاسخ به این سوال که آینده بورس در بخش معدن را چطور پیش‌بینی می‌کنید، گفت: نخست اینکه بورس در دنیا با کاهش چشمگیری روبه‌رو خواهد بود، اما از آنجایی که همیشه در کشور ما حقوقی‌ها جور حقیقی‌ها را می‌کشند؛ شاهد افتی که بورس‌های دیگر دنیا دارند، نیستیم و تعادل این حوزه در آینده نیز حفظ می‌شود. دوم اینکه کاهش نرخ سود بانکی در کشور باعث سرازیر شدن سرمایه به بورس اوراق بهادار می‌شود که رشد سریع این بازار را به دنبال خواهد داشت؛ بنابراین با توجه به عوامل یاد شده، بازار دادوستد سهام در ایران در حال حاضر با رشد مواجه شده است.

رشد ارزش سهام گگل در یک هفته در هفته گذشته شرکت معدنی‌صنعتی گل‌گهر رشد ۲۱ درصدی ارزش سهام را برای سهامداران خود پدید آورد و ارمغان جدیدی برای سهامداران این شرکت معدنی رقم خورد.

بر اساس این گزارش گگل بین ۸۵ شرکت معدنی و صنایع معدنی توانست بالاترین جایگاه را کسب کند. با این رشد ارزش بازار معدنی‌صنعتی گل‌گهر به مرز ۶۴ هزار میلیارد تومان رسید. واپسین قیمت هر برگ سهام این شرکت در بورس ۱۳ هزار و ۳۱۷ ریال بوده است. در حال حاضر ارزش ۸۵ شرکت در بورس به بیش از ۶۵۸ هزار میلیارد تومان می‌رسد که به این ترتیب «گگل» سهمی حدود ۱۰ درصدی از کل این بخش را در اختیار گرفته است.

گفتنی است شرکت معدنی‌صنعتی گل‌گهر طی سال گذشته توانسته بالاترین میزان رشد تولید را بین شرکت‌های سنگ‌آهنی بورسی کسب کند.

بورس اوراق بهادار ایران به طور نسبی به تعادل رسیده و خود را حفظ می‌کند، به دلیل کاهش تقاضا برای موادمعدنی ما شاهد رشد قیمت نخواهیم بود، اما از آنجایی که حقوقی‌ها شروع به خرید می‌کنند؛ تعادل بازار حفظ می‌شود. به عبارتی بار اصلی بر دوش حقوقی‌هاست؛ در نتیجه ما بر خلاف سایر بورس‌های دنیا شاهد افت شدید بورس اوراق بهادار نخواهیم بود

در هفدهمین نشست کمیسیون صنعت و معدن اتاق تهران مطرح شد؛

مطالبات بخش خصوصی برای «جهش تولید»

بانکی موجب رشد پایه پولی می‌شود، وارد چرخه تولید خواهد شد. به این ترتیب هم اثرات ضدتورمی داشته و هم قیمت تمام شده کالاها را کاهش می‌دهد. افزون بر این، با توجه به اینکه بازار خارجی شرکت‌ها تخریب شده، این روش به توسعه بازارهای محلی نیز کمک می‌کند.

او افزود: اگر صاحبان صنایع، محدودیتی برای تامین مواد اولیه نداشته باشند، انگیزه آنها به سوی افزایش تولید ارتقا پیدا می‌کند و متعاقب افزایش تولید، قیمت تمام شده کالا نیز کاهش پیدا می‌کند. محمدمهدی فناپی، دیگر عضو این کمیسیون هم بر این عقیده بود که برای یافتن راهکارهای جهش تولید باید تجربه کشورهای پیشرفته مورد مطالعه

و دستورالعمل و حمایت از صادرات به مساله چگونگی تحقق جهش تولید پرداختند و کاهش زیان‌های ناشی از کرونا را ارزیابی کردند.

دستور نخست این جلسه به بررسی راهکارهای منتهی به جهش تولید اختصاص داشت و آنجا که موضوع اعطای تسهیلات بانکی به واحدهای تولیدی به میان آمد، علیرضا کلاهی صمدی، نایب‌رئیس کمیسیون صنعت و معدن اتاق تهران با اشاره به اینکه تزریق این منابع به سیستم بانکی تورم‌زا است، توضیح داد: اگر این منابع صرف فروش اعتبار شود، نوعی تزریق غیرمستقیم نقدینگی به صنایع رخ خواهد داد. در واقع منابعی که در سیستم

راهکارهای منتهی به «جهش تولید» در هفدهمین نشست کمیسیون صنعت و معدن اتاق تهران ارزیابی شد؛ به گفته نمایندگان بخش خصوصی یکی از راهکارهای جهش تولید به کاهش آسیب‌های اقتصادی شیوع گره خورده است و به همین منظور باید برای رسیدن به جهش تولید، بنگاه‌های تولیدی را در این مسیر همراهی کرد.

نمایندگان بخش خصوصی در این کمیسیون که به صورت غیرحضوری و از طریق ویدئوکنفرانس برگزار شد، با ارائه راهکارهایی چون کاهش نرخ بهره، ارائه تسهیلات کم‌بهره، خاموش کردن موتور تولید بخشنامه

قرار گیرد. او افزود: برای مثال در آمریکا نرخ بهره کاهش یافته و کمک‌های بلاعوض به صنایع ارائه شده است. او با اشاره به اینکه کشور در محقق ساختن شعارهای سال گذشته نیز به‌طور کامل موفق نبوده است، «کاهش نرخ سود بانکی» و «متوقف ساختن صدور بخشنامه» را به‌عنوان راهکارهای جهش تولید برشمرد. عباس آرگون نیز با بیان اینکه ویروس کرونا در ابعاد گسترده، سلامت، اشتغال و رفاه مردم در سراسر جهان را تحت‌الشعاع قرار داده است، ادامه داد: ایران علاوه بر ویروس کرونا با تحریم نیز دست و پنجه نرم می‌کند. کشور ما از گذشته مشکلاتی داشته که با آمدن این ویروس، مضاعف شده است. در چنین شرایطی اولویت ما باید حفظ تولید باشد. یعنی باید نسبت به این امر اهتمام داشته باشیم که تولید سال گذشته حفظ شود و هدف‌گذاری‌ها به گونه‌ای صورت گیرد که قابل تحقق باشد. آرگون تعلیق بدهی‌های مالیاتی، کنترل نرخ سود، استفاده از تکنولوژی و افزایش بهره‌وری، بهبود فضای کسب و کار و مبارزه با فساد و نیز خاموش شدن موتور تولید بخشنامه و قانون جدید را از جمله راهکارهای جهش تولید عنوان کرد.

علیرضا میربلوک، دبیر خانه صنعت و معدن استان تهران با اشاره به اینکه زیرساخت‌های جهش تولید را دولت باید فراهم کند، افزود: توانمندی‌های بسیاری در بخش تولید وجود دارد. اما لازم است از اتفاقات گذشته درس بگیریم و کار تولید را به پیش برانیم. شیوع ویروس کرونا، انسان‌ها را با تغییر پارادایم مواجه کرده است. جهش تولید با افزایش قدرت خرید داخلی، ارتقای بهره‌وری بر مبنای پارادایم جدید و افزایش صادرات ممکن است.

فرصت طلایی

خرید ماشین‌آلات معدنی

محمدرضا بهرامن، عضو کمیسیون صنعت و معدن اتاق تهران، نیز با اشاره به تهیه پروتکل‌های بهداشتی-انضباطی بخش معدن برای مقابله با

شیوع کرونا در این بخش گفت: این پروتکل‌ها به تایید دولت رسید و به اجرا گذاشته شد، به نحوی که به پشتوانه این پروتکل‌ها توانستیم مجوزهای مورد نیاز برای جابه‌جایی محصولات معدنی را در ایام نوروز صادر کنیم. او با بیان اینکه ۲۵ درصد ارزی کشور در سال گذشته به بخش معدن اختصاص داشته است، افزود: امروز ماشین‌آلات این بخش تا ۲۵ درصد کاهش قیمت داشته و اکنون بهترین فرصت برای واردات این ماشین‌آلات است. اما متأسفانه نوع نگرش سیاست‌گذاران مانع از اقدام در این زمینه می‌شود، چراکه در ۲۵ فروردین اعلام کردند که ورود ماشین‌آلات با عمر بیش از ۵ سال ممنوع است. بهرامن همچنین گفت واحدهای کوچک و متوسط معدنی با شیوع ویروس کرونا و افت تقاضا به ورطه نابودی می‌روند و بسیاری واحدها که در ماه‌های اخیر تعطیل شده‌اند هنوز به چرخه تولید بازنگشته‌اند.

ایجاد قرارگاه جهش تولید

در ادامه علی لشگری از جامعه تولیدکنندگان و صادرکنندگان کفش، توضیحاتی در مورد وضعیت این روزهای صنعت کفش ارائه کرد و الزامات جهش تولید در این بخش را مورد اشاره قرار داد. او با بیان اینکه صنعت کفش در رده چهارمین صنعت اشتغالزای کشور قرار دارد، ادامه داد: در این صنعت ۱۲ هزار واحد صنفی-تولیدی فعالیت می‌کردند و صادرات این صنعت که حدود ۱۰۵ میلیون دلار برآورد می‌شود، تا ۵۰۰ میلیون دلار نیز قابل افزایش است. لشگری افزود: بسیاری از این واحدهای تولیدی به دلیل افت تقاضا زمین‌گیر شده‌اند و برای شروع کار با چک‌های برگشتی مواجه هستند. بنابراین هم تولید و هم توزیع دچار اختلال شده است.

در ادامه این جلسه، اعضای کمیسیون صنعت و معدن اتاق تهران به بحث و بررسی در مورد راهکارهای کاهش آسیب‌های اقتصادی کرونا پرداختند.

محمدرضا زهره‌وندی که ریاست کمیسیون صنعت و معدن اتاق تهران را بر عهده دارد، گفت: نخستین آسیب اقتصادی که بر پیکره نحیف صنعت و اصناف وارد شد، تعطیلی دو ماهه آنها بود. مسأله مهم آن است که موعد قراردادهای کارکنان با واحدهای تولیدی، پایان هر سال است و عدم تمدید این قراردادهای باعث بیکاری گسترده خواهد شد. عباس آرگون، عضو این کمیسیون هم پیشنهاد تعویق بدهی‌های مالیاتی و بیمه‌ای و استمهال بدهی بنگاه‌ها به بانک‌ها را مطرح کرد. او همچنین با اشاره به افزایش تقاضا در بازار سرمایه از اتفاق خوب آزادسازی سهام عدالت در این بازار سخن گفت و افزود: این سهام برای روز مبدا در اختیار مردم قرار گرفته بود و امروز همان روز مباداست و آزادسازی سهام عدالت به درستی انجام گرفت.

سهام عدالت ارزش مناسبی دارد و با عرضه این سهام در بازار مردم می‌توانند تامین مالی کنند. محمدرضا بهرامن نیز با اشاره به اینکه یکی از راهکارهای کمک به بنگاه‌ها افزایش تقاضاست، توضیح داد: برای افزایش تقاضا باید مسیر صادرات هموار شود. هرچند که از سال گذشته با چالش‌های متعددی در این زمینه روبه‌رو بوده‌ایم و با وضع عوارض بر صادرات مواد معدنی، بسیاری از بازارهایمان را از دست دادیم. اکنون نیز میزان تقاضا کاهش پیدا کرده است. او همچنین از کاهش نرخ بهره برای کمک به واحدهای تولیدی دفاع کرد و گفت: سیاست‌گذاران ما از کاهش نرخ بهره ابا دارند؛ در حالی که این سیاست به سرازیر شدن سرمایه‌ها به سمت تولید کمک می‌کند. لشگری نیز با بیان اینکه آسیب‌های اقتصادی کرونا در سایر کشورها بیش از ایران بوده است، گفت: ایران دارای نیروی کار متخصص و ارزان است. ما باید از این فرصت بهره برده و کالاهای خود را به بازارهای مصرفی اطراف گسیل دهیم. در این مقطع وزارت امور خارجه نیز باید در دیپلماسی اقتصادی فعال‌تر عمل کند.

صنعت کفش

در رده

چهارمین صنعت

اشتغالزای

کشور قرار دارد،

در این صنعت

۱۲ هزار واحد

صنفی-تولیدی

فعالیت دارند

و صادرات این

صنعت که حدود

۱۰۵ میلیون دلار

برآورد می‌شود،

تا ۵۰۰ میلیون

دلار نیز قابل

افزایش است.

ولی هم اکنون

به خاطر ویروس

کرونا بسیاری

از این واحدهای

تولیدی به دلیل

افت تقاضا

زمین‌گیر شده‌اند

و برای شروع

کار با چک‌های

برگشتی مواجه

هستند. بنابراین

هم تولید و هم

توزیع دچار

اختلال شده

است

بررسی بازار سنگ آهن در دوران اپیدمی کرونا

فروش و رکود خطوط تولید مواجه شده است. انتظار می‌رود، بازار آمریکا و اروپا، امسال شاهد کاهش ۱۰ تا ۱۵ درصدی تقاضای سنگ آهن باشد. شرکت BHP اعلام کرده که به دلیل مشکلات لجستیکی و کاهش تقاضا، انتظار کاهش دو رقیمی در بازار جهانی را دارد. اگرچه نتایج گزارش سه ماهه BHP تا ماه مارس، اعداد مناسبی را نشان داده است، اما شاید شرکت‌های استرالیایی در ماه‌های آینده کاهش جزئی را شاهد باشند. با وجود این بازگشایی بازار چین تسکین‌دهنده خواهد بود. پس از شیوع گسترده ویروس کرونا در این کشور، چین موفق به مهار آن شده است و صنایع مختلف به صورت مرحله‌ای در حال افتتاح هستند. چین حدود ۷۰ درصد از تقاضای

در اوج بحران کرونا، سنگ آهن (۶۲ درصد) تنها به کمترین قیمت سه ماهه کاهش یافت، در حالی که مس و آلومینیوم به کمترین قیمت‌های پنج ساله خود رسیدند. کارشناسان می‌گویند، سنگ آهن در محدوده ۸۰ دلار در هر تن در نوسان بوده و عرضه این کالا از همه‌گیری کرونا، فقط ۸ درصد آسیب دیده است. در مورد دیگر فلزات این رقم ۵ تا ۲۵ درصد متغیر بوده است.

افت تقاضا از سراسر جهان

با توجه به همه‌گیری شیوع کرونا که به قفل کردن و بسته شدن کارخانه‌ها منجر شد، تقاضای سنگ آهن در سراسر جهان کاهش یافته است. بخش خودرو به‌عنوان مصرف‌کننده فولاد با سخت‌ترین سقوط

قیمت سنگ آهن در زمان بحران کرونا با ثبات باقی مانده است؛ موضوعی که شماری از تحلیلگران آن را ناشی از بازگشایی بازار چین می‌دانند. در واقع می‌توان گفت، کمتر بازاری از بحران ویروس کرونا مصون مانده است. هرچند در بازار کالاهای حجیم نیز شاهد افت قیمت‌ها و کاهش تقاضا هستیم، اما قیمت سنگ آهن نسبت به این روند مقاومت داشته و ثابت مانده است. همان‌طور که می‌دانیم، شرکت‌های سنگ آهنی استرالیا مانند BHP در سال گذشته به دلیل اختلال در تامین منابع از برزیل (مشکلات شرکت واله) و توفان‌های حاره‌ای که باعث افزایش قیمت شد، روند مناسبی را پشت سر گذاشتند.

جهانی سنگ‌آهن حمل شده از راه دریا را تشکیل می‌دهد، بنابراین احیای این بخش برای واردات ۱/۱ میلیارد تنی سنگ‌آهن چین حائز اهمیت است. اگرچه خطر عفونت هنوز وجود دارد، ولی چین بنادر خود را باز کرده و واردات این ماده معدنی را با حفظ قیمت بالا آغاز کرده است.

وضعیت تولید

شرکت‌های معدنی در برزیل همچون «واله» در تلاش برای تامین تقاضا هستند و به دلیل مدیریت ضعیف کنترل کرونا، این بیماری به این کشور خسارت وارد کرده است. برآوردها نشان می‌دهد که تولید سنگ‌آهن برزیل در سال ۲۰۱۹ به دلیل بحران شکستن سد باطله شرکت واله ۳۰۰ میلیون تن کاهش یافته است. در نقطه مقابل، عملیات معدنکاری «پیلبارا» در استرالیا هیچ یک از این دردها را احساس نکرده و در حال انجام است. افزایش هزینه سنگ‌آهن ممکن است باعث آسیب جدی به واله برزیل شود، در حالی که شرکت‌های بزرگ استرالیا نیز فروش بیشتری دارند. شرکت BHP برآورد کرده که استفاده از روش کوره قوس الکتریک بعد از افت ۱۲ درصدی، حدود ۵۶ درصد بهبود یافته است. همچنین این شرکت از رشد ۳ درصدی تولید برای ۹ ماه منتهی به پایان ماه مارس خبر داد. به گزارش بلومبرگ، گروه «یوتینتو» که هم‌اکنون تولیدکننده برتر سنگ‌آهن جهان است، میزان صادرات و محموله‌های سه ماه نخست ۲۰۲۰ را بالاتر از مدت مشابه پارسال گزارش کرد. به طور کلی به دلیل تضعیف ارز و افت قیمت نفت، هزینه‌های تولید نیز

کاهش می‌یابد. صادرات کانادا، آفریقای جنوبی و هند که حدود ۱۵۰ میلیون تن سنگ‌آهن یا حدود ۱۰ درصد از عرضه جهانی حمل این کالا از دریا را تشکیل می‌دهد ضربه خورده و ممکن است مانع از عرضه سنگ‌آهن آنها شود. از طرفی تغییرات کاهشی قیمت فولاد به دلیل شیوع ویروس کرونا ممکن است بر قیمت سنگ‌آهن نیز تاثیر بگذارد، اما انتظار می‌رود با تقاضای سنگ‌آهن در بلندمدت، اصلاح تدریجی در قیمت‌گذاری انجام شود. هنوز مشخص نیست روند مناسب تولید استرالیایی‌ها در این کالا چقدر ادامه خواهد داشت. تولیدکنندگان دیگر ممکن است تولید را دوباره آغاز و به عرضه اضافه کنند. شاید هم چین موج دیگری از ویروس را ببیند، دچار عقبگرد شود و سال غیرمنتظره دیگری برای سنگ‌آهن استرالیا رقم بخورد.

واردات بزرگ‌ترین خریدار سنگ‌آهن

براساس داده‌های رسمی گمرک چین، واردات سنگ‌آهن این کشور در ماه مارس ۸۵ میلیون و ۹۱۰ هزار تن بود. این رقم در مقایسه با ۸۶/۴۲ میلیون تن مدت مشابه سال گذشته ۰/۶ درصد کاهش داشته است. میزان واردات در دو ماه نخست امسال (ژانویه و فوریه ۲۰۲۰) ۱۷۶/۸ میلیون تن برآورد شد. با این حال، بزرگ‌ترین تولیدکننده فولاد جهان در سه ماه نخست امسال، ۲۶۲/۷ میلیون تن سنگ‌آهن وارد کرد که براساس داده‌های رسمی گمرک با رشد ۱/۳ درصدی نسبت به مدت مشابه پارسال مواجه شد. همچنین افت قیمت قراضه فولاد سبب شد، تقاضا برای قراضه در مقایسه با سنگ‌آهن بیشتر شود. قیمت قراضه فولاد حدود

۱۵ درصد پایین‌تر از قیمت‌های پارسال است، زیرا شرکت‌های فرآوری و پردازش قراضه، قیمت‌های خود را برای حفظ نقدینگی پس از شیوع ویروس کرونا کاهش داده‌اند. «ژو گوکیو» تحلیلگر شرکت «جینروی فیوچرز» بر این باور است که تقاضای سنگ‌آهن در درازمدت انعطاف لازم را خواهد داشت. وی با بیان اینکه ارزان‌فروشی قراضه فقط در کوتاه‌مدت اتفاق می‌افتد، افزود: تقاضای سنگ‌آهن متکی بر نرخ بهره‌برداری از کوره‌های ذوب است که هم‌اکنون در حال افزایش هستند. نرخ استفاده از ظرفیت در ۲۴۷ کارخانه ردیابی شده توسط Mysteel برای چهارمین هفته پیاپی تا ۱۰ آوریل به ۷۸/۸۱ درصد افزایش یافت. وی پس از انتشار این اطلاعات گفت: از سرگیری بخش‌های پایین‌دستی، تقاضای سنگ‌آهن را بیشتر خواهد کرد. داده‌های ردیابی شده از سوی شرکت Refinitiv در مورد محموله‌های سنگ‌آهن حمل شده از کشتی به چین نشان می‌دهد واردات دریایی این کشور در ماه مارس به ۷۵/۹ میلیون تن افزایش یافته، در حالی که این رقم در ماه آوریل ۷۱/۴ میلیون تن بوده است. همچنین داده‌های رسمی گمرک نشان می‌دهد چین در ماه مارس ۴۸/۶ میلیون تن محصولات فولادی صادر کرده که نسبت به مدت مشابه پارسال ۲/۴ درصد افزایش یافته است. به طور کلی چین در سه ماه نخست سال، ۱۴/۳ میلیون تن محصولات فولادی صادر کرده است که نسبت به مدت مشابه پارسال ۱۶ درصد کاهش داشته و این کاهش به دلیل تاثیر گسترش ویروس کووید-۱۹ بر تقاضای جهانی بوده است.

شرکت‌های

معدنی در برزیل

همچون «واله»

در تلاش برای

تامین تقاضا

هستند و به دلیل

مدیریت ضعیف

کنترل کرونا، این

بیماری به این

کشور خسارت

وارد کرده است.

برآوردها نشان

می‌دهد که تولید

سنگ‌آهن برزیل

در سال ۲۰۱۹

به دلیل بحران

شکستن سد

باطله شرکت

واله ۳۰۰ میلیون

تن کاهش

یافته است

محمد رضا بهرامن

مدیرعامل شرکت صبا بهپر ایرانیان

ریسک‌های بنگاهداری در ایران

مواجه شدن با عدم کارآیی کارگران، بتوانند آنها را از کار برکنار کنند. برقراری کامل امنیت اقتصادی و قضایی در کشور و مبارزه جدی با فساد اداری و مالی از دیگر گلوگاه‌هایی است که باید برای سامان بخشیدن به آن ممارست صورت بگیرد. همچنین اجرای سیاست‌های آزادسازی و خصوصی‌سازی به صورت برنامه‌ریزی شده، کاملاً تدریجی و با حضور سرمایه‌گذاران خارجی از دیگر گام‌هایی است که باید برداشته شود. به این معنا که سرمایه‌گذاران خارجی هم در برنامه‌های خصوصی‌سازی سهیم باشند، اما اعمال سیاست‌های شفاف اقتصادی، اصلاح ساختار اقتصاد و تعهد به اقتصاد بازار از دیگر مواردی است که می‌تواند دست‌اندازهای شرکت‌داری در ایران را از میان بردارد.

از سوی دیگر ایجاد سیاست‌های هماهنگ پولی و مالی، کنترل کسری بودجه و تورم و استقرار یک رژیم باثبات ارزی به‌عنوان شاخص‌های سلامت اقتصاد کشور برای بهبود محیط کسب‌وکار و رفع چالش‌ها نیاز است. ایجاد زیرساخت‌های فیزیکی مناسب نظیر سیستم ارتباطی، راه، بندر و فرودگاه به خصوص در مناطق آزاد را هم به این لیست اضافه کنید. همه و همه از چالش‌هایی هستند که در صورت رفع آنها، مدیریت بنگاه‌ها در کشور مطلوب می‌شود.

همچنین قوانین اصولی از قانون اساسی (اصل ۱۳۹، ۸۱، ۷۷، ۴۶) و ساختار حقوقی ناهنجار قوانین سرمایه‌گذاری خارجی، توسعه اقتصادی کشور را در چنبره خود محبوس کرده است. حال با ارائه تصویری از چالش‌هایی که در طول سال‌های گذشته در بخش شرکت‌داری تجربه کرده‌ام به چند پیشنهاد برای تسهیل فضای کسب‌وکار در ایران اکتفا می‌کنم.

برقراری روابط دیپلماتیک قوی در عرصه جهانی، عضویت در مجامع بین‌المللی، انعقاد پیمان‌های چندجانبه سرمایه‌گذاری و پرهیز از تنش در مناسبات بین‌المللی به منظور جلب اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی، مهم‌ترین اقداماتی است که سیاست‌گذاران باید در دستور کار قرار دهند. از سوی دیگر مشخص شدن جایگاه مالکیت خصوصی و محترم شمردن آن نیز امری است که در طول سال‌های گذشته مغفول مانده و باید به آن توجه ویژه‌ای داشت. برقراری وضعیت مناسبی که در آن شرکت‌های داخلی بتوانند به صورت مستقیم وارد مذاکره با سرمایه‌گذاران خارجی شوند یکی دیگر از الزاماتی است که برای بهبود محیط کسب‌وکار و توسعه شرکت‌ها نیاز است. همچنین اصلاح قانون کار به گونه‌ای که آزادی عمل بیشتری به کارفرما داده شود به مدیران بنگاه‌ها کمک فراوانی خواهد کرد تا در صورت

همه دوست دارند کسب‌وکاری پرسود و بادوام داشته باشند، اما تمام شرکت‌ها در طول فعالیت‌شان، فراز و فرودهای بسیاری را تجربه کرده‌اند و کسب‌وکارشان با خطر شکست مواجه شده است.

در این میان رقبا همیشه یکی از مهم‌ترین چالش‌های اصلی در هر کسب‌وکاری بوده‌اند. امروزه با پیشرفت تکنولوژی به دانش جدیدی برای توسعه و رشد کسب‌وکارها نیاز داریم. چالش‌های شرکت‌داری در اصل همان موانع جذب سرمایه‌گذاری در ایران به شمار می‌روند. این موانع شامل موانع اقتصادی، موانع حقوقی و موانع سیاسی هستند. در طول عمر یک شرکت و بنگاه اقتصادی ممکن است بارها و بارها برای مدیران مجموعه این نوع دست‌اندازها چالش‌برانگیز شود و مسیر رشد بنگاه را مسدود کند. موانع اقتصادی که طی سال‌های گذشته به‌عنوان یک فعال اقتصادی با آن روبه‌رو بوده‌ام شامل «مالیات مضاعف»، «تغییرات زود هنگام مقررات ارزی، پولی و گمرکی»، «موانع نظام بانکی»، «موانع اطلاع‌رسانی»، «مساله تقاضا»، «عدم امکان تبدیل مستقیم درآمد ناشی از تورم» بوده است، اما در این بین موانع حقوقی هم در بسیاری از مواقع سد راه بوده‌اند. از موانع حقوقی می‌توان به «قوانین گمرکی، مالیاتی تجاری» و «قوانین دست‌وپاگیر» اشاره کرد.

حمیدرضا عظیمیان

مدیر عامل فولاد مبارکه

تداوم تأمین نیاز ۳ هزار واحد تولیدی

API را که یکی از نیازهای اساسی وزارت نفت است در ماشین ریخته‌گری شماره ۵ خود تولید کند و گام مهمی در بی‌نیازی از واردات این محصول بردارد. فولاد مبارکه همراه با شرکت‌های گروه خود غیر از مرکز ایران از جنوبی‌ترین نقطه کشور یعنی فولاد هرمزگان در بندر عباس گرفته تا فولاد سنگان در شمال شرقی کشور، علاوه بر توسعه تولید و درآمدزایی در نقاط مختلف، کمک شایان توجهی به اشتغال‌زایی و توسعه رفاه اجتماعی در سایر استان‌ها کرده است.

نقش و جایگاه فولاد مبارکه

یکی از اساسی‌ترین چالش‌های چشم‌انداز اقتصاد ایران، پدیده جهانی شدن است که برخورداری از صنعت رقابت‌پذیر را برای اقتصاد اجتناب‌ناپذیر می‌سازد. یکی از اقدامات اساسی و مهم کشور در دستیابی به اهداف ترسیم‌شده، بهبود فضای کسب‌وکار و رقابتی نمودن آن در کشور است. فضای کسب‌وکار از جمله شاخص‌های تعیین‌کننده وضعیت اقتصادی هر کشور است که با استناد به آن می‌توان به بررسی و تجزیه و تحلیل شرایط اقتصادی هر کشور پرداخت. به همین دلیل صنعت فولاد به‌عنوان یکی از صنایع مهم و استراتژیک و قابل رقابت، می‌تواند با افزایش قابلیت‌ها و توانمندی‌های خود سهم قابل توجهی در بهبود فضای کسب‌وکار کشور ایفا کند.

فولاد مبارکه به وسعت تمامی ایران

فولاد مبارکه همراه با شرکت‌های گروه خود، غیر از مرکز ایران، از جنوبی‌ترین نقطه کشور یعنی فولاد هرمزگان در بندرعباس تا فولاد سنگان در شمال شرقی کشور را پوشش داده و علاوه بر توسعه تولید و درآمدزایی در نقاط مختلف، کمک شایان توجهی به اشتغال‌زایی و توسعه رفاه اجتماعی در سایر استان‌ها کرده است.

تولید اقلام استراتژیک مصرفی صنعت فولاد از جمله الکتروود گرافیتی و سرمایه‌گذاری در طرح‌های معدنی را در دستور کار خود قرار داده است. البته مانند سایر شرکت‌های بزرگ تولیدی و فعال در صنعت کشور، با چالش‌ها و مشکلاتی در حوزه تأمین مواد اولیه (از قبیل سنگ آهن، کنسانتره و گندله)، محدودیت زیرساخت‌های حمل‌ونقل، تولید و توزیع حامل‌های انرژی، نرخ تأمین مالی بالا و تحریم‌های خارجی مواجه است و سعی کرده با بهره‌گیری از قابلیت‌ها و توانمندی‌های خود (از قبیل وجود سرمایه انسانی باتجربه، سیستم‌های تولیدی و پشتیبانی کار، افزایش جابجایی و بهره‌وری فرایندهای تولیدی و...) تا حدود قابل توجهی بر مشکلات یادشده فائق آید. فولاد مبارکه با استفاده از تجارب ارزنده خود در طول مسیر تعالی، مرزهای تولید را پشت سر گذاشته و علاوه بر آن برای ارتقای جایگاه رقابتی خود و به تبع آن صنعت فولاد کشور گام‌های بلندی در حوزه بومی‌سازی، ارتقای سطح تکنولوژی و کسب و انتقال دانش فنی صنعت فولاد برداشته و امید است در آینده بتواند فراتر از تولیدکننده فولاد به شرکت دارای تکنولوژی ساخت کارخانه‌های فولادسازی تبدیل شود.

مهم‌ترین دستاورد های اخیر

فولاد مبارکه در حوزه تولید

شعار سال ۹۹ با عنوان جهش تولید در سایه رشد صنایع مادر محقق می‌شود که در این میان فولاد مبارکه به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین شرکت‌های تولیدی کشور و تأمین‌کننده نیاز بیش از ۳ هزار واحد تولیدی می‌تواند نقش بسزایی در تحقق این شعار ایفا کند. یکی دیگر از گام‌های اساسی فولاد مبارکه حرکت به سوی تولید محصولات ویژه خصوصاً تولید ورق‌های مورد استفاده در ساخت لوله انتقال گاز ترش است که با دستیابی به این تکنولوژی توانست در سال ۹۸ نخستین اسلب‌های

شرکت فولاد مبارکه به‌عنوان بزرگ‌ترین شرکت فولادی کشور با حدود سه دهه تجربه در تولید انواع محصولات تخت فولادی، نقش محوری در توسعه صنعتی، اقتصادی و اجتماعی کشور بر عهده داشته است. این شرکت در سال ۹۸ با تولید ۷/۵ میلیون تن انواع محصولات فولادی عملکرد قابل توجهی داشته و در همین سال از رشدی بالغ بر ۱۲/۵ درصد نسبت به برنامه و ۶۷ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل برخوردار شد. یکی از اساسی‌ترین چالش‌های چشم‌انداز اقتصاد ایران، پدیده جهانی شدن است که در راستای آن برخورداری از صنعت رقابت‌پذیر برای اقتصاد اجتناب‌ناپذیر است. به نظر می‌رسد از اقدامات اساسی و مهم کشور در دستیابی به اهداف ترسیم شده، بهبود فضای کسب و کار و رقابتی کردن آن در کشور است. فضای کسب و کار از جمله شاخص‌های تعیین‌کننده وضعیت اقتصادی هر کشور است که با استناد به آن می‌توان به بررسی و تجزیه و تحلیل شرایط اقتصادی هر کشور پرداخت. به همین دلیل صنعت فولاد به‌عنوان یکی از صنایع مهم، استراتژیک و قابل رقابت، می‌تواند با افزایش قابلیت‌ها و توانمندی‌های خود در این راستا سهم قابل توجهی در بهبود فضای کسب و کار کشور ایفا کند.

رشد و تعالی آینده صنعت فولاد

به‌طور کلی آینده صنعت فولاد کشور به عواملی از قبیل تغییرات تکنولوژیک در صنایع پایین‌دست (از قبیل صنایع خودروسازی)، تکنولوژی دیجیتال و انقلاب صنعتی چهارم، سرنانه مصرف فولاد، بودجه عمرانی کشور، نحوه مصرف انرژی و آب وابسته خواهد بود. همچنین با توجه به عوامل مذکور و به‌کارگیری مفاهیم برنامه‌ریزی استراتژیک، این شرکت اقداماتی از قبیل احداث و توسعه خطوط تولیدی (پروژه نورد گرم ۲)، سرمایه‌گذاری در

دکتر سعده محمدی مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس ایران خبر داد:

آغاز بهره‌برداری از طرح‌های «جهش تولید» در صنعت مس

رشد ۱۰ درصدی فروش شرکت مس نسبت به مدت مشابه سال قبل

آغاز بهره‌برداری از طرح‌های «جهش تولید» در صنعت مس

بر اساس این گزارش با دستور دکتر حسن روحانی رئیس‌جمهور و با حضور دکتر رضا رحمانی وزیر صنعت، معدن و تجارت و دکتر خداداد غریب‌پور رئیس هیأت‌عامل ایمیدرو در مجتمع مس شهر بابک؛ طرح توسعه ذوب مس خاتون‌آباد که منجر به افزایش ۵۰ درصدی تولید مس آندی و کارخانه اسیدسولفوریک خاتون‌آباد با ظرفیت تولید ۶۰۰ هزار تن اسیدسولفوریک در سال افتتاح رسمی شد. مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس ایران با بیان اینکه علاوه بر این دو طرح کارخانه اکسیژن و انبار کنسانتره نیز افتتاح شد، اظهارداشت: ارزش سرمایه‌گذاری این ۴ طرح جمعاً ۲۵۲ میلیون یورو به علاوه ۲۲۱ میلیارد تومان است و منجر به اشتغالزایی برای ۲۴۸ نفر خواهد شد. مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس ایران با بیان اینکه طرح توسعه ذوب مس خاتون‌آباد شامل دو طرح

رشد بیش از ۱۲ درصدی تولید کاتد در سال «جهش تولید»

وی همچنین از ثبت رکورد تولید کاتد در اردیبهشت‌ماه امسال به میزان ۹ هزار و ۳۱۶ تن در پالایشگاه خاتون‌آباد مجتمع مس شهر بابک خبر داد. دکتر سعده محمدی با اشاره به ثبت افزایش تولید ۱۴ درصدی آند در فروردین ماه امسال گفت: به لطف الهی و همت کارکنان مجتمع مس شهر بابک؛ امور پالایشگاه خاتون‌آباد در راستای تحقق منویات مقام‌معلم‌رهبری و در سال «جهش تولید» موفق به ثبت رکورد تازه‌ای در تولید کاتد شدند. وی افزود: در همین راستا پالایشگاه خاتون‌آباد در اردیبهشت‌ماه موفق به تولید ۹ هزار و ۳۱۶ تن کاتد شد که این میزان نسبت به برنامه تولید ۱۲،۴ درصد و نسبت به رکورد قبلی ۲،۵ درصد افزایش داشته است. دکتر سعده محمدی تأکید کرد: این رکورد در حالی ثبت شده که از نظر کیفی نیز بیش از ۹۴ درصد کاتد تولیدی اردیبهشت‌ماه با برچسب سبز و کیفیت صادراتی تولید شده است.

مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس ایران از ثبت فروش چشمگیر ۳۴ هزار و ۱۱۰ تنی کاتد در اردیبهشت‌ماه سالجاری و رشد ارزش ۱۰ درصدی فروش شرکت مس نسبت به مدت مشابه سال قبل خبر داد.

دکتر اردشیر سعده محمدی با اشاره به فروش ۲ هزار و ۷۷۵ میلیارد تومانی فملی در اردیبهشت‌ماه افزود: شرکت ملی مس طی دو ماهه نخست امسال در مجموع موفق به فروش ۳ هزار و ۴۳۳ میلیارد تومان شد که نسبت به مدت مشابه سال قبل حدود ۳۱۲ میلیارد تومان بیشتر فروش داشته است.

مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس با بیان اینکه با این میزان فروش؛ فروش فملی طی دو ماهه نخست ۹۹ نسبت به مدت مشابه سال قبل رشد ۱۰ درصدی داشته است، اضافه کرد: رشد در فروش شرکت در حالی به دست آمده که قیمت جهانی مس طی دو ماهه سالجاری نسبت به دو ماهه سال گذشته به میزان ۱۲۷۳ دلار پایین‌تر است.

پروژه احداث انبار کنسانتره مس به ظرفیت ۶۰ هزار تن در سال و کارخانه تولید اکسیژن به ظرفیت ۴۴۰ تن در روز است، اظهارداشت: طرح توسعه ذوب مس خاتون با هدف افزایش ۵۰ درصدی تولید مس آندی از ۸۰ هزار تن به ۱۲۰ هزار تن در سال تعریف و طراحی شد و با اتکاء به توان داخلی تنها ظرف مدت ۵ ماه به بهره‌برداری رسید که یک رکورد زمانی در راهاندازی این کارخانه محسوب می‌شود. وی با اشاره به سرمایه‌گذاری ۱۱۸ میلیون یورویی و ۱۱۱ میلیارد تومانی طرح توسعه ذوب خاتون آباد و اشتغالزایی ۱۲۰ نفری این طرح گفت: برای دو پروژه احداث انبار کنسانتره مس و کارخانه تولید اکسیژن نیز جمعا ۳۴ میلیون یورو و ۳۵ میلیارد تومان سرمایه‌گذاری صورت گرفته است و منجر به اشتغالزایی برای ۶۳ نفر خواهد شد.

دکتر سعدمحمدی با اشاره به اینکه با بهره‌برداری از انبار کنسانتره مس از اتلاف فیزیکی ماده ارزشمند کنسانتره مس جلوگیری می‌شود، بیان کرد: پروژه احداث کارخانه تولید اسیدسولفوریک خاتون آباد که یکی از مهمترین طرح‌های محیط زیستی صنعت مس است و با هدف تولید ۶۰۰ هزار تن اسیدسولفوریک در سال طراحی شده است نیز با دستور رئیس‌جمهور به بهره‌برداری رسید. وی افزود: این طرح با سرمایه‌گذاری ۱۰۰ میلیون یورو و ۷۵ میلیارد تومان و با ظرفیت اشتغال برای ۶۵ نفر به بهره‌برداری رسیده است.

وی با اشاره به اینکه سال گذشته با هدف افزایش ظرفیت تولید اقدامات و سرمایه‌گذاری‌های خوبی در زمینه تعریف طرح‌های توسعه‌های جدید و همچنین نوسازی سیستم تولید انجام دادیم، اظهارداشت: قطعا در سالجاری با همت تمام پرسنل سختکوش صنعت مس شاهد «جهش تولید» در شرکت مس خواهیم بود و همانطور که سال گذشته موفق به خلق رکوردهای خوب در حوزه تولید و فروش شدیم؛ امسال نیز رکوردهای ماندگار و بی‌سابقه‌ای در همه حوزه‌ها خلق خواهیم کرد.

«جهش تولید» در گرو شتاب بخشیدن به طرح‌های توسعه است

دکتر سعدمحمدی همچنین در دیدار با معاونان و مجریان طرح‌های توسعه شرکت ملی مس

گفت: آینده اقتصادی هر شرکتی به توسعه‌هایش گره خورده است و این حوزه با توجه به اینکه زمینه‌ساز جهش تولید است؛ تحت هیچ شرایطی نباید متوقف شود.

مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس با اشاره به ذخایر خوب معدنی مس کشور که فرصت‌های خوبی برای توسعه صنعت مس ایران مهیا کرده است، گفت: برای «جهش تولید» نیازمند بازنگری در سطح پیمانکاران و شناسایی پیمانکاران توانمند و استفاده بیشتر از ظرفیت‌های بخش خصوصی هستیم تا ارزش حضور شرکت ملی صنایع مس در بخش خصوصی بیشتر شود.

دکتر سعدمحمدی با بیان اینکه با این کار هم فضای رقابت و هم بهره‌وری و سرعت در انجام امور بیشتر خواهد شد، اظهارداشت: صنعت مس ایران از ظرفیت‌های فراوانی برای ایجاد اشتغال و افزایش تولید و در اختیار گرفتن سهم بیشتری از اقتصاد کشور برخوردار است که لازمه این کار انجام طرح‌های توسعه و تعریف طرح‌های توسعه جدید بر پایه مطالعات اقتصادی است. مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس ایران با اشاره به اینکه در بسیاری از صنایع معدنی بحث صنایع جایگزین مطرح شده است، گفت: صنعت جایگزین زنگ خطری برای بسیاری از صنایع معدنی است تا از منابع موجود بهترین استفاده را کنند و طرح‌های توسعه خود را گسترش دهند تا بیشترین سودآوری را برای کشور داشته باشند.

عضویت دائم شرکت مس در بخش ایمنی معادن انجمن بین‌المللی تأمین اجتماعی

دکتر سعدمحمدی همچنین گفت: با پیگیری‌ها و تلاش زیاد شرکت ملی صنایع مس ایران به عنوان اولین شرکت ایرانی؛ به عضویت دائم بخش ایمنی معادن (ISSA Mining) انجمن بین‌المللی تأمین اجتماعی پذیرفته شد. وی با تأکید بر اینکه تمام برنامه‌ریزی‌ها در صنعت مس از سال گذشته بر مبنای ارتقاء سطح ایمنی در کار صورت گرفته است، اظهارداشت: بر این باوریم که هرگونه حرکت در مسیر «جهش تولید» باید بر مبنای افزایش سطح ایمنی در کار و حفظ سلامت سرمایه انسانی شرکت صورت گیرد. وی با تأکید بر اینکه صنعت مس ایران در بین صنایع معدنی ایران جزو یکی از بهترین صنایع در حوزه ایمنی است

و طی سال‌های اخیر میزان حوادث ناشی از کار به شدت در این صنعت بزرگ و مادر کشور کاهش پیدا کرده است، افزود: با هدف ارتقاء سطح ایمنی دو رخداد مهم در سال گذشته در این حوزه صورت گرفت. نخست برگزاری همایش ایمنی معادن و دوم برگزاری استارت‌آپ و یکند ایمنی بود.

دکتر سعدمحمدی با اشاره به برگزاری همایش ایمنی در مجتمع مس سرچشمه گفت: در این همایش دو روزه مقالاتی در زمینه ایمنی معادن و صنایع معدنی ارائه و همچنین کارگاه‌هایی در زمینه رعایت موارد ایمنی در معادن برگزار شد. علاوه بر این در حاشیه این همایش و بر پایه مذاکرات انجام شده با هلموت هینز (Helmut Ehnes) دبیرکل اتحادیه بین‌المللی تأمین اجتماعی (ISSA) شرکت ملی صنایع مس ایران به عضویت افتخاری اتحادیه بین‌المللی تأمین اجتماعی در بخش ایمنی معادن درآمد. وی با تأکید بر اینکه این عضویت باعث افزایش سطح ایمنی و بهره‌وری در صنعت مس و نزدیک شدن بیشتر حوزه ایمنی شرکت مس به استانداردهای بین‌المللی خواهد شد، اظهارداشت: با پیگیری‌ها و تلاش زیاد شرکت ملی صنایع مس ایران به عنوان اولین شرکت ایرانی به عضویت دائم بخش ایمنی معادن (ISSA Mining)؛ انجمن بین‌المللی تأمین اجتماعی پذیرفته شد تا با حضور مؤثرتر و پرنفوذتر در این اتحادیه اقدامات جدی‌تر و آینده‌نگرانه‌تری در حوزه ایمنی انجام دهد.

دکتر سعدمحمدی به برگزاری استارت‌آپ و یکند ایمنی به عنوان دومین رخداد مهم در حوزه ایمنی اشاره و بیان کرد: علاوه بر این سال گذشته اولین استارت‌آپ و یکند ایمنی با محوریت تکنولوژی‌های هوشمند در مجتمع مس سرچشمه اجرا شد تا بهترین ایده‌ها و طرح‌ها در حوزه پیشگیری از حوادث و ارتقاء سطح ایمنی معادن شناسایی و جذب شوند. وی با اشاره به انتخاب ۱۰ ایده برتر در جریان این استارت‌آپ و یکند برای پیاده‌سازی در شرکت ملی صنایع مس گفت: شرکت مس به طور قطع از تمامی ایده‌ها و خلاقیت‌های جدید در حوزه افزایش سطح ایمنی و شناسایی نقاط احتمال بروز حوادث استقبال می‌کند و از این ایده‌های جدید حمایت خواهد کرد.

پالایشگاه

خاتون آباد در

اردیبهشت‌ماه

موفق به تولید

۹ هزار و ۳۱۶

تن کاند شد که

این میزان نسبت

به برنامه تولید

۱۲،۴ درصد و

نسبت به رکورد

قبلی ۲،۵ درصد

افزایش داشته

است. دکتر

سعدمحمدی

تاکید کرد: این

رکورد در حالی

ثبت شده که

از نظر کیفی

نیز بیش از

۹۴ درصد

کاند تولیدی

اردیبهشت‌ماه با

برچسب سبز و

کیفیت صادراتی

تولید شده است

ایرج ترابی

مدیر روابط عمومی فولاد مبارکه

لزوم توجه به فناوری‌های نوین ارتباطی برای پویایی سازمانی

به‌عنوان دستیار در روابط عمومی‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرند و هر روز به تنوع و شمار آنها افزوده می‌شود.

جمع‌آوری اطلاعات به‌صورت هوشمند و با استفاده از هوش مصنوعی نه تنها در میزان وقت صرفه‌جویی کرده، بلکه باعث کاهش هزینه‌های مربوطه به دلیل استفاده به‌صرفه‌تر از نیروی انسانی شده است. از طرفی دقت هوش مصنوعی به دلیل دخیل نبودن عناصری مانند خستگی، کم‌بودن انگیزه، شرایط نامساعد روحی، اختلافات درون سازمانی و... بهره‌وری را بالا برده است. اما نکته‌ای که تنها در استفاده از این تکنولوژی باید مورد توجه قرار گیرد آن است که نیاز است تا این تکنولوژی و فرآوردی‌های آن در کنار نیروی انسانی و همراه با عواطف و احساس و درک انسان به کار رود. گرچه با تعریف الگوریتم‌ها و کد نویسی‌ها می‌توان به تجزیه اطلاعات و تحلیل آن توسط هوش مصنوعی نزدیک شد و قدم‌های بسیار موثری نیز در دنیا در این حوزه برداشته شده است، اما کماکان نمی‌توان از نقش کاربر انسانی برای تحلیل دقیق‌تر و صحیح‌تر اطلاعات چشم‌پوشی کرد. شهود و عواطف و درک انسان مساله‌ای است که هنوز تکنولوژی به آن نتوانسته وارد شود. در حال حاضر بهترین راه برای روابط عمومی‌ها ترکیب هوش مصنوعی و نیروی انسانی است. عدم توجه و استفاده از این فناوری‌های ارتباطی و بسنده کردن به الگوهای قدیمی منجر به مرگ یک سازمان و رکود در آن می‌شود. در عصری که اطلاعات در حال انفجار است و حجم اطلاعات به نحو بی‌سابقه‌ای رشد داشته دیگر نمی‌توان بدون فناوری‌های وابسته به هوش مصنوعی مانند «تحلیل بیگ دیتا» از تغییرات و افکار عمومی مطلع بود و با آن تعامل داشت.

قدیمی و استفاده صرف از رسانه‌های اصلی و کلاسیک به سمت رسانه‌های جدید و اجتماعی حرکت کند. تکنولوژی امروز باعث شده الگوهای خطی و یک‌طرفه به الگوهای تعاملی تبدیل شود. برقراری ارتباط و انتقال اطلاعات به سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان سازمان و همچنین سرعت، شفافیت و جهت‌دهی صحیح اطلاع‌رسانی از مدیریت سازمان به مخاطبان وظیفه اصلی روابط عمومی را تشکیل می‌دهد. انجام این مأموریت نیازمند دانستن شیوه‌ها و روش‌های تازه و کاربرد تجهیزات ارتباطی نوین است. روش‌های قدیمی دستیابی و نگهداری اطلاعات و پردازش و انتقال آن در عصر کنونی که عصر انقلاب اطلاعات و ارتباطات است، روابط عمومی را با سکون مواجه خواهد کرد. امروز از عصری که با یک رپرتاژ در یک نشریه پر مخاطب می‌شد پیام خود را به مخاطب برسانیم مدت‌هاست فاصله گرفته‌ایم.

پیشرفت‌های ارتباطی باعث شده افکار عمومی امروز توسعه پیدا کند و تفسیر قدیمی که روابط عمومی را تنها در دایره تعامل با رسانه‌ها محدود نگه می‌داشت بی‌اعتبار شود. دنیای جدید ارتباطات، ما را ملزم به ایجاد و حفظ تعاملات گسترده نه تنها با رسانه‌های گروهی که با گروه‌ها و اشخاص مرجع اجتماعی می‌کند و این دنیای جدیدی است که در پیش روی ما است.

در میان تغییرات گسترده‌ای که در حوزه ارتباطات و روابط عمومی روی داده است یکی از مهم‌ترین و راهبردی‌ترین آنها «هوش مصنوعی» و تاثیر آن روی فناوری‌های حوزه روابط عمومی بوده است. تاثیر این تکنولوژی امروز در حوزه‌های مختلفی مانند آنالیز و ارتباط و شبکه‌های اجتماعی و داده‌کاوی مشخص است. پیشرفت این حوزه به قدری بوده است که امروز «بات‌ها» یا «روبات‌ها»

از زمان ورود روابط عمومی به ادبیات بوروکراسی و اداری ایران تا به امروز این حوزه همواره تعریف و کارکردی سهول و ممتنع داشته است. سهل از این جهت که دیدگاه عموم مردم نسبت به آن سطحی و بدون شناخت کافی و دقیق علمی بوده است و کارکرد آن برای انجام فعالیت‌های اجرایی ساده‌ای چون چاپ و پاسخگویی‌های رایج تصور شده است. ممتنع اما برای صاحبان فن و اندیشه که می‌دانند از همان روزهای اولیه شکل‌گیری این واژه و متداول شدن آن تا به امروز، روابط عمومی همواره یک حوزه پیچیده و تاثیرگذار بوده است که کارکرد آن برای سازمان‌ها و ارگان‌ها حیاتی‌تر از آن چیزی است که در ذهن عموم وجود دارد.

بر اساس مجموع تعاریف ذکر شده از روابط عمومی، می‌توان کارکردهای زیادی را برای این حوزه نام برد. روابط عمومی روحیه پرسشگری را بسط می‌دهد، قدرت اقناع دارد، هدایت و نفوذ در افکار عمومی را برنامه‌ریزی می‌کند، تنظیم‌کننده روابط درون و بیرون از سازمان است، روی بهبود سرمایه اجتماعی سازمان موثر است و می‌تواند مشارکت در فعالیت‌ها را افزایش دهد، اینها گوشه‌های از ویژگی‌ها و کارکردهای روابط عمومی بر اساس تعاریف کلاسیک از آن است. کارکردهایی که به مرور شکل گرفته است و امروز و با رشد فناوری ارتباطات و اطلاعات بسیار بیشتر هم شده است.

پیشرفت تکنولوژی به خصوص در حوزه ارتباطات و حرکت به سمت دیجیتال و آنلاین شدن دنیای جدیدی را به روابط عمومی باز کرده است، دنیایی که حداقل در ایران، در ابتدای راه آن هستیم و مسیرهای بسیاری را هنوز در آن طی نکرده‌ایم. وجود تکنولوژی‌های نوین، روابط عمومی را ملزم می‌کند که با فاصله گرفتن از الگوهای سنتی و

دکتر محسن محمدی

معاون توسعه و برنامه‌ریزی شرکت گل‌گهر

قیمت‌گذاری در زنجیره فولاد مانعی برای جهش تولید

حاشیه سود در هر بخش زنجیره، انگیزه برای ایجاد آن محصول میانی افزایش می‌یابد. مکان‌یابی‌های غلط، کندی روند ایجاد واحد تولیدی یا افزایش سرمایه‌گذاری بنا به شرایط اقتصادی کشور، منجر به غیرموجه شدن برخی سرمایه‌گذاری‌ها در زنجیره میانی فولاد شده است. به‌عنوان مثال زمانی کمبود آهن اسفنجی موجب افزایش تقاضا و افزایش انگیزه برای ایجاد واحد تولیدی آهن اسفنجی شده است، ولی مکان‌یابی غلط، کندی ایجاد کارخانه، افزایش نرخ ارز و... موجب شد، زمان راه‌اندازی تولید آهن اسفنجی، دقیقاً در زمان کاهش تقاضا یا کاهش قیمت قرار بگیرد. بهترین و منطقی‌ترین سیستم قیمت‌گذاری، سیستم عرضه و تقاضاست. روش‌های دستوری یا کنترلی قیمت‌گذاری، معمولاً برای برخی ایجاد رانت یا حمایت‌های غیرعادلانه می‌کند. در قیمت‌گذاری بر اساس عرضه و تقاضا، آنکه قابلیت رقابت‌پذیری بالاتری دارد، در عرصه می‌ماند، یعنی هر شرکتی که بهره‌ورتر و هر که در شرایط مکانی بهتر و نزدیک‌تر به منابع، انرژی و هزینه کمتر باشد؛ قاعدتاً این روش، بسیاری از تولیدکنندگان که چنین مزایایی را ندارند، با مخاطره روبه‌رو خواهد ساخت، تولید را به تولید بر اساس مزیت نسبی منطقه‌ای منطبق خواهد کرد، ولی عوارض اجتماعی زیادی نیز دارد. روش فعلی قیمت‌گذاری نیز تامین کنسانتره و همچنین انگیزه را برای ایجاد واحدهای کنسانتره در آینده با مخاطره روبه‌رو خواهد ساخت. گرچه برخی از تولیدکنندگان انتهایی زنجیره، با درآمدهای حاصل از رانت قیمت‌گذاری، موفق به تملک برخی از معادن و ایجاد حاشیه‌ای امن شده‌اند، ولی آنها که دیرتر به این فرآیند اضافه شده یا از این روش بازمانده‌اند قطعاً با مشکلات زیادی روبه‌رو خواهند شد. از نگاه نگارنده بهترین روش برای قیمت‌گذاری، ایجاد مدلی منعطف برای محاسبه حدود قیمت بر اساس نرخ تبدیل، میزان سرمایه‌گذاری، قیمت حمل‌تأخر خریدار، بر اساس مدل‌های علمی تحقیق در عملیات در زمان معامله و در انتها توافق بین خریدار و فروشنده است.

مانند بهره‌مالکانه، وضع عوارض صادراتی، بعضاً حمایت از بخشی خاص از زنجیره، عمیق‌تر شدن استخراج از معادن اصلی و افزایش هزینه‌های استخراج، ناتوانی در خرید حمل‌کننده‌های معدنی، توقف یا کاهش صادرات و در نتیجه ناتوانی تولیدکننده سنگ و کنسانتره در تامین ارز و در نتیجه عدم تامین تجهیزات استخراج و فرآوری و... به مرور، با کاهش منافع و حتی ضرردهی معدنکاران، موجب ایجاد چالش بین معدنکاران و فولادسازان شد. لازم به ذکر است بررسی نسبت قیمت کنسانتره به شمش در بازارهای جهانی تا ۳۰ درصد را نیز در مواقعی نشان داده است.

زنجیره فولاد، از استخراج از معدن آغاز و بر اساس روش تولید، با تولید کنسانتره، گندله، آهن اسفنجی و شمش و پس از آن تولید محصولات فولادی تکمیل می‌شود. قیمت تمام‌شده در نقاط مختلف زنجیره فولاد متفاوت و در نتیجه منافع نیز به همین ترتیب در هر قسمت متفاوت است. دیگر قیمت تمام‌شده در هر بخش زنجیره، دائماً در حال تغییر است. تغییری که متناسب با تغییر قیمت محصول نهایی یا درصد ثابتی از آن نیست. همچنین تولید هر بخش متناظر در زنجیره نیز مشابه نیست. به عبارت دیگر، بسته به هزینه‌های منطقه‌ای و مکان‌یابی و نزدیکی به تامین‌کننده مواد اولیه یا معدن، هزینه هر بخش مشابه زنجیره، برابر نیست. قطعاً تولید کنسانتره، گندله یا آهن اسفنجی در هر واحد متفاوت است. مکان‌یابی‌های نادرست در ایجاد تولیدکنندگان میانی یا نهایی نیز مزید بر علت شده است. بدیهی است در این حالت ثابت دیدن قیمت بر اساس درصدی از محصول نهایی زنجیره، شاید موجب تضمین سود انتهایی زنجیره شود، ولی با کاهش حاشیه سود اجزای میانی و ابتدایی زنجیره، در بلندمدت، تامین مواد اولیه انتهایی زنجیره را با مخاطره روبه‌رو می‌سازد. تلاش دولت بر ثابت قیمتی شمش، با افزایش قیمت تمام‌شده معدن، در تقابل است. از دیگر ناپایداری‌ها در طول زنجیره فولاد، حرکت میزان عرضه و تقاضا در نقاط مختلف زنجیره است. به‌صورت دیگر، با افزایش

حسب نظر مقام معظم رهبری، امسال به‌نام جهش تولید نامگذاری شده است. جهشی که جز با رفع موانع تولید، امکان‌پذیر نخواهد بود. یکی از موانع با اهمیت در زنجیره فولاد، چالش قیمت‌گذاری بین دو قسمت زنجیره فولاد؛ یعنی معدن و تولیدکنندگان فولاد است. چالشی که شاید با توجه بیشتر به منافع کشور و نه تمرکز بر افزایش منافع بنگاهی، مرتفع می‌شود. نگارنده معتقد است، اگر روشی مناسب برای قیمت‌گذاری اتخاذ نشود، با کاهش تامین نهاده‌های تولید یا کاهش انگیزه برای ایجاد واحدهای تولیدکننده ابتدای زنجیره، تولید انتهای زنجیره فولاد نیز پایدار نبوده و با چالش‌هایی در تامین مواد اولیه روبه‌رو خواهد شد.

در چشم‌انداز ۱۴۰۴ کشور، تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در نظر گرفته شده است. تولیدی که خوشبینانه به حداقل ۱۶۰ میلیون تن سنگ آهن نیاز دارد. در حال حاضر نصف این مقدار تامین می‌شود، بدیهی است هر عاملی که انگیزه سرمایه‌گذاری را برای افزایش تامین مواد اولیه کاهش دهد، عملاً دستیابی به این چشم‌انداز را غیرممکن می‌سازد. متأسفانه زیرساخت‌های کشور، منابع ارزی و سیستم‌های انتقال ارز، قیمت تمام‌شده واردات و زیرساخت‌های تجهیزاتی واردات مواد اولیه، چشم‌انداز روشنی از امکان واردات مواد اولیه را جز برای تولیدکنندگان اندکی، ارائه نمی‌دهد. از این رو افزایش تولید در کشور و از منابع داخلی بسیار اهمیت دارد.

از سال ۱۳۸۸ قیمت‌گذاری محصولات ابتدایی و میانی زنجیره فولاد بر اساس درصدی از شمش فولاد خورستان، به‌عنوان تنها تولیدکننده سه محصول بیلت، بلوم و اسلب آن زمان، صورت می‌گیرد، مبنایی که شاید در آن زمان بر اساس محاسبه کارشناسی قیمت تمام‌شده هر جزء از زنجیره و توزیع عادلانه سود بین بنگاه‌های میان زنجیره، مورد پذیرش قرار گرفته بوده است. بر اساس این مبنای، قیمت کنسانتره از ۱۱ تا ۱۶ درصد و گندله ۵/۲۳ و آهن اسفنجی تا ۵۰ درصد شمش فولاد خورستان بود. زنجیره‌ای که با توسعه اجزای آن، افزایش هزینه‌ها بنا به مکان‌یابی‌های نادرست، اضافه شدن هزینه‌هایی

بهبودهای مستمر فولاد خراسان در عرصه حفاظت از محیط زیست

با ظرفیت ۱۰۰ متر مکعب در روز به روش تصفیه بیولوژیکی، «اجرای سیستم مدیریت پسماند» و برنامه ریزی برای کاهش پسماندها، استفاده مجدد و امحاء بهداشتی و زیست محیطی تمامی پسماندهای صنعتی، عمومی، کشاورزی و بیمارستانی از دیگر اقدامات در راستای حفاظت از محیط در شرکت بوده است. مدیر ایمنی، بهداشتی و محیط زیست فولاد خراسان از اجرای پروژه revamp در فولادسازی شماره ۱ برای صرفه جویی در مصرف انرژی برق، رایزنی مستمر با شرکت های تولیدکننده و تهیه کنسانتره با کیفیت بالا و گوگرد پایین برای کنترل میزان گاز SO₂ در کارخانه گندله سازی، ایزولاسیون و عایق بندی اطراف کمپرسور سیل مدول یک احیاء مستقیم برای کاهش آلودگی صوتی، تمدید گواهینامه سیستم مدیریت زیست محیطی ISO 14001-2015 برای یک دوره دیگر، افتتاح پارک کیفیت در سایت صنعتی مجتمع، برگزاری جلسات زیست محیطی (HSE) و کمیته انرژی به صورت مستمر و برگزاری مسابقه نقاشی و عکاسی زیست محیطی به مناسبت روز هوای پاک با مشارکت ادارات محیط زیست و آموزش و پرورش برای ارتقاء فرهنگ زیست محیطی را از دیگر اقدامات صورت گرفته در این حوزه طی ماه های اخیر برشمرد.

گفتنی است تفکر سازگاری احداث مجتمع فولاد خراسان با محیط زیست از ابتدای سال ۱۳۶۲ با انتخاب یک شرکت معتبر بین المللی به نام کوبه استیل ژاپن به عنوان مشاور پروژه شکل گرفت که پس از انجام مطالعه امکان سنجی فنی و اقتصادی در خراسان بزرگ نهایتاً در سال ۱۳۶۸ از بین هشت گزینه کاندیدا شده در استان؛ منطقه نیشابور با توجه به جمیع جهات برای احداث سومین قطب صنعت فولاد کشور پیشنهاد شد.

مصرف سالانه آب را بسیار کاهش داده است. مهندس ناصر فتحعلیان تغییر فرآیند غبارگیر واحد احیاء از تر به خشک برای افزایش راندمان و صرفه جویی در مصرف آب و همچنین انجام پروژه های مختلف در واحد آبرسانی از قبیل اصلاح مکانیسم کلاریفایر احیاء، پیش تصفیه فیزیکی و تیکتر گندله سازی را از دیگر اقدامات حوزه Hse برشمرد.

به گفته وی اجرای پروژه «شبکه جمع آوری و انتقال پسابهای نواحی گندله سازی و احیاء به دریاچه ۱۶۰ هزار متر مکعبی» و «کاهش مستمر میزان برداشت از آب های زیرزمینی (چاه ها)» و تلاش در «استفاده از آب سدبار و پسابهای تصفیه شده در فرآیندهای تولید» از دیگر اقدامات شرکت در حوزه صرفه جویی از مصرف آب بوده است.

فتحعلیان درباره مهمترین اقدامات در حوزه «رعایت استانداردهای زیست محیطی فولاد خراسان» گفت: علیرغم اینکه گاز و بخارهای خروجی از دودکش های خطوط تولید مجتمع در محدوده مجاز استانداردهای زیست محیطی است، اما مجتمع به این موضوع اکتفا نکرده و با هدف بهبود مستمر در این زمینه در حال عقد قرارداد با شرکت های ذیصلاح برای تغییر بگ فیلترها با نوع سرامیکی هستیم که این نوع فیلترها بازدهی بهتری نسبت به نوع پارچه ای (bag filter) دارند.

مدیر HSE فولاد خراسان راه اندازی دستگاه کلریناتور نواحی گندله سازی، افزایش مساحت زیرکشت فضای سبز به میزان ۵ هکتار در سال گذشته که منجر به افزایش عرصه فضای سبز به ۲۷۸ هکتار در سایت شده و نیز استفاده از گونه های سازگار با اقلیم منطقه و کم آبی را از دیگر اقدامات انجام شده در راستای کاهش آلودگی هوا عنوان کرد. راه اندازی کامل «تصفیه خانه بهداشتی فاز ۲» مجتمع

شرکت مجتمع فولاد خراسان همگام با توسعه کمی ظرفیت تولید و افزایش تنوع و کیفیت محصولات، اقداماتی اساسی را برای بهبود مستمر وضعیت زیست محیطی به انجام رسانده است.

دکتر کسری غفوری مدیرعامل مجتمع فولاد خراسان با بیان اینکه بهبود مستمر در حوزه محیط زیست ناشی از تعهد مجتمع بر حفظ و صیانت از محیط زیست و رعایت الزامات قانونی و مقررات ملی و بین المللی است، گفت: این مجتمع با تلاش مضاعف و صرف هزینه های ارزی و ریالی اقدام به تعریف و اجرای پروژه های موثری در قالب طرح های بازسازی، بهسازی و نوسازی در بخش های هوا، آب، پساب، پسماند و انرژی کرده که این خود بیانگر اعتقاد راسخ مجتمع به مقوله حفاظت از محیط زیست است.

دکتر غفوری با اشاره به اقدامات انجام شده در حوزه محیط زیست در دو دسته طرح جامع بهبود کیفیت هوا و آب افزود: ایجاد «کمربند سبز» و اجرای طرح «مطالعه تراکم و تنوع پوشش گیاهی» در محدوده مجتمع از جمله اجزای طرح «بهبود کیفیت هوا» بوده و در طرح جامع آب نیز با اصلاحات صورت گرفته روی سیستم آب و مدیریت مصرف مجتمع آب مصرفی سالانه تا میزان ۴۰ درصد کاهش یافته است.

مدیر بهداشت، ایمنی و محیط زیست فولاد خراسان نیز به مناسبت هفته محیط زیست با تشریح اقدامات صورت گرفته برای به حداقل رساندن میزان مصرف آب در مجتمع فولاد خراسان، استفاده از پسابهای صنعتی و انسانی پس از تصفیه و استفاده از سیستم های آبیاری نوین، تجهیز ۹۵ درصد از گستره فضای سبز شرکت به سیستم قطره ای و بارانی را از اقداماتی عنوان کرد که همزمان با افزایش سطح فضای سبز

مهندس یزدی زاده مدیر عامل ذوب آهن اصفهان تشریح کرد؛

هدف گذاری های ذوب آهن برای سال «جهش تولید»

کرده ایم، گفت: در حال حاضر ورق هایی با عرض ۳۰۰ میلیمتر و ۲۵۰ میلیمتر تولید کرده ایم که شرکت های تولیدکننده سازه های فولادی مشتری این محصولات هستند و در شرایط کنونی امکان تولید ورق هایی تا عرض ۴۰۰ میلیمتر را داریم که این موضوع متناسب با سفارش مشتری انجام می شود. مهرداد تولاتیان با بیان اینکه برآورد ما فروش ۳۰ تا ۵۰ تن ورق در بازار داخل است، افزود: در شرایط کنونی این ورق های فولادی توسط برخی از مجموعه ها تولید می شود، اما ورق با عرض ۳۰۰ میلیمتر و ۲۵۰ میلیمتر تنها توسط شرکت ذوب آهن عرضه می شود. وی با تاکید بر اینکه نخستین سفارش ورق های فولادی حدود ۱۲ تن بود که در اسفند ۹۸ به شرکت ذوب آهن داده شد، اظهار کرد: تاکنون ۶ هزار تن از ورق های فولادی تولیدی شرکت ذوب آهن اصفهان به بازار عرضه شده است.

معاون بهره برداری شرکت ذوب آهن اصفهان با اشاره به اینکه در شرایط کنونی نیاز داخلی به ورق های فولادی و ریل بیشتر از سال های گذشته است، گفت: اولویت ما در سال ۹۹ تامین نیاز داخلی کشور به محصولات خاص است. اگر در آینده تقاضا برای این محصولات افزایش یابد یا نیاز به محصولات جدیدی به وجود بیاید برنامه ریزی برای تامین این محصولات در دستور کار قرار می گیرد. تولاتیان درباره وضعیت تامین ریل در کشور اظهار کرد: در حال حاضر اگر کسی بخواهد ریل به کشور وارد کند؛ وزارت صنعت، معدن و تجارت به ما اطلاع می دهد و تأییدیه می خواهد. حال اگر ما اعلام کنیم که آن نوع خاص از ریل جزو سبید تولیدات ما نیست؛ وزارت صنعت، معدن و تجارت اجازه واردات آن را می دهد؛ در غیر این صورت با واردات آن مخالفت می شود. برای نمونه ریل KP۱۲۰ برای تردد جرثقیل های سنگین استفاده می شود و وزارت صنعت، معدن و تجارت برای واردات این نوع خاص اگر از ما تأییدیه بخواهد؛ به طور قطع اعلام می کنیم که جزو محصولات تولیدی ما نیست و امکان واردات آن وجود دارد. بنابراین برای تامین ریل مورد نیاز کشور سازو کار ویژه ای تنظیم شده و بر مبنای اطلاعات موجود طی شش ماه گذشته هیچ مجوزی برای واردات ریل قطار و ریل مترو صادر نشده است. معاون بهره برداری شرکت ذوب آهن اصفهان با نگاهی به شرایط اقتصادی کشور

شرکت ذوب آهن اصفهان در سال ۹۹ با اضافه کردن ورق های فولادی ۲۵۰ و ۳۰۰ میلیمتر به سبد محصولات خود علاوه بر اینکه گامی در راستای خودکفایی و تامین نیاز داخلی گام برداشته؛ به سمت تولید محصولات با ارزش افزوده بالاتر حرکت کرده که چشم انداز افزایش درآمدزایی برای این شرکت را ترسیم می کند.

شرکت ذوب آهن اصفهان در سال ۹۸ با وجود مشکلات عدیده در خصوص کمبود شدید مواد اولیه، ضعف نقدینگی و شیوع بیماری کرونا موفق به ثبت رکورد در تولید و صادرات فولاد شده است؛ به همین دلیل ظرفیت های بالایی دارد تا هدف گذاری های سال جاری نیز که در ادامه سیاست سال گذشته روی افزایش تولید و فروش محصولات با ارزش افزوده بالاتر متمرکز شده موفقیت آمیز باشد. در همین خصوص مهندس منصور یزدی زاده مدیر عامل ذوب آهن اصفهان با اشاره به اینکه سیاست افزایش تولید و فروش در این شرکت به بار نشست است، گفت: سال گذشته در بخش تولید با رکورد ۲ میلیون و ۵۲۶ هزار تن فولاد نسبت به سال ۹۷ افزایشی ۵ درصدی را محقق کردیم و در بخش صادرات نیز با رشد ۲۸ درصدی از سال ۹۷ که میزان صادرات ۹۰۰ هزار تن بود؛ رکورد یک میلیون و ۱۵۴ هزار تن را به ثبت رساندیم. مدیر عامل ذوب آهن اصفهان با تاکید بر اینکه نفوذ خوبی در بازارهای چند کشور اروپایی و آسیایی پیدا کرده ایم، افزود: با وجود تحریم ها سال گذشته موفق به تمدید گواهی نامه «سی بی مارکتینگ» برای صادرات کالا به اروپا شدیم که چشم اندازی برای بهبود عملکرد شرکت در بخش صادرات و فروش است، همچنین سیاست های ما در راستای تولید محصولات با ارزش افزوده بالاتر است؛ از این رو سال جدید راهبرد ارتقاء صادرات را در کنار افزایش تنوع محصولات دنبال می کنیم.

افزایش تولیدات با ارزش افزوده بالاتر

یکی از سیاست هایی که می تواند شرکت های بزرگ را به موفقیت نزدیک کند؛ ارتقاء هدف گذاری تولید و صادرات با تمرکز بر روی عرضه محصولات با ارزش افزوده بالاتر است. از این رو معاون بهره برداری شرکت ذوب آهن اصفهان نیز با اشاره به اینکه امسال ورق سازه های فولادی را به سبد کالایی خود اضافه

و دغدغه های فولادسازان در سال جاری اظهار کرد: با توجه به مشکلاتی که طی این سال ها برای تامین مواد اولیه وجود داشته است؛ در سال ۹۹ نیز همچنان نگرانی هایی برای تامین سنگ آهن هست و نظر به مشکلاتی که در رابطه با انتشار ویروس کرونا در اقتصاد رخ داده و تولید معادن کشور تا حدودی کاهش یافته، احتمال اختلال در تامین مواد اولیه باقی است؛ چراکه بسیاری از معادن در تعطیلات عید فعالیتی نداشتند و حتی برخی از آنها بعد از عید نیز با تعداد نیروی کمتر فعالیت خود را آغاز کرده اند؛ از این رو پیش بینی تولید دور از انتظار نیست. وی با نگاهی به تأثیر شیوع کرونا بر قیمت محصولات معدنی زنجیره ای فولاد تشریح کرد: در حال حاضر قیمت سنگ آهن، کنسانتره و ... بر اساس ضریبی از شمش فولاد خوزستان تعیین می شود؛ از این رو نوسان قیمت در تمام حلقه های تولید زنجیره فولاد یکسان است. هر چند باید توجه داشت که در شرایط کرونایی اگر تقاضای خارجی برای محصولات معدنی کاهش یافته باشد. میزان عرضه این محصولات به بازار داخلی بیشتر می شود و قطعاً تامین داخلی تسهیل خواهد شد؛ بنابراین وضعیت قیمت و عرضه به فاکتورهای مختلفی بستگی دارد و متناسب با تقاضای بازار داخلی و خارجی تعیین می شود. شرکت ذوب آهن اصفهان در سال ۹۸ با وجود مشکلات عدیده در کمبود شدید مواد اولیه، ضعف نقدینگی و شیوع بیماری کرونا موفق به ثبت رکورد در تولید، فروش و صادرات فولاد شده است؛ به همین دلیل ظرفیت های بالایی در این شرکت وجود دارد که در سال جاری نیز در کنار ادامه افزایش تولید و صادرات، سیاست گذاری عرضه محصولات جدید ورق های فولادی ۲۵۰ و ۳۰۰ میلیمتری با موفقیت اجرا شود.

فعالان اقتصادی احصا کردند؟

موانع تولید در سال جهش

ضرورت تنش‌زدایی از تولید

محمد مهدی فنایی، نایب‌رئیس این کمیسیون نیز از ضرورت اثرگذاری بخش خصوصی در تحقق این شعار سخن گفت و افزود: دولت آمریکا کمک‌های بلاعوض به تولیدکنندگان خود ارائه کرده است. البته ما چنین کمک‌هایی را نمی‌خواهیم؛ چراکه دولت منابعی در اختیار ندارد. البته زمانی هم که درآمدهای نفتی بالا بود، کمکی به بخش تولید نشده است و ما در این مقاطع شاهد اختلاس‌ها و قوانین بودجه فاقد شفافیت بوده‌ایم. او مهم‌ترین راهکار برای جهش تولید را عدم ایجاد تنش برای تولیدکنندگان برشمرد و گفت: لازم است دولت تولیدکنندگان موثر را مورد شناسایی قرار داده و به آنها تسهیلات با بهره کم ارائه کند. در عین حال، گشایش ال‌سی ریالی و ارزی برای پروژه‌های دولتی که بخش خصوصی آنها را به اجرا می‌گذارد نیز بسیار کمک‌کننده است. این عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی تهران همچنین بازخوانی و اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی را در افزایش تولید موثر دانست.

کشورهای همسایه به ما نیاز دارند

علی نقیب، نایب‌رئیس کمیسیون بهبود محیط کسب و کار اتاق تهران، نیز با اشاره به اینکه حدود ۹ سال است، در نامگذاری‌ها به مسائل اقتصادی توجه شده است، گفت: در این سال‌ها در قبال این نامگذاری‌ها، سخن‌های بسیاری رفته و برنامه‌های بسیاری تنظیم شده است. در عین حال، قوانین ضد و نقیض متعددی به تصویب رسیده و بخش تولید در معرض برخوردهای سلیقه‌ای قرار گرفته است. او در ادامه با تأکید بر اینکه کشور ما از مزیت‌های بزرگی در منطقه برخوردار است، گفت: ایران در همسایگی کشورهایی است که از نظر

تهران، محمدرضا نجفی‌منش، رئیس کمیسیون بهبود محیط کسب‌وکار و رفع موانع تولید، در این نشست به برخی راهکارها که در هفته‌های گذشته از سوی کارشناسان برای جهش تولید مطرح شده بود، اشاره کرد و گفت: در هفته‌های گذشته، پیشنهادهایی از سوی اتاق‌های تهران، ایران و سایر کارشناسان مطرح شده و دستگاه‌های اجرایی نیز هر یک برنامه‌های خود را برای جهش تولید اعلام کرده‌اند. البته همه می‌دانیم که دولت پولی در بساط ندارد و راهکارها باید کمترین بار مالی را داشته باشد.

او ادامه داد: نخستین گام برای تحقق جهش تولید این است که دولت از هزینه‌های غیرضرور خود بکاهد، لزومی ندارد که دولت بر اساس شرایط عادی، در کشور هزینه کند. او با اشاره به اینکه یکی از الزامات جهش تولید، تامین نقدینگی است، توضیح داد: در حال حاضر، طبق برآوردها، رقم نقدینگی از ۲۳۰۰ هزار میلیارد تومان عبور کرده و در نقاطی حبس شده که به کار تولید نمی‌آید. می‌توان به بانک مرکزی پیشنهاد کرد که امکان استفاده تولیدکنندگان و سرمایه‌گذاران از رقم مازاد وثایق قبلی را برای افزایش تولید فراهم کند. پیشنهاد دیگر نجفی‌منش، اجتناب دولت از قیمت‌گذاری بود. او گفت: قیمت‌گذاری باعث کاهش نقدینگی واحدهای تولیدی می‌شود. برای مثال، صنعت خودرو در سال گذشته معادل ۳۴ هزار میلیارد تومان فروش داشته، در حالی که ۵۰ هزار میلیارد تومان هزینه کرده است. این روند موجب کاهش تولید خواهد شد. بنابراین پیشنهاد ما این است که دولت به‌صورت آزمایشی حدود شش ماه از قیمت‌گذاری دست بردارد و چنانچه نتایج مثبت بود، به این رویه ادامه دهد.

راهکارهای رسیدن به جهش تولید از سوی فعالان بخش خصوصی بررسی شد. به اعتقاد فعالان این بخش حذف موانع تولید برای بهبود کسب و کار از جمله مواردی است که می‌تواند به جهش تولید منجر شود و آنچه مسلم است راه‌های جهش تولید به موانع عمده پیش پای کسب و کارها گره خورده است.

در هفدهمین نشست کمیسیون «بهبود محیط کسب و کار و رفع موانع تولید» اتاق تهران، فعالان بخش خصوصی عمده موانع پیش روی تولید برای رسیدن به جهش تولید را بررسی کردند.

در این جلسه فعالان این بخش با بررسی راه‌های تحقق جهش تولید، به موانع عمده پیش پای کسب‌وکارها، از بی‌ثباتی کلان اقتصاد تا مجوزهای موردی پرداخته و از ضرورت عملگرایی و باور به عدم مداخله مانند حذف قیمت‌گذاری سخن گفتند. اعضای این کمیسیون در این نشست تأکید کردند که نظارت پیشینی باید به نظارت پسینی تبدیل شود تا به این طریق بخشی از مشکلات بنگاه‌های تولیدی برطرف شود. در این جلسه پیشنهادهای متعددی برای افزایش تولید ارائه شد که اغلب آنها به بهبود محیط کسب و کار معطوف بود که از جمله می‌توان به حذف قیمت‌گذاری، گشایش ال‌سی ریالی و ارزی، هدایت صحیح منابع بانکی و جایگزینی نظارت‌های پسینی به جای نظارت‌های پیشینی برای تسهیل شروع کسب و کار اشاره کرد. از سوی دیگر، فعالان بخش خصوصی در این نشست پیشنهاد کردند که کارگروهی برای جمع‌بندی نظرات ارائه شده از سوی کارشناسان و صاحب‌نظران در رابطه با جهش تولید تشکیل شود و اجرای این پیشنهادها را مورد پیگیری قرار دهد. بر اساس گزارش اتاق

صنعتی به ما نیاز دارند. همچنین برخورداری از نیروهای جوان و تحصیلکرده نیز به این مزیت افزوده است. بنابراین با افزایش تولید و صادرات به این کشورها بخشی از مشکلات کشور برطرف خواهد شد. نقیب ادامه داد: مساله این است که زیرساخت‌های افزایش تولید فراهم نیست و بخش خصوصی با دیوانسالاری دست به گریبان است. در عین حال قوانین نیز اغلب به صورت احساسی و برای رفع مشکلات مقطعی تصویب می‌شود. نایب‌رئیس کمیسیون بهبود محیط کسب و کار در ادامه خواستار الگوبرداری از تجربه ترکیه در رونق تولید و اقتصاد شد.

جهش تولید با استفاده از منابع موجود

در ادامه علی اصغر اژدری، مدیر دفتر مطالعات انرژی، صنعت و معدن مرکز پژوهش‌های مجلس با بیان اینکه در کشور معمولاً مباحث به صورت نظری مطرح می‌شود و فاقد عملگرایی است، ادامه داد: تاکنون هیچ مساله‌ای را در کشور نتوانسته‌ایم به صورت ۱۰۰ درصدی حل کنیم و در مواقع بحران گویی قدرت تفکر از دست می‌رود. برای مثال در اردیبهشت سال ۱۳۹۷ یک شوک ارزی در اثر خروج آمریکا از برجام ایجاد شد و حکمرانی اقتصادی را دچار دستپاچگی کرد. به موجب این دستپاچگی، بخشنامه‌های متعددی صادر شد که نتیجه آن در شاخص‌های ۱۰ گانه اجرای کسب و کار نمود یافت و بی‌ثباتی قوانین در رتبه نخست چالش‌های فضای کسب و کار قرار گرفت. او با طرح این پرسش که با وجود ارائه این میزان راهکار به چه دلیل مشکلات کشور حل نمی‌شود، توضیح داد: داگلاس نورث، یکی از اقتصاددانان نهادگرا بر این باور است که توسعه زمانی ایجاد می‌شود که توزیع مدیریت‌ها بر اساس شایسته‌سالاری انجام شده باشد و کسانی که مدیریت کارها را به عهده می‌گیرند، به توسعه اعتقاد داشته باشند. اژدری در ادامه با اشاره به اینکه سالانه حدود ۷۰۰ تا ۸۰۰ هزار میلیارد تومان تسهیلات از سوی بانک‌ها پرداخت می‌شود، افزود: از این میزان معادل ۳۰ درصد یعنی حدود ۲۰۰ هزار میلیارد تومان به بخش صنعت و معدن پرداخت می‌شود. پرسش قابل تأمل این است که این تسهیلات با چه معیاری و به چه کسانی پرداخت می‌شود. مساله این است که رشد اقتصادی ایران تابع تسهیلات نظام بانکی نیست و به تعبیر بهتر، نظام بانکی در اختیار توسعه نیست و بیشتر به دنبال نقدشوندگی منابع خود است. بر این اساس برای جهش تولید لازم است، بانک مرکزی مکلف شود که اعتبارات خود را به طرز شایسته‌ای به سمت تولید هدایت کند. در واقع، برای جهش تولید، نیازی به منابع جدید نیست، بلکه منابع موجود باید به شایستگی به سمت تولید هدایت شود. او در ادامه با اشاره به اینکه نماگر شروع کسب و کار ایران بدترین رتبه یعنی ۱۷۸ را دارد، گفت: راهکاری که برای بهبود این نماگر وجود دارد این است که دریافت مجوزها اختیاری شود و در مقابل فعالان اقتصادی بار

حقوقی تخلفات خود را بپذیرند. راهکار دیگر آن است که زون‌های تولیدی و صنعتی در کشور ایجاد شود که افراد فعال در این زون‌ها نیازی به دریافت مجوز نداشته باشند. اژدری سپس نظرات بر اجرای بند ب ماده ۷ و ماده ۸ قانون حداکثر استفاده از توان داخلی را در جهش تولید موثر دانست.

جهش تولید به چه معناست؟

در ادامه این جلسه، فرشاد مقیمی، عضو هیات نمایندگان اتاق تهران و مدیرعامل شرکت ایران خودرو که در این نشست حضور یافته بود، با بیان اینکه به نظر می‌رسد موضوع جهش تولید، یک هدف کلان کیفی است، این پرسش را مطرح کرد که آیا جهش تولید به معنای افزایش تیراژ در همه حوزه‌ها از صنایع ساختمانی، معدنی و ... است؟ یا افزایش کیفیت و کاهش بهای تمام‌شده مدنظر است؟ در حالی که در برخی حوزه‌ها، کاهش تیراژ باید رخ دهد تا برآیند اقتصاد مثبت نشان دهد. او افزود: به نظر می‌رسد شفاف‌سازی در این مساله، کاری است که اتاق باید به انجام برساند. پس از نام‌گذاری سال جاری، برخی نهادها برنامه‌های خود را اعلام کردند که به نظر می‌رسد، این اقدامات بعضاً شتاب‌زده صورت گرفته است. اگر قرار است جهش تولید تا پایان سال ۱۳۹۹ رقم بخورد، چندان نمی‌توان روی اصلاحات اساسی نظیر اصلاح قانون یا لغو مجوزها اقدام کرد. اما مساله‌ای که لازم است تکلیف آن روشن شود، این است که چه صنایعی باید جهش داشته و چه صنایعی نباید جهش داشته باشند و اتاق بازرگانی باید در این زمینه ورود کند. مقیمی با بیان اینکه یکی از پیش‌شرط‌های جهش تولید تأمین نقدینگی است، توضیح داد: توجه به توانمندی‌های داخل کشور نیز بسیار حائز اهمیت است. به‌عنوان مثال سال گذشته ۵۰ قطعه از قطعات خودروسازی که توسط ایران خودرو مورد استفاده قرار می‌گرفت و وارداتی بود، داخلی‌سازی شد. این اقدام مانع از خروج ۵۳ میلیون دلار ارز از کشور شد و در عین حال ۱۰۰ هزار اشتغال را که از دست رفته بود، احیا کرد. او همچنین در پیشنهاد دیگری گفت که اگر قرار است قیمت‌گذاری صورت گیرد، این قیمت‌گذاری شامل کل زنجیره تأمین شود و معطوف به حلقه آخر تولید نباشد. مقیمی همچنین از ضرورت پشتیبانی صنعت از شرکت‌های دانش‌بنیان سخن گفت.

ضرورت اقدام مجلس برای لغو مجوزها

محمد اصابتی، کارشناس کمیسیون نیز بر این عقیده است که پیشنهادها باید کاربردی و اجرایی باشد. او بر همین اساس پیشنهاد کرد که مجلس اقدامی در جهت لغو مجوزها به انجام برساند. او با اشاره به نام‌گذاری‌هایی که در سال‌های گذشته صورت گرفته است، گفت: نباید چرخ را از نو اختراع کنیم، بلکه می‌توان از اقدامات و پیشنهادهای

ارائه شده در سال‌های گذشته بهره گرفت و برای دستگاه‌های اجرایی برنامه زمان‌بندی تنظیم کرد. در عین حال، می‌توان با بهره‌گیری از ظرفیت‌های خالی در بنگاه‌های تولیدی نسبت به افزایش تولید و صادرات اقدام کرد. علیرضا فتاحی که به نمایندگی از اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان تهران در این نشست حضور یافته بود، با بیان اینکه در کشورهای در حال توسعه معمولاً حفظ قدرت بر تأمین منافع عمومی ارجحیت دارد و این مانع توسعه در این کشورها شده است، گفت: وزارت اقتصاد برنامه‌ای مشتمل بر ۵ محور شامل تأمین مالی، سرمایه‌گذاری، بهبود محیط کسب و کار، مولدسازی دارایی‌های دولت و تجارت خارجی تهیه کرده است. برای مثال در بخش محیط کسب و کار به دنبال آن هستیم که برنامه نوشته شده صرفاً روی کاغذ نماند. او ادامه داد: شیوع ویروس کرونا، هزینه‌های اقتصادی و اجتماعی بسیاری را به کشور تحمیل کرده است؛ اما تسهیل برخی از امور تحت تأثیر شیوع این ویروس بسیار راهگشا بود؛ مانند انقاعی که در مورد لغو مجوز تولید الکل رخ داد. بنابراین لازم است نظرات‌های پیشین در حوزه کسب و کار جای خود را به نظرات‌های پسین بدهد و این نیاز به جریان‌سازی دارد. فتاحی همچنین عنوان کرد که بخش خصوصی هیات مقررات‌زایی را در شناسایی قوانین مخل کسب و کار یاری کند. محمد تکللی، از سنسندیکای شرکت‌های ساختمانی نیز با انتقاد از اینکه صرفاً تولیدکنندگان مشمول تسهیلات دولت قرار می‌گیرند و بخش خدمات نادیده انگاشته می‌شود، گفت: بخش خدمات نیز بیمه و مالیات می‌پردازد، اما زمانی که بحث تسهیلات و امهال به میان می‌آید، فعالان بخش خدمات مشمول نمی‌شوند. عباس هاشمی، مشاور عالی انجمن صنایع لوازم خانگی ایران هم به ضرورت اجتناب از عملکردهای جزیره‌ای اشاره و نسبت به اتصال سیستماتیک به شبکه جهانی اقتصاد تأکید کرد. او همچنین استرداد به موقع مالیات ارزش افزوده صادرکنندگان و هدایت نقدینگی به سوی تولید را به‌عنوان راهکارهای کوتاه‌مدت برای جهش تولید مورد اشاره قرار داد. احمدرضا رعنائی از انجمن صنایع همگن نیز پیشنهاد تنظیم برنامه مدون برای جهش تولید را مطرح کرد و گفت که کمیته‌ای برای پیگیری این برنامه تشکیل شود. در عین حال برای جهش تولید به انجمن‌ها و ستادهای تسهیل استانی تفویض اختیار صورت گیرد. او بهره‌گیری از ظرفیت‌های خالی واحدهای تولیدی را نیز در تحقق جهش تولید موثر توصیف کرد. در ادامه این جلسه، رئیس کمیسیون بهبود محیط کسب و کار اتاق تهران از ضرورت تشکیل کارگروه ویژه، برای جمع‌بندی نقطه نظرات ارائه شده برای جهش تولید و نیز پیگیری اجرای پیشنهادها ارائه شده که جلسات مستمری برگزار کند، سخن گفت. او به این نکته نیز اشاره کرد که نظرات ارائه شده به هیات رئیسه اتاق تهران ارائه خواهد شد.

محمد مهدی

فناپی یکی از

مهم‌ترین

راهکارها

برای جهش

تولید را عدم

ایجاد تنش برای

تولیدکنندگان

برشمرده و گفت:

لازم است دولت

تولیدکنندگان

موثر را مورد

شناسایی قرار

داده و به آنها

تسهیلات با

بهره کم ارائه

کند. در عین

حال، گشایش

ال‌سی ریالی

و ارزی برای

پروژه‌های

دولتی که بخش

خصوصی آنها را

به اجرا می‌گذارد

نیز بسیار

کمک‌کننده

است

دکتر سیدمحمد هاشمی نژاد
مدیرعامل گروه مالی ساتا

تامین مالی پیشران «جهش تولید»

- تسهیل شرایط ثبت نزد سازمان برای شرکت‌های کوچک
- اجازه شناور شدن بازدهی اوراق با توجه به رعایت موازین شرعی و اسلامی مدنظر کمیته فقهی
- تسهیل و تسریع فعالیت شرکت‌های رتبه‌بندی اعتباری
- تکمیل زنجیره ارزش تامین مالی خرد با ورود صندوق‌های تخصصی هر صنعت
- گره زدن تامین مالی زنجیره ارزش با بازار سرمایه
- فرهنگ‌سازی مشارکت و آشنایی عمومی جامعه با ابزارهای مالی اسلامی
- معرفی ابزارهای مالی جدید اسلامی برای ارتقای تامین مالی از طریق بازار سرمایه
- وقوع بحران‌های مالی و اقتصادی ۲۰۰۸، ضرورت وجود و تقویت بازار بدهی به‌عنوان ابزار قابل اتکا و نوین برای تامین مالی را در عرصه اقتصاد جهانی بیش از گذشته پررنگ ساخته است. در عین حال، تجربه کشورهای نوظهور در راه‌اندازی و شکل‌دهی به بازار بدهی نشان می‌دهد که در رویارویی با بحران که پیامدهای اعتباری متعددی را در پی داشت، از این بازار به‌عنوان سپر پولی در برابر رکود به وجود آمده ناشی از بحران، استفاده کرده‌اند. اهمیت انتشار منظم و روند صعودی اوراق مالی به‌ویژه اوراق مالی از جنس بدهی، ضمن اینکه بودجه‌ریزی کلان کشور را به‌سوی شفافیت مالی و عملیاتی، رهنمون می‌کند، موجبات حرکت اقتصاد از بانک محوری به سرمایه محوری را نیز فراهم

برای تامین مالی خارجی قابل توجه، نیاز به طراحی استراتژی مناسب توسط وزارتخانه‌های اقتصاد و امور خارجه است تا در این مسیر - شاید حتی با همراهی وزارتخانه‌هایی که ارتباط مناسبی با کشورهای دوست و صاحب منابع مالی دارند- همراه شوند تا اهرم‌های ارتباطات مناسب در دیگر زمینه‌های همکاری، برای تسهیل تامین مالی خارجی به کار گرفته شوند.

بنابراین لازم است تا طرح‌های کلان اقتصاد که قابلیت ایجاد جهش بزرگ تولید در کل اقتصاد را دارند و از سوی دیگر، باعث کاهش قابل توجه بیکاری در کشور می‌شوند، با عنایت ویژه با تامین مالی خارجی از طرف کشورهای دارای رابطه حسنه مورد توجه قرار گیرد.

تأمین مالی در اقتصاد خرد و بنگاه‌های کوچک به علت نیاز طرح‌های توسعه‌ای به مدت‌زمان اجرای طرح و بازگشت جریان نقدی ایجاد شده از طرح‌ها نیاز به تطابق زمانی طولانی‌تر از یک سال دارد. در همین حال، چون عمده منابع مالی کشور در بانک‌ها متمرکز بوده و تطابق زمانی تسهیلات و تامین مالی بانک‌ها برای سرمایه در گردش بوده و کمتر از یک سال است، باید با به‌کارگیری استراتژی‌های ذیل، ضمن تعمیق بازار سرمایه به تامین مالی طرح‌ها از طریق افراد فعال در بازار سرمایه پرداخت.

- تسهیل انتشار اوراق بدهی برای شرکت‌های کوچک

مقام معظم رهبری چشم‌انداز یک‌ساله ایران را تلاش برای «جهش تولید»، «افزایش خروجی اقتصاد» و «تقویت سمت عرضه» ترسیم کرده‌اند. جهش تولید از یک دیدگاه به معنی افزایش قابل توجه سطح تولید ملی فراتر از برنامه‌های افزایش فروش سالانه تولیدکنندگان و صنعتگران بوده و لزوم آن، اجرایی کردن برنامه‌های توسعه‌ای بلندمدت و فراتر از یک سال است.

یکی از مهم‌ترین پیش‌شرط‌های اجرایی کردن جهش تولید و پایدار کردن آن در اقتصاد، تامین مالی طرح‌های توسعه‌ای است که با قرارگیری در کنار دو مؤلفه «فراهم ساختن بازار مصرف کالاها تولیدشده از طریق قدرت بخشی به مصرف‌کننده نهایی» و «همپا کردن شرایط حضور در بازارهای صادراتی برای تولیدکننده داخلی»، می‌تواند موفقیت شعار سال را تا حدود زیادی تضمین کند.

تأمین مالی اقتصاد کشور برای پروژه‌های بزرگ، نیاز مبرمی به تامین مالی خارجی دارد؛ چراکه ظرفیت‌های داخلی کشور به دلیل شرایط فعلی و فشاری که بر ذخایر ارزی کشور وجود دارد، توانایی تامین مالی طرح‌های بسیار بزرگ را ندارد. به بیان دیگر، برای تامین مالی چنین طرح‌هایی نیاز به افراد حرفه‌ای در زمینه تامین مالی (فاینانسور) است تا با فراهم کردن منابع مالی بلندمدت بتوان با تطابق زمانی مناسب، طرح‌ها را اجرایی و از بازده جریان نقدی طرح‌ها، بازپرداخت تامین مالی را انجام داد.

می‌سازد. امری که تغییر آن به‌واسطه سابقه بیش از یک قرن بانک محوری در اقتصاد ایران، بسیار دشوار و طولانی به نظر می‌رسد و در عین حال با اتکا به وجود بازار سرمایه رو به رشد در کشور و پتانسیل‌های ارزشمند آن، چندان دور از دسترس نخواهد بود.

در گام دیگر، پس از مهیا کردن شرایط تامین مالی طرح‌ها، باید از دانشگاه‌ها خواسته شود تا در انتقال دانش مدیریت به‌ویژه دانش «مدیریت پروژه» برای اجرای به‌موقع و باکیفیت پروژه‌ها دست یاری به صنعتگران و تولیدکنندگان رسانده و در این مسیر مبارک جهش اقتصاد کشور سهم ارزنده‌ای را به عهده بگیرند. همچنین دانش بازاریابی برای تسهیل فروش کالاها و خدمات تولیدشده در بازار داخلی و خارجی می‌تواند برون‌گرایی اقتصاد را برای ما رقم بزند.

در مسیر ایجاد بازار و تصاحب سهم بازار بین‌المللی برای برون‌گرایی اقتصاد کشور، وزارت امور خارجه می‌تواند با طراحی واحدی شبیه به «تحقیقات بازار» در کنسولگری‌ها و نمایندگی‌های خارجی حداقل اطلاعات اولیه‌ای از مصرف‌کنندگان هر کشور و شرایط بازار در کشورهای گوناگون برای کارآفرین‌های داخلی مهیا کند تا گره اقتصادی کشور با دیگر کشورها قوی‌تر شود و تحریم‌ناپذیری و تاب‌آوری اقتصاد، بیشتر شود.

اما بانک‌ها به دلیل تطابق زمانی یک‌ساله و کمتر از یک سال در تامین مالی پروژه‌های توسعه‌ای، شاید نتوانند مشارکت مناسبی داشته باشند؛ ولی با ارائه تسهیلات خرد به عموم جامعه

به‌ویژه روی کالاهای بادوام، می‌توانند ضمن قدرت بخشی به خرید مردم، چرخه جهش تولید را تکمیل کنند. همچنین می‌توانند خرید و مصرف کالاهای تولیدشده را تضمین کنند تا این تولیدات در اقتصاد کشور تداوم‌یافته و رشد پایداری را برای کشور، حاصل کند.

به بیان دیگر، مهم‌ترین راهکارهای اجرایی کردن رهنمودهای مقام معظم رهبری، توجه به کلمه «جهش» در شعار سال بوده که به معنی افزایش قابل توجه خروجی اقتصاد بوده و در این راه تامین مالی مناسب، اجرای برنامه‌های توسعه‌ای، ایجاد بازار مصرف مناسب و تضمین فروش کالاهای تولیدشده، اهمیت دارد.

در این بین، سهم بازار سرمایه فارغ از کارآیی و اثربخشی مکانیزم‌های آن، به دلیل اهمیتی که در ارتقای شفافیت اطلاعاتی و تامین مالی بلندمدت نگاه‌ها دارد، یکی از مهم‌ترین مسیرهای تحقق شعار جهش تولید به‌شمار می‌رود. برای درک صحیح کارکرد واقعی این بازار ضرورت دارد آثار آنی و آتی مهم‌ترین متغیرهای اصلی اقتصاد، همواره مورد واکاوی و بررسی قرار داده شود. این امر، ضمن تصحیح خطاهای احتمالی تحلیل‌ها، می‌تواند ابزار مناسبی برای تدوین سناریوهای برون‌رفت و بهره‌مندی از فضاهای فرصت-تهدید ناشی از نوسان هر کدام از متغیرها را فراهم کند.

ساختار اقتصادی کشور به دلیل وابستگی بالا به درآمدهای نفتی و درآمد ارزش ناشی از فروش نفت، همواره شاهد نوسانات یکسان بازارهای مرتبط با این فرآورده است و نرخ بازدهی بسیاری

از بازارها از جمله بازار سرمایه، وابسته به این کالای استراتژیک است. در کنار این امر، پارامترهای اصلی سازنده اقتصاد کلان از جمله نرخ بازدهی بازارها، نرخ بهره، تورم، نرخ تامین مالی، تولید ناخالص داخلی، رشد اقتصادی و بسیاری دیگر، سهم قابل توجهی در مسیر بازدهی و معاملاتی بازار سرمایه دارند. در عین حال، نقش متغیرهای مهم سیاست خارجی و فضای بین‌المللی که طی سال‌های اخیر در نتیجه تحریم‌های یک‌طرفه به وجود آمده و مسیر سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی کشور را با شرایط خاصی روبه‌رو کرده که برآیند آن‌ها در مجموع می‌تواند نقش بازار سرمایه را بیش از گذشته، وارد عرصه عملیاتی کند.

به‌بیان دیگر، بازارهای پول و سرمایه در کنار یکدیگر، به‌عنوان ارکان بخش مالی، وظیفه تامین منابع را برای بخش حقیقی اقتصاد بر عهده دارند. کارآ بودن بخش مالی سبب می‌شود تا تخصیص بهینه منابع به بخش‌ها و فعالیت‌های اقتصادی به‌طور مطلوب، انجام شود. نتیجه چنین فرآیندی هم علاوه بر تنظیم مکانیزم‌های مهم اقتصادی، نویدبخش توسعه پس‌انداز و سرمایه‌گذاری و به‌تبع رشد اقتصاد ملی متناسب با ظرفیت‌های بالقوه اقتصاد، می‌شود.

نتیجه بسیاری از مطالعات و تئوری‌های اقتصادی در دنیا، نشان داده‌اند که مسیر توسعه و پیشرفت اقتصادی از بازارهای مالی کارآ می‌گذرد و با توجه به پتانسیل بسیار فزاینده این بازارها در تامین مالی بخش حقیقی، می‌توان شاهد افزایش تولید، رشد اشتغال، کاهش تورم و در کل رشد اقتصادی بود.

مهم‌ترین

راهکارهای

اجرایی کردن

رهنمودهای

مقام معظم

رهبری، توجه به

کلمه «جهش»

در شعار سال

بوده که به

معنی افزایش

قابل توجه

خروجی اقتصاد

بوده و در این

راه تامین مالی

مناسب، اجرای

برنامه‌های

توسعه‌ای، ایجاد

بازار مصرف

مناسب و تضمین

فروش کالاهای

تولیدشده،

اهمیت دارد

سیدحمید حسینی

مدیرعامل گروه بین‌المللی مرآت

چالش‌های شرکت‌های ایرانی

آن را به ترکیه ارسال کردیم. در این رابطه برای اولین بار ترانزیت گازوئیل از ایران به ترکیه استارت خورد، مازوت آن با روش سوآپ از طریق ریل تحویل نیروگاه مشهد می‌شد و در مقابل از جنوب معادل آن مازوت دریافت می‌کردیم و در سقوط قیمت نفت و کاهش مازوت به ۶۰ دلار، شرکت نفت به اجبار یک محموله ۶۰ هزار تنی مازوت را اجباراً تحویل داد و حداقل ۲ میلیون دلار از محل این سوآپ ضرر کردیم و شرکت نفت نیز با همکاری استانداردهای غرب کشور انواع کارشکنی در صادرات گازوئیل به ترکیه اعمال کرد، بنابراین ادامه کار متوقف شد، روش‌هایی که ما در راه‌اندازی، ترانزیت و سوآپ فرآورده انجام دادیم، برای اولین بار توسط بخش خصوصی در کشور صورت می‌گرفت.

با توجه به تجربه موفق نفتی وارد بازار قیر ایران شدیم و در مدت کوتاهی با بازاریابی در چین و هند، صادرات سالانه کشور را که در سال ۷۴، حدود ۲۵ هزار تن بود به بیش از ۳۰۰ هزار تن رساندیم.

امروز صدها واحد تولیدی و صادراتی در کشور ایجاد شده و ۵ درصد بازار جهانی قیر در اختیار ایران است (صادرات ۳ میلیون تنی کشور در سال). بیش از ۱۰ سال لیدری این بازار را به عهده داشتیم و بزرگ‌ترین واحد بسته‌بندی قیر را در اصفهان ایجاد کردیم، ضمناً برای اولین بار با روش ابتکاری ما و استفاده از یک استخر سیار صادرات قیر فله را از بوشهر شروع کردیم، ضمناً در مسافرت‌های پی در پی به شرق آسیا بازارهای ویتنام،

بو داده و در بسته‌بندی سلفون به فروشگاه‌ها عرضه کردیم. پس از آنکه در دولت دوم سازندگی «سیاست‌های تعدیل» با «تثبیت» جایگزین شد و ارز صادراتی توسط دولت با ۵۰ درصد قیمت بازار خریداری شد، زیان فراوانی متحمل شدیم و نهایتاً از این بازار خارج شدیم.

همزمان با این دوران با توجه به عطش کشور به واردات، بزرگ‌ترین فروشگاه و نمایشگاه را در بازار فرانسوی‌های کیش راه‌اندازی کردیم و یک برند جدید در زمینه الکترونیک و لوازم خانگی را با تبلیغات ابتکاری (از طریق مسابقات ورزشی و بیلبورد که در سال‌های دهه ۶۰ معمول نبود) در بازار جا انداختیم و موفق شدیم با برندهایی نظیر سونی و توشیبا در بازار ایران رقابت کنیم. رقابتی که برای ما با برندهای گلدستار، دوو و سامسونگ در رقابت با ۲۰۰ شعبه ما در کشور ناتوان بودند، این بازار را با توجه به برخی شایعات در خصوص انتساب آن به برخی مقامات و گسترش قاچاق کالا به داخل کشور پس از ۵ سال رها کرده و از این بازار خارج شدیم و حتی پیشنهاد سامسونگ را برای پذیرش نمایندگی آنها در ایران نپذیرفتیم. از اواسط دهه ۷۰ با توجه به تجربه ترانزیت و صادرات لوازم الکترونیک به ترکمنستان با مشارکت یک شرکت هندی مستقر در لندن و گروه بهمن در کویت، برای اولین بار اقدام به خرید نفت خام در بورس ترکمنستان کردیم (هر تن ۲۰ دلار) و سپس نفت خام را در پالایشگاه این کشور پالایش کرده و بنزین آن را به قرقیزستان، مازوت آن را به ایران و گازوئیل

بنگاه‌های اقتصادی و کارآفرینان کشور با توجه به فلسفه کاری و اهدافی که در ورود به فعالیت اقتصادی داشته‌اند، دستاوردها و چالش‌های متفاوتی در زندگی کاری خود تجربه کرده‌اند. من از سال ۶۵ وارد کار تجاری خصوصاً صادرات شدم و در این رابطه دواصل برایمان اهمیت داشت: الف: منافع سازمان و شرکت باید در راستای منافع ملی باشد؛ ب: به عنوان افراد تحصیلکرده جامعه، فعالیت و کاری را انجام دهیم که دیگران قادر به انجام آن نیستند، به عبارت دیگر به جای «کشف فرصت»، «خلق فرصت» کنیم.

قبل از آنکه به ریشه مشکلات تجاری و صادراتی کشور در ۳۰ ساله اخیر بپردازم، لازم می‌دانم توضیحات مختصری درباره نوآوری‌ها و موفقیت‌ها داشته باشم تا تاثیر آن بر ارتقا و مرگ کسب و کارها آشکار شود، ضمناً انگیزه‌ای باشد برای نسل جدید کشور تا به قول دکتر شریعتی «راهی را بروند که روندگانش کم باشند» و تقلید از دیگران را سرلوحه کار خود قرار ندهند. در اولین سال‌های کاری همزمان با صادرات پسته با همکاری تعاونی‌های مرزنشینان و پیله‌وران در مناقصه مربوط به توزیع شیر پاستوریزه تهران شرکت کردیم و سال‌ها عمده توزیع شیر یارانه‌ای تهران توسط ما صورت می‌گرفت و با پیشنهاد و اصرار ما توزیع از صبح به سحرگاه منتقل شد و هزینه‌های توزیع و کیفیت توزیع تغییر اساسی پیدا کرد. در صادرات پسته موفق شدیم سهم چند درصدی در بازار کسب کنیم و برای اولین بار به کمک دانشجویان ایرانی در آلمان پسته را

سریلانکا، بنگلادش و غرب آفریقا را با استفاده از حمل کانتینری به تصرف قیر ایران در آوردیم و در سال‌های ۷۹ و ۸۱ صادرکننده نمونه کشور شدیم. در اواسط دهه ۸۰ با چند شرکت عضو اتحادیه کنسرسیون برای تجارت فرآورده‌های نفتی راه‌اندازی کردیم و این کنسرسیون در تامین فرآورده‌های مورد نیاز کشور در شمال نقش پررنگی داشت و در دوران تحریم نیز توانست در خرید و فروش فرآورده‌های نفتی در جنوب ایفای نقش کند. متأسفانه پس از برجام، با کم توجهی امور بین‌الملل نفت مواجه شدیم و این تجربه ارزشمند که می‌توانست در تحریم‌های مرحله دوم برای کشور نقش بارزی داشته باشد، بلااستفاده رها شد. با اشاره به برخی از عملکردها و نوآوری‌هایی که در رابطه با انتخاب نوع کالا، روش‌های جدید تجاری و تصرف بازارها داشتیم به مهم‌ترین مشکلات و چالش‌هایی که اجازه رشد و بین‌المللی شدن را از شرکت‌های ایرانی سلب کرده است، به صورت تیتروار اشاره می‌کنم:

۱- بی‌ثباتی در قوانین و مقررات و روابط با کشورها: در این رابطه می‌توان به سیاست‌های تثبیت اقتصادی، اخذ پیمان ارزی، اخراج ایرانی‌ها از امارات و تنش در روابط ایران با ترکمنستان و تاجیکستان اشاره کرد.

۲- کمبود در زیر ساخت‌های تجاری نظیر بندر، اسکله، خطوط کشتیرانی، مخازن ذخیره خصوصاً برای بخش خصوصی کشور و استفاده حداقلی از ظرفیت ترانزیتی ایران در رابطه با فرآورده‌های نفتی.

۳- تحریم‌ها و قفل شدن روابط بانکی و بیمه‌ای و همکاری با شرکت‌های معتبر دنیا. در این زمینه نیز همه شرکت‌های

بزرگ نفتی نظیر شل، ترافینگورا، هیوندایی، دوو، اینوک و شرکت‌های نفت تایلند، مالزی که با تلاش فراوان رجیستر شده بودیم و از مشتریان دائمی ما بودند از بازار ایران خارج شدند و همکاری تجاری و پروژه‌های سرمایه‌گذاری مشترک رها شد.

۴- کمبود نیروی تخصصی و کارآمد در زمینه بازاریابی، فناوری‌های اطلاعات و مالی. در حالی که دانشگاه‌های کشور سالانه ده‌ها هزار فارغ‌التحصیل کارشناسی و کارشناسی ارشد به بازار روانه می‌کنند، ولی قادر به رفع نیازهای بنگاه‌های صادراتی و تولیدی کشور در زمینه مهندسی صنایع، بازاریابی بین‌الملل، آی‌تی، فناوری اطلاعات، مالی، فاینانس و تبلیغات نیستند و نظام آموزشی کشور نیاز به تغییر و تحول اساسی دارد، اصولاً دانشگاه‌های کشور و نظام آموزشی قادر به پرورش کارآفرین و نیروی متخصص کارآمد نیستند.

۵- دست به دست شدن سکان تصمیم‌گیری در مورد صادرات بین سازمان توسعه تجارت، بانک مرکزی، وزارت صمت و گمرک و تصمیمات خلق الساعه.

متأسفانه تصمیمات خلق الساعه‌ای که در مواقع بحرانی در کشور اتخاذ می‌شود (نظیر تبدیل سیاست تعدیل به تثبیت یا دلار ۴۲۰۰ تومانی) آثار زیانباری برای اقتصاد کشور و بخش خصوصی داشته است.

متأسفانه سکان تصمیم‌گیری در امور تجاری و صادراتی در این سال‌ها بستگی به توان و قدرت روسای بانک مرکزی، گمرک، سازمان توسعه، وزارت صمت بین این سازمان‌ها دست به دست شده و صادرکننده را با مشکلات فراوانی

مواجه کرده، به‌طور نمونه خروج ما از بازار جهانی پسته به علت سیاست‌های ارزی یا به حداقل رسیدن ترانزیت فرآورده‌ها به علت سیاست‌های گمرکی و دستورالعمل‌های ستاد مبارزه با قاچاق ارز و کالا.

۶- نبود نظام رگولاتوری برای تنظیم بازار و رقابت همراه با دخالت دولت در بازار نفت و طلا:

در این رابطه می‌توان به رقابت وزارت نفت با ترانزیت‌کنندگان گازوئیل به تریه و کارشنکی در صادرات هیدروکربور تولیدی بخش خصوصی به بازار کشورهای همسایه، انحصار بانک مرکزی در بازار طلا اشاره کرد که باعث وابستگی کشور به ورود شمش طلا، تعطیلی واحدهای مجهز داخلی و عقب‌افتادگی کشور در صنعت طلا شده است.

۷- چابک نبودن سیستم قضایی و اطاله دادرسی‌ها: متأسفانه همه فعالان اقتصادی در این سال‌ها گرفتار افراد شیاد و کلاهبردار شده‌اند که بعضاً همه دستاورد چند ساله آنان را به تاراج برده، ولی قوه قضائیه به علت کمبود قضات کارشناس و دادرسی ویژه اقتصادی حمایت و پشتیبانی لازم را از فعالان اقتصادی به عمل نیاورده و پرونده‌های چند سال در دادگاه‌ها معطل مانده و مدت‌ها طول کشیده تا فعال اقتصادی بتواند حق خود را دریافت کند.

بنابراین در صورتی کشور می‌تواند در راستای «جهش تولید» گام بردارد که موانع فوق برطرف شود و صادرات در مرکز توجه کشور قرار گیرد، علاوه بر این، بازنگری در قوانین و مقررات کشور، بهبود در فضای کسب و کار و اصلاح در رفتار مقامات با فعالان اقتصادی ضروری است.

دست به دست

شدن سکان

تصمیم‌گیری در

مورد صادرات

بین سازمان

توسعه تجارت،

بانک مرکزی،

وزارت صمت

و گمرک و

تصمیمات

خلق الساعه.

متأسفانه

تصمیمات

خلق الساعه‌ای

که در مواقع

بحرانی در کشور

اتخاذ می‌شود

آثار زیانباری

برای اقتصاد

کشور و

بخش خصوصی

داشته است

محمد رضا احسان فر

نایب رئیس انجمن صنفی کارفرمایان صنعت سیمان

حفظ صنعت سیمان با افزایش نرخ

کشور حسابداری تاریخی است و به رغم تورم بالا، حسابداری تورمی در واحدهای تولیدی اعمال نمی‌شود، لذا نشان دادن سود کاذب که به‌واقع بخشی کوچک از ارزش جایگزینی واحدها است یک خطای محاسباتی را رقم زده و معیاری نادرست را بر قیمت تمام شده نهاده است. در ادامه این مطلب، تحلیل نوسان قیمت سیمان با توجه به نوسان‌های بهای ارز و نرخ تورم پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران در دو بازه زمانی ۳۱ ساله (۵۷-۸۸) به‌عنوان دوره کمبود عرضه نسبت به تقاضا و ۱۰ ساله اخیر (۸۸-۹۸) به‌عنوان دوره فزونی تولید نسبت به تقاضا صورت گرفته است:

در دوره اول با وجود نیاز جامعه به سیمان و عدم تولید مکفی، بنا به ضرورت سیمان با کنترل قیمتی و با حواله، حسب نیاز مصرف‌کننده توزیع می‌شده، به گونه‌ای که بهای سیمان که به‌ازای هر تن ۲۲۰۰ ریال در سال ۱۳۵۷ بوده در سال ۱۳۶۰ با ۴۰ درصد افزایش به ۳۱۰۰ ریال رسیده است. در ادامه نیز با افزایش بهای متناسب با تورم در سال ۱۳۷۰، هر تن سیمان یک هزار تومان افزایش قیمت یافت که نسبت به سال ماقبل افزایش ۸۵ درصدی را تجربه کرده است. تشدید تورم و عدم افزایش‌های قبلی متناسب با تورم، افزایش بهای ۴۰۰ درصدی آن در سال ۱۳۷۳ نسبت به سال ۱۳۷۱ را به دنبال داشت. به گونه‌ای فزونی فشرده شده قیمت توسط دولت رها شد. در سال‌های پس از آن تلاش شد تا افزایش قیمت هر ساله متناسبی از نرخ تورم باشد که عدم رعایت مجدد آن موجب افزایش بهای قریب ۵۰ درصدی یکبار

در اجرای فرمان رهبر معظم انقلاب در تفسیر موسع از اصل ۴۴ قانون اساسی، بخش خصوصی نیز اقدام به احداث کارخانه‌های مختلف تولید سیمان و فولاد در اقصی نقاط کشور کرد.

با اجرای طرح هدفمندی در سال ۱۳۸۹ مسیر اداره، توسعه و قیمت‌گذاری کارخانه‌های سیمان و فولاد تغییر یافت و فولاد با خروج از قید و بند دولت در قیمت‌گذاری و ورود به بورس کالا و صادرات‌پذیری جهانی آن توانست ضمن سودآوری مناسب برای اهالی این صنعت، مسیر توسعه ظرفیت تولید خود را نیز تعقیب کند ولی با کمال تعجب سیمان در چنبره هزار توی کنترل قیمتی دولت گرفتار آمد و برخلاف تمامی اصول اقتصاد آزاد و در حالی که ۳۷ میلیون تن مزاد ظرفیت تولید نسبت به مصرف دارد با کمال تعجب کماکان برای قیمت‌گذاری تحت فشار دولت قرار دارد. به واقع اگر قرار است روزی دولت اجازه دهد قیمت کالایی بر مبنای عرضه و تقاضا در بازار تعیین شود برای سیمان آن روز چه روزی خواهد بود!

متأسفانه دخالت و کنترل قیمتی نامناسب دولت در ۱۰ سال گذشته موجب عدم تعادل هزینه‌های تولید و درآمد شده به‌نحوی که صنعت سیمان را در مسیر سقوط قرار داده است و هم‌اینک بسیاری از کارخانه‌های زیان‌ده یا با سودی حداقلی مواجهند که به هیچ وجه تناسبی با حجم سرمایه‌گذاری حداقل ۱۳۰ تا ۱۵۰ میلیون دلاری برای یک واحد یک میلیون تنی ندارد. از آنجا که حسابداری واحدهای تولیدی در

صنعت سیمان به‌عنوان یک صنعت استراتژیک نقش بسزایی در توسعه و عمران کشور دارد، به نحوی که کمبود آن مانع امر توسعه و تأمین آن به میزان مکفی باعث تسهیل رشد و پیشرفت کشور در عرصه‌های گوناگون است.

میزان مصرف سرانه سیمان در کشورهای در حال توسعه یکی از شاخص‌های اصلی رشد و میزان توسعه یافتگی کشور قلمداد می‌شود و سرمایه‌گذاری دولت‌ها در ایجاد و گسترش کارخانه‌های تولید سیمان، با توجه به نیاز کشور همواره دغدغه دولت‌مدان بوده است. چنانچه پس از انقلاب اسلامی ایران، سرمایه‌گذاری قابل ملاحظه‌ای در زمینه افزایش ظرفیت تولید سیمان صورت پذیرفت و ظرفیت تولید سیمان کشور از ۷ میلیون تن در سال ۱۳۵۷ به قریب ۸۷ میلیون تن در حال حاضر افزایش یافته و میزان تولید بر مصرف فزونی قابل ملاحظه گرفته است. اینک با توجه به ظرفیت تولید یادشده و مصرف داخلی سال ۱۳۹۸ که تنها ۵۳ میلیون تن بوده است، مزاد ظرفیت نسبت به مصرف، ۳۷ میلیون تن برآورد می‌شود.

نظر به اهمیت فولاد و سیمان و نقش آفرینی آن در توسعه همواره در سنوات گذشته و به انحای مختلف، بهای این کالاهای استراتژیک تحت کنترل دولت‌های پس از انقلاب بوده است. همچنین سرمایه‌گذاری در زمینه تکثیر کارخانه‌ها و افزایش ظرفیت تولید نیز تا حدود ۱۵ سال پیش در صنایع سیمان و فولاد توسط دولت و نهادهای وابسته به دولت صورت می‌پذیرفته و از ۱۵ سال اخیر

با اجرای طرح

هدفمندی در

سال ۱۳۸۹

مسیر اداره،

توسعه و

قیمت‌گذاری

کارخانه‌های

سیمان و فولاد

تغییر یافت و

فولاد با خروج از

قید و بند دولت

در قیمت‌گذاری

و ورود به

بورس کالا و

صادرات‌پذیری

جهانی آن

توانست ضمن

سودآوری

مناسب برای

اهالی این

صنعت، مسیر

توسعه ظرفیت

تولید خود را نیز

تعقیب کند

نسبت سرمایه‌گذاری ناچیز این دو کالا نسبت به سیمان، این امر ظلم مفرط به سیمان در قیمت‌گذاری دولت را نشان می‌دهد که باید بلافاصله جبران شود. در مقایسه با فولاد نیز که هر دو از جنس صنایع معدنی انرژی‌بر هستند نسبت منطقی و بین‌المللی بهای آن نشانگر حدود ۶-۷ برابری بهای فولاد به سیمان است که در گذشته در ایران نیز صادق بوده ولی با کمال تاسف با کنترل‌های صورت پذیرفته در حال حاضر در ایران، نسبت بهای فولاد به سیمان به بیش از ۳۰ برابر رسیده است؟!

یعنی یک تن سیمان در بازار داخلی در حال حاضر ۱۱/۳ دلار و یک تن فولاد در بازار بیش از ۳۰ برابر آن است. از آنجا که قیمت صادراتی سیمان نیز تابعی از بهای داخلی آن است، در نتیجه ارزش صادرات و نقدینگی تحصیل شده از آن به‌واقع پوشش هزینه‌های انرژی آن به قیمت‌های بین‌المللی را نمی‌کند. در نهایت این امر خسارت جدی به مملکت و واحدهای تولیدی را فراهم ساخته است. نتیجه‌گیری: به لحاظ ضرورت حفظ حیات و پایداری صنعت سیمان کشور این انجمن از وزیر و معاونت محترم ذی‌ربط وزارت صمت درخواست دارد ضمن تصویب ۶۳ درصد افزایش قیمت وعده داده شده سال قبل نسبت به قیمت قبلی، سیمان را با توجه به افزایش قریب ۳۵ میلیون تنی نسبت به حجم مصرف داخلی از شمول بندج مقررات قیمت‌گذاری خارج و اختیار تعیین قیمت را به انجمن صنفی کارفرمایان صنعت سیمان تفویض، تا با رعایت شرایط عرضه و تقاضا این امر را به تدریج و متناسب با تورم به‌نحوی که صنعت و بازار آسیب نبینند، به انجام رساند.

علاوه بر آن کنترل قیمت نامناسب صورت پذیرفته (برخلاف ۳۱ ساله پس از انقلاب و افزایش ۸ برابری قیمت نسبت به میزان تورم در همان دوره) باید قیمت فعلی به میزان ۱۷۴ درصد افزایش یابد تا بهای سیمان حداقل معادل شاخص تورم تا انتهای سال قبل، رشد داشته باشد و برای حصول به نرخ رشد ارز حداقل باید ۱۲۰۰ درصد افزایش قیمت یابد. انجمن سیمان کشور در سال گذشته در جلسه‌ای با حضور وزیر صنعت، معدن و تجارت ضمن تشریح عقب ماندگی بهای سیمان که موجب رقابت صنفی کارخانه‌ها در فضای ناچار کسر نقدینگی و کاهش شدید قیمت صادراتی سیمان نیز شده درخواست جبران این عقب‌ماندگی را به منظور جلوگیری از آسیب به صنعت خواستار شد که با موافقت کلی ایشان برای افزایش ۱۰۰ درصدی در دو نوبت در همان سال و افزایش تدریجی بعدی آن متناسب با تورم شد که در مقام عمل با اعتراضات خیابانی ناشی از افزایش بهای بنزین در آبان‌ماه و توقف کلیه افزایش قیمت‌ها و سپس بروز کرونا، عملی نشد. هم‌اینک هیات‌رئیس‌سه جدید انجمن درخواست افزایش حداقل ۶۳ درصد به قیمت فعلی را برای تداوم امکان بقا و حیات صنعت سیمان به وزارت صمت تسلیم و از تعویق چند باره اتخاذ تصمیم در این خصوص به‌شدت گلایه‌مند هستند. با توجه به رکود اقتصادی و تولید زیر ظرفیت اسمی غالب کارخانه‌ها، از این حیث نیز هزینه‌های تولید افزایش یافته و توان نقدینگی صنعت را به‌شدت تقلیل داده است. لازم به توجه جدی است بهای آهک به ازای هر تن ۲۲۰۰ ریال درب کارخانه و همچنین گچ هم‌اینک در قیمت فروش بالاتری قرار دارد که به‌رغم

در سال ۱۳۸۱ و همچنین تجدید آن در سال ۱۳۸۸ شد. در نهایت بهای سیمان در سال مذکور به ۴۸۵ هزار ریال رسید. به‌طور اجمال بهای سیمان در این بازه ۳۱ ساله از ۲۲۰۰ ریال به ۴۸۵ هزار ریال معادل ۲۲۰ برابر افزایش یافته است. در حالی که بهای ارز آزاد در همین سال ۱۰ هزار ریال بوده، فروش سیمان معادل ۴۸/۵ دلار و در تناسب منطقی با قیمت جهانی آن که حدود ۷۵ تا ۸۰ دلار است قرار می‌گیرد.

افزایش نرخ تورم معادل ۲۱۲ برابر در بازه زمانی ۳۱ ساله پس از انقلاب (دوره اول) در مقابل افزایش بهای سیمان به میزان ۲۲۰ برابر نشانگر افزایش بهای سیمان به میزان ۸ برابر بیش از رشد تورم در همان دوره و قیمت‌گذاری صحیح در جهت تأمین منافع منطقی صنعت و امکان توسعه آن ارزیابی می‌شود. از سال ۱۳۸۸ تاکنون (دوره دوم و دوره مازاد تولید بر مصرف) بهای سیمان از ۴۸۵ هزار ریال به یک میلیون و ۷۶۰ هزار و ۴۲۰ ریال درب کارخانه رسیده و به‌واقع ۳/۶۸ برابر شده است. این در حالی است که طی سال‌های ۱۳۸۹، ۱۳۹۴ و ۱۳۹۶ اساساً با مخالفت دولت هیچ‌گونه افزایش قیمتی نداشته است. حال آنکه در همین دوره ۱۰ ساله شاخص تورم تولیدکننده ۵/۴۲ برابر و نرخ ارز ۱۶ برابر شده است. جهش‌های نرخ ارز در سال ۱۳۹۰ به میزان ۶۳ درصد و بلافاصله سال بعد از آن به میزان ۲۰۳ درصد و در نهایت طی سال ۱۳۹۷ به میزان ۳۵۶ درصد و حصول آن به ۱۶۰ هزار ریال، این صنعت را در تنگنای بسیار شدید تأمین قطعات و تجهیزات و ماشین‌آلات خارجی و همچنین تأمین مواد اولیه برای آن قسمت از ساخت داخل که نیاز ارزی دارد، قرار داده است.

داستان زندگی و کار محمد کریم فضلی، بنیان گذار گروه صنعتی گلرنگ

خدا حافظی با کار آفرین خود ساخته

محصولات شوینده را شروع کنم، خودم کارگاه کوچکی دایر کردم و بازاریابی محصولات خود را به طور گسترده در دست گرفتم. محصولاتم را با عنوان موسسه تولیدی و شیمیایی گلرنگ به بسیاری از بیمارستان‌ها، هتل‌ها و سازمان‌ها می‌فروختم و این روند تا اوایل دهه ۵۰ ادامه داشت تا اینکه به صورت رسمی شرکت پاکشو را تاسیس کردم و فعالیت‌هایم را بیش از گذشته توسعه دادم.»

البته در آن سال‌ها مقیاس کار حاج محمد کریم چندان بزرگ نبود، اما رفته رفته و سال به سال با تلاش و برنامه‌ریزی دقیق، پیشرفت و توسعه بیشتری در واحدهای تولیدی‌اش رخ داد و همزمان بر تعداد کارگران و کارمندان‌اش اضافه شد. کار او چنان گسترش پیدا کرد که او به یک کارآفرین واقعی تبدیل شد و رویاهایش که راه‌اندازی کارهای بزرگ بود رنگ واقعیت به خود گرفت. این روند تا به امروز ادامه پیدا کرده است، به طوری که باید شرکت گلرنگ را یکی از بزرگ‌ترین مجموعه‌های صنعتی کشور بنامیم.

حاج کریم فضلی در هفتم اردیبهشت ماه سال ۱۳۱۱ در شهر توپسرکان استان همدان به دنیا آمد. او در خانواده‌ای مذهبی بزرگ شد و پدرش از کسبه خوشنام بود. پس از پشت سر گذاشتن دوران نوجوانی، محمد کریم مسوولیت تشکیل خانواده را پذیرفت و در ۲۰ سالگی ازدواج کرد. بعدها برای بهتر کردن شرایط زندگی‌اش ابتدا راهی همدان شد و بعد به پایتخت آمد تا شاید بتواند شغل بهتری پیدا کند. او از سنین کم در عطاری پدر کار کرده بود، روحیاتش با گل و گیاه و عطر انواع رستنی‌ها و شوینده‌های طبیعی آمیخته شده بود، همان چیزی که در آینده هم مسیر زندگی و سرنوشتش را عوض کرد.

بعد از دو، سه سال تجربه فعالیت و کارهای مختلف، فکری ویژه به ذهن محمد کریم آمد و شاید همین موضوع بود که زندگی‌اش را به طور جدی با شوینده‌ها آمیخته کرد و منتج به راه‌اندازی واحدهای تولیدی مختلفی شد. مرحوم فضلی در جایی گفته بود: «تصمیم گرفتم با توجه به تجربه کودکی، صابون‌سازی و تولید

عاشق ایران بود و دغدغه‌اش اعتلای صنعت کشور. مردی به معنای واقعی کلمه خودساخته، خود اتکا و خستگی ناپذیر. حاج محمد کریم فضلی به چنین خصلت‌هایی شناخته می‌شد.

کسی که از دوران کودکی نزد پدرش در یک عطاری ساده کار کرد و بعدها با راه‌اندازی «گروه صنعتی گلرنگ» تبدیل به یکی از بنام‌ترین کارآفرینان ایران شد. او پیش از انقلاب و در سال ۱۳۵۱ شرکت تولیدی «پاکشو» را بنیان‌گذاری کرد و پس از انقلاب و در سال ۱۳۸۲ به همراه فرزندش مهدی فضلی، هلدینگ بزرگ گلرنگ را بنیان نهاد که امروز یکی از بزرگ‌ترین مجموعه‌های صنعتی کشور در بخش خصوصی است. اما حاج محمد کریم فضلی که بود و چگونه توانست نهال شرکتی را بکار که امروز نه تنها در داخل کشور، بلکه در آن سوی مرزها نیز به برندی شناخته شده بدل شده است؟

یکی از

خصلت‌های

مهم حاج محمد

کریم، اعتقاد

به نسل جوان

تحصیل کرده بود.

به دلیل وجود

همین روحیه، او

به تدریج هدایت

واحد‌هایش را به

پسرش سپرد.

از سال ۱۳۷۲

حاج محمد کریم

هدایت واحد‌های

تولیدی را به

پسرش مهدی

فضلی سپرد

و خود نقش

پدر معنوی،

هدایت‌گر

مجموعه و

ریاست هیات

مدیره را بر

عهده گرفت

در سال ۱۳۹۵ از سوی اتاق بازرگانی تهران در اولین مراسم اعطای نشان امین‌الضرب برنده این نشان شد تا برگی دیگر بر کارنامه پر افتخارش افزوده شود.

مسعود خوانساری، رئیس اتاق بازرگانی تهران، پس از در گذشت حاج محمد کریم فضلی در صفحه شخصی خود درباره او نوشت: «کریم فضلی به معنی واقعی یک کارآفرین خودساخته، مردی پر تلاش و خستگی‌ناپذیر بود. حاج محمد کریم فضلی در طول بیش از نیم قرن فعالیت تولیدی و صنعتی همیشه به توسعه کار و اشتغال‌زایی فکر می‌کرد. او اعتقاد و اعتماد بسیاری به نیروهای جوان تحصیل کرده داشت و یک وطن‌پرست بود و پیشرفت صنعتی ایران یکی از اهداف مهم زندگی‌اش محسوب می‌شد.» کریم فضلی در یکی از مصاحبه‌هایش گفته است: «همیشه نگران و ناراحت بودم که چرا ما باید همه چیز را وارد کنیم و خود نظاره‌گر کار و پیشرفت دیگران باشیم؟ ناراحت‌کننده‌تر اینکه می‌دیدم هموطنانم به مصرف کالاهای خارجی افتخار هم می‌کنند و دنبال این گونه کالاها هستند. بنابراین تصمیم گرفتم با توجه به تجربه کودکی، صابون‌سازی و تولید محصولات شوینده را شروع کنم و نیاز کشور را تامین کنم.»

نکات مهم:

❖ گلرنگ بیش از ۴۰ برند که در گروه‌های متنوع تولید کالا از انرژی گرفته تا دارو و از تولید شوینده تا مواد غذایی فعالیت دارد و بیش از ۱۷ هزار نفر در آن مشغول به کار هستند.

❖ هم اکنون بعد از نزدیک به نیم قرن فعالیت، بیش از ۱۰ هزار نفر کارمند و کارگر در این مجموعه مشغول به کار هستند.

❖ یکی از خصلت‌های مهم حاج محمد کریم، اعتقاد به نسل جوان تحصیل کرده بود. به دلیل وجود همین روحیه، او به تدریج هدایت واحد‌هایش را به پسرش سپرد.

نسلی است، کاری که حاج محمد کریم به خوبی آن را انجام داد. زمانی که موسس مجموعه کار را به فرزند یا فرزندان خود منتقل می‌کند، نظام و ساختار مجموعه صنعتی یکباره به هم می‌خورد و حتی اختلاف‌هایی شکل می‌گیرد، اتفاقی که در مجموعه صنعتی گلرنگ با مدیریت درست کریم فضلی رخ نداد و واگذاری مدیریت به نسل بعد، نه تنها جلوی پیشرفت مجموعه را نگرفت، بلکه خونی تازه در رگ‌های آن تزریق کرد و باعث شد مجموعه صنعتی گلرنگ به هلدینگ بزرگ گلرنگ تبدیل شود و با استفاده از اصول مدیریت روز، توسعه کمی و کیفی پیدا کند.

یکی از خصلت‌های مهم حاج محمد کریم، اعتقاد به نسل جوان تحصیل کرده بود. به دلیل وجود همین روحیه، او به تدریج هدایت واحد‌هایش را به پسرش سپرد. از سال ۱۳۷۲ حاج محمد کریم هدایت واحد‌های تولیدی را به پسرش مهدی فضلی سپرد و خود نقش پدر معنوی، هدایت‌گر مجموعه و ریاست هیات مدیره را بر عهده گرفت.

در طول نیم قرن فعالیت صنعتی، محمد کریم فضلی و فرزندش همیشه در کنار کار به امور خیریه و مسوولیت اجتماعی هم اهمیت ویژه‌ای داده‌اند، به گونه‌ای که هم اکنون این مجموعه یک خیریه فعال دارد و در زمینه همکاری‌های صنعت و دانشگاه گام‌های بسیاری برداشته و با دانشگاه‌های شریف و تهران پروژه‌های متعددی را اجرا کرده است. مهدی فضلی فرزند حاج کریم فضلی در جایی گفته است: «خدمت بهتر و بیشتر به این معنا که بتوانیم در جهت مولفه‌های مثبت رشد اقتصادی کشور در حد بضاعت و توان، قدم‌های محکم‌تر و بلندتری برداریم هدف اصلی مجموعه گلرنگ است. ایده بنیادی ما این بود که از طریق ایجاد صنایع مختلف، بتوانیم در جهت جایگزینی واردات و افزایش صادرات با کیفیت جهانی که همانا اشتغال بیشتر را نیز در کشور به ارمغان می‌آورد بکوشیم و سطح باور و اعتماد مصرف‌کنندگان را نسبت به محصولات ایرانی افزایش دهیم و بهتر کنیم.»

اما حاج محمد کریم فضلی در اواسط هفته‌ای که گذشت در سن ۸۸ سالگی چهره در نقاب خاک کشید تا میراث بزرگی را بعد از رفتنش به جا بگذارد که در خدمت اعتلا و پیشرفت صنعت کشور باشد. این کارآفرین

نمونه‌ای بسیار موفق از شرکت‌های عظیم متعلق به بخش خصوصی که به معنی واقعی کلمه از هیچ شروع کرده و حالا به همه چیز رسیده و همچنان در حال رشد و توسعه است. گلرنگ مجموعه‌ای صنعتی است که از همه جهت می‌تواند الگویی برای دیگر شرکت‌های دولتی و خصوصی باشد، مجموعه‌ای صنعتی با بیش از ۴۰ برند که در گروه‌های متنوع تولید کالا از انرژی گرفته تا دارو و از تولید شوینده تا مواد غذایی فعالیت دارد و بیش از ۱۷ هزار نفر در آن مشغول به کار هستند. شرکتی که به صورت خانوادگی اداره می‌شود.

گلرنگ حالا به نقطه‌ای رسیده که به جرات می‌توان گفت تا کنون کمتر شرکت بخش خصوصی در ایران به آن نقطه رسیده است. مجموعه‌ای صنعتی که تنها می‌توان آن را با گروه‌های صنعتی مانند صنایع بهشهر در پیش از پیروزی انقلاب مقایسه کرد.

یکی از مهمترین تحولات سال‌های اخیر در مجموعه گلرنگ راه‌اندازی هلدینگ گلرنگ یا همان گروه صنعتی گلرنگ در سال ۱۳۸۲ بوده است که شرکت‌های مختلفی مانند پاکشو، گلپخش اول، گلرنگ پخش، پدیده شیمی نیلی، پدیده شیمی پایدار، گلبرگ بهاران، ماریناسان، پدیده پایدار، آرین پخش پیشرو و... را شامل می‌شود.

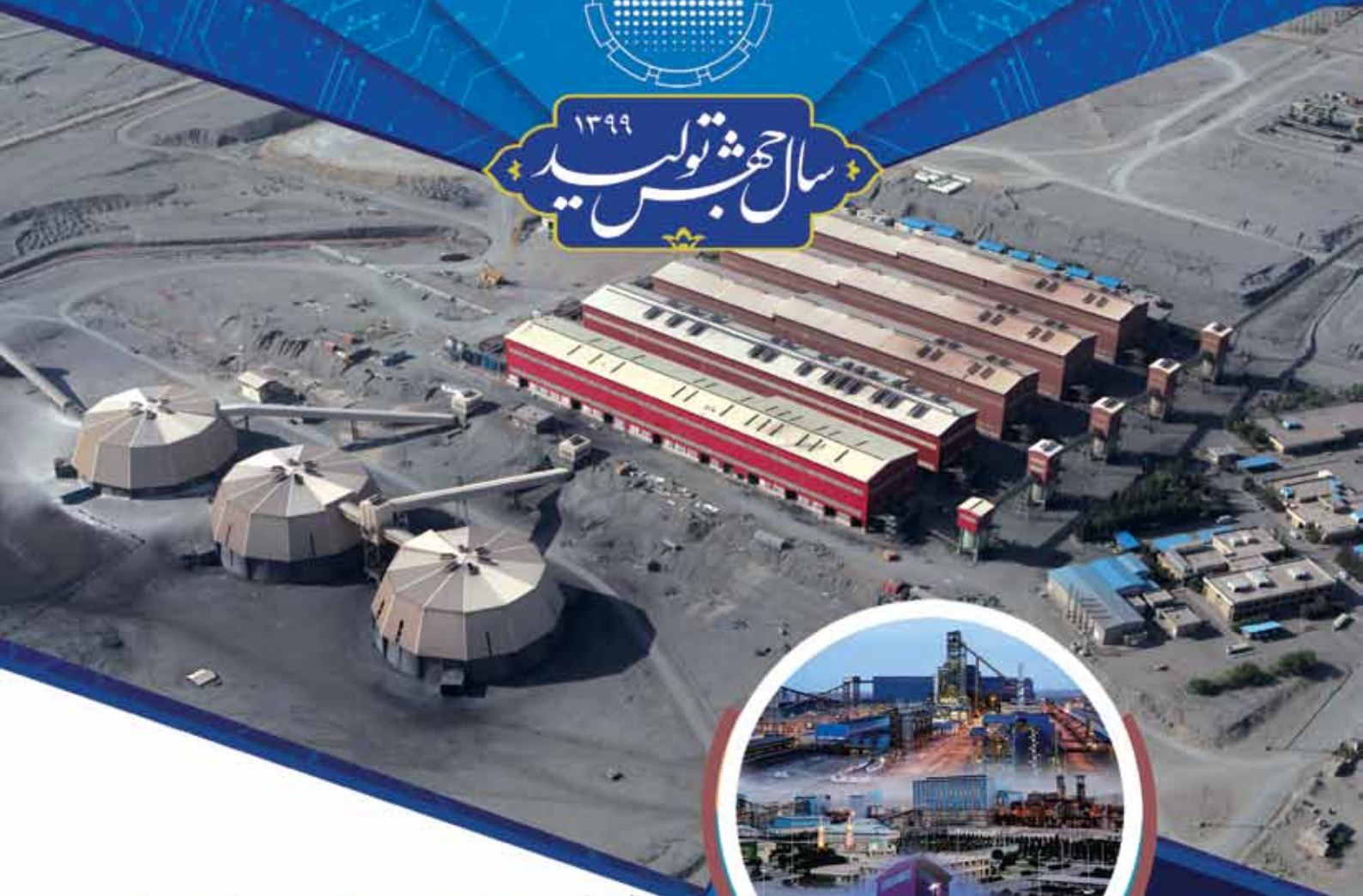
این مجموعه علاوه بر حضور در صنایع آرایشی - بهداشتی در یک دهه گذشته بخشی از تمرکز خود را روی تولید محصولات خوراکی همچون روغن نباتی گذاشته است. به غیر از این‌ها، راه‌اندازی سوپرمارکت‌های افق کوروش، احداث مجتمع کوروش و سرمایه‌گذاری در ساخت فیلم، سریال و توزیع و... از دیگر فعالیت‌ها و اقدامات این مجموعه بوده است. بر اساس آنچه از سوی گروه صنعتی گلرنگ اعلام شده است، هم اکنون بعد از نزدیک به نیم قرن فعالیت، بیش از ۱۷ هزار نفر کارمند و کارگر در این مجموعه مشغول به کار هستند. هدف‌گذاری مدیران گروه صنعتی گلرنگ، ورود گلرنگ به فهرست ۵۰۰ شرکت برتر جهان تا سال ۱۴۰۴ است، به گونه‌ای که ۴۰ درصد از فروش این گروه صنعتی از طریق صادرات باشد.

اما یکی از چالش‌های بزرگ در مجموعه‌های صنعتی بخش خصوصی در ایران که در بسیاری از مواقع هم گروه‌های صنعتی را با مشکل روبه‌رو می‌کند، دوران انتقال بین

سال چهارم تولد

۱۰ طرح توسعه بخش چادرملو

– گندله سازی شماره ۲ با ظرفیت (۵ میلیون تن)

– واحد ذوب و ریخته گری فولاد شاهرود با ظرفیت (۱۰۰ هزارتن)

– ادامه ساخت واحد ذوب و ریخته گری فولاد سرمد ابرکوه با ظرفیت (۶۵۰ هزارتن)

– راه اندازی خط تولید کلاف فولادی سرمد ابرکوه با ظرفیت (۴۵۰ هزارتن)

– افزایش ظرفیت تولید واحد (ذوب و ریخته گری شمش فولادی)

آهن و فولاد ارفع به میزان (۲۰۰ هزارتن)

– افزایش ظرفیت تولید واحد (احیای مستقیم) آهن و فولاد ارفع به میزان (۲۵۰ هزارتن)

– تداوم عملیات اجرایی طرح شیرین سازی و انتقال آب خلیج فارس

– تداوم اکتشاف و بهره برداری از معدن D۱۹ و شروع عملیات اجرایی آن و

احداث کارخانه فروسیلیکو منگنز با ظرفیت (۵۰ هزار تن)

۱۰/۵ میلیون تن کنسانتره سنگ آهن

۱/۵ میلیون تن سنگ آهن دانه بندی

۴ میلیون تن گندله آهن

۱/۵۵ میلیون تن آهن اسفنجی

۱/۳ میلیون تن شمش فولاد

۵۰۰ هزار تن انواع میلگرد

Info@chadormalu.com

www.chadormalu.com

۰۲۱-۸۸۸۸۳۱۰۲

۰۲۱-۸۸۸۸۵۹۳۵

دفتر مرکزی: تهران خیابان ولیعصر

بالاتر از میرداماد - بلوار اسفندیار - پلاک ۵۶

توسعه معدن و صنایع معدنی
موثرترین راه پویایی اقتصاد کشور
اقتصاد بدون اتکا به صنعت نفت

Mobarakeh Steel Group
www.msc.ir

ذوب آهن اصفهان

پیشرو در مسئولیت‌های اجتماعی

ایجاد و نگهداری

۱۶۵۰۰ هکتار جنگل

۸۴ برابر استاندارد جهانی،
آبیاری ۱۴۵۰۰ هکتار به صورت دیم
و ۲ هزار هکتار با استفاده از پساب

احداث بیمارستان درجه ۱
شهید مطهری فولادشهر

تأسیس خیریه والفجر
ذوب آهن اصفهان

باشگاه فرهنگی ورزشی
ذوب آهن اصفهان

احداث جاده‌ها و پل‌های ارتباطی
در منطقه

برگزاری جشن‌های فرهنگی و مذهبی
در منطقه

کمک‌های نقدی و غیر نقدی به
آسیب‌دیدگان سیل و زلزله

